

СОС: Спасите наше сестре

Водич за помоћ девојкама и женама
у опасности широм света

Дебора Мероф

СОС: Спасите наше сестре

Водич за помоћ девојкама и женама
у опасности широм света

Дебора Мероф

eBooks for download
east.om.org/ebooks

Originally published in English under the title
SOS: Save Our Sisters by Deborah Meroff
Copyright © 2014 Deborah Meroff

© 2017 by OM EAST for the Serbian lanugage

Сва права придржана.

Ниједан део ове књиге не сме се умножавати, складиштити, ни преносити ни у каквом облику ни на било који начин – електронски, механички, фотокопијама, снимањем, ни другачије – осим при писаним освртима у кратким цитатима, без претходне писмене дозволе издавача.

Уколико није другачије назначено, библијски цитати узети су из Библије – Свето писмо Старога и Новог завета; Превео стари завет: Ђура Даничић; Превео Нови завет: Вук Стеф. Карацић; издање Библијског друштва, Београд; UBS – EPF 1990 – 5 – 043; ревидирано издање; PDF press; sion.net

Тамо где је коришћен Нови завет/Савремени српски превод у издању Алфе и омере, Београд, 1977. год. Copyright © 1997 World Bible Translation Center, Inc., P.O. Box 820648, Forth Worth, Texas 76182-0648, USA, превод: WBTC; ISBN 86-81809-20-2, стоји скраћеница ССП.

Превод: Александра Стриковић
Лектура: Свјетлана Брез

Предговор

Белика је привилегија написати предговор за овај приручник који је скраћена верзија једне од најважнијих књига у мом животу, посебно у последњих десет година: *True Grit: Women Taking on the World, for God's Sake*. Било је задовољство поделити и продати десетине хиљада примерака ове књиге широм света на пет различитих језика, у које није био укључен енглески. Постала је то моја књига године чим је изашла из штампе, а онда и књига деценије. ОМ-ов одсек за “Посебне пројекте” финансирао је многе преводе и одушевљени смо овим новим издањем.

Можда ће ти бити тешко да читаш превише тога одједном. Стварност онога што су трпеле и настављају да трпе девојке и жене представља једно од најозбиљнијих кршења људских права у данашњем свету. Али ове странице нас такође охрабрују да видимо шта Бог може да учини кроз нас.

Не молим се само да прочиташ овај важан водич већ и да се укључиш у његову расподелу. Сви смо ми део активне службе и можемо да повећамо свој утицај кад делимо изврсне књиге као што је ова. Нека те Бог благослови док вршиш свој део службе.

Др Џорџ Вервер

Оснивач и међународни директор ОМ-а, сада у пензији

Увод

Пре једне деценије, подстакнута десетином година посматрања као међународни новинар, написала сам књигу “Права храброст: о чврстости карактера жена-мисионара” (*TRUE GRIT: Women Taking on the World for God’s Sake*). Надала сам се да ћу до тренутка кад овај ревидиран и ажуриран водич буде изашао из штампе моћи да кажем да је дошло до свеобухватног напретка у досадашњем стању у ком су се налазиле девојке и жене широм света. Међутим, док су у многим земљама донесене неке изврсне мере у погледу људских права, напори да се ти нови закони примене далеко су од адекватних. Трагична је стварност да је за милионе жена које живе у двадесет и првом веку насиље, трговина женама и полна дискриминација на многим местима заправо у порасту.

“СОС: Спасите наше сестре” намерно има поднаслов: Водич за помоћ девојкама и женама у опасности широм света. Ова књига је то без прича жена широм света које су укључене у књигу “Права храброст”; она је струјница и представља регистар података од А до Ш о људским правима с највећим последицама у половини нашег света. Иако овај преглед ни на који начин није свеобухватан, треба да послужи као користан водич и подстицај за даље истраживање.

Моја намера за писање овог водича, међутим, није само да информишем. Усрдно се надам да ће наведене узнемирујуће чињенице подстаћи читаоце на деловање. За многе људе ће најочигледнија и најмоћнија прва реакција бити посредничка

молитва, али ја подстичем и групе и појединце да предузму предложене кораке деловања. Важан је сваки глас, свако протестно писмо и сваки новчић подршке ако желимо да се солидаришемо против злостављања које је распрострањено широм света и да остваримо промене.

Опомињем те: жарка молитва не само да мења свет већ преображава људе који је моле. Када Бог каналише своју забринутост преко тебе, можда ћеш открити да реагујеш на неочекиван начин. Надам се томе. Време је да сви ми усвојимо резолуцију коју је тако добро срочио активиста и духовник Едвард Еверт Хејл (*Edward Everett Hale*):

“Ја сам само један, али сам ипак један. Не могу да учиним све, али могу нешто... И оно што треба да учиним, по благодати Божијој, хоћу.”

Дебора Мероф

<http://Women-Without-Borders.net>

СОС: Невесте у опасности

Сваке године до 25.000 невеста буде намерно спаљено у Индији, Пакистану, Бангладешу и Непалу. Само у Индији се смрти повезане с миразом догађају готово сваког часа.¹ Већина тих убистава прође некажњено.

СПАЉИВАЊЕ НЕВЕСТА

Индија и Непал: Иако је у Индији исплата мираза законом забрањена пре више од 50 година, а у последње време и у другим деловима потконтинента, венчани дарови невестине породице углавном се и даље сматрају неопходним. С обзиром да се на жену често гледа као на обавезу, од ње се очекује да плати свој долазак. То значи да треба да донесе огромну количину новца или драгоцености (у просеку износ једнак пет пута увећаном годишњем приходу породице). Стога не изненађује страх сиромашних породица од рођења девојчице. У ствари је мираз директан узрок пораста побачаја и убијања женске новорођенчади (види одељак: “Демографска статистика: Женско чедоморство”). Познато је да су неке тинејџерке, знајући да њихови очеви не могу да плате цену брака, извршиле самоубиство.

1 http://articles.timesofindia.indiatimes.com/2012-01-27/india/30670050_1_dowry-death-harassment-and-cruelty-section-498a

Положај жене у кући њеног мужа одређен је миразом који доноси са собом. Варнице могу да полете ако породица младожење одлучи да претходно договорени мираз није довољан. Они могу да покушају с изнудом, а ако њена породица не може да изађе у сусрет њиховим захтевима, млада је у опасности од злостављања, развода па чак и смрти, како би младожења могао поново да се ожени због другог мираза.

Претучене жене имају неколико опција. Њихове породице ће их врло ретко вратити због друштвене стигме о заштити удате кћерке. Влада обезбеђује тек неколико склоништа за злостављане жене, а већина оних која постоје имају тако ужасну репутацију о поступању с угроженим женама да би оне радије трпеле ударце мужа и његове породице.

Да иронија буде већа, стопа смртности је у порасту како Индија постаје напреднија. Према статистичким подацима индијске криминалистичке службе, званично забележени смртни случајеви порасли су са 1.912, 1987. г. на 8.391, 2010. г., што значи да је сваких 90 минута спаљена једна невеста. У већини случајева су је муж или његова родбина посули керозином и запалили, надајући се да ће инцидент проћи као самоубиство или несрећан случај са шпоретом. Друге су спаљене киселином. Оне које су преживеле су у страху за свој живот, физички, ментално и емоционално. Али статистика показује само званичне податке. Хиљаде случајева остаје непријављено а релативно мали број убица буде кажњен.

Бангладеш: Систем мираза у супротности је и с религијом и са законом у овој већински муслиманској земљи. Првобитно је младожењина породица плаћала родитељима младе, међутим исплата мираза је постала толико тражена и међу богатима и међу сиромашнима (упркос одлуци о забрани мираза донесеној

1980. г.), да многе сиромашне породице не могу да удају кћерке. Закон о насиљу у породици је усвојен 2010. г. али чини се да није довео до веће разлике. Полицијски извештаји показују да је насиље повезано с миразом достигло 7.079 случајева 2011. и 4.563 у првих девет месеци 2012.²

Пакистан: Спаљивање невеста све више улази у употребу у Пакистану. Према извештајима Удружења напредних жена те земље, сваке године буде спаљено најмање 300 жена а починиоци тог насилног убиства су већином њихови мужеви или породице мужева. Полицији се углавном каже да су погинуле од експлозије шпорета и онда нема кривичног гоњења. Иако је у Пакистану развод допуштен, неке породице одлуче да се реше нежељених жена тако што ће их убити.

“НЕВЕСТЕ КУР’АНА”

Дошао је дан њеног венчања. Пријатељи и рођаци будуће младе невесте припремају је за церемонију, купају је и брижљиво облаче у најфинију свилу и ките најлепшим накитом. Још неколико сати ће бити посвећено уређивању њене косе, што је често уметничко дело, и шминкању. Најзад је изводе. Ставља руку на свету књигу ислама и понавља завете. Сада је удата жена.

Осим што нема мужа.

Њени родитељи су управо поступили по веома старој и нимало необичној традицији прихваћеној у руралним деловима Пакистана у провинцији Синд и у неким деловима Пенџаба.³

2 <http://www.ipsnews.net/2012/10/violence-against-women-persists-in-bangladesh/>

3 http://www.dailytimes.com.pk/default.asp?page=2007\03\13\story_13-3-2007_pg12_10

Кћерке могу да се удају само унутар породице, често за прве рођаке, како би сачувале породично стабло чистим, а богатство нетакнутим. Дакле, ако одговарајућих кандидата нестане, могу да се удају за Кур'ан. На такве бракове матични ислам гледа с неодобравањем, тако да се церемонија обавља тајно; већи на Пакистанаца чак уопште није свесна ове бизарне праксе.

Те девојчице могу да имају само десет или петнаест година, али церемонија остаје обавезујућа до краја њиховог живота. “Невеста” се након тога држи у изолацији, забрањени су јој контакти с било којом мушком особом старијом од четрнаест година, укључујући и непосредне чланове породице. У неким случајевима јој чак није дозвољено да види мушкарца на телевизији.

Жене без мужева, попут ових, понекад покушају да испуне своје бескрајно дуге сате проучавањем Кур'ана. Није ни чудо да многе међу њима – процењује се око 3.000 – на крају полуде.

У књизи “Зашто нисам муслиман” (*Why I Am Not A Muslim*), аутор Ибн Варак наводи речи једне жене предате овој судбини: “Волела бих да сам се родила у време кад су Арапи сахрањивали своје кћерке живе. Чак би и то било боље од овог мучења.”

ПРОДАЈА НЕВЕСТА

Кинеска политика једног детета која подстиче избор дечака у односу на девојчице, довела је до озбиљне неравнотеже у односу мушке и женске популације. Милиони мушкараца способних за брак не могу да нађу жену. Криминалне банде и брачни мешетари – у суштини трговци робљем – претражују

сеоска подручја, отимају и купују жене и девојке како би их понудили потенцијалним мужевима. Друге жене сарађују с брачним мешетарима у нади да ће спасити своју породицу од глади. Кинеске власти од 1990. г. ослобађају у просеку 8.000 киднапованих жена и девојака сваке године. Али киднаповање наставља да расте као индустрија која доноси милионе долара.⁴

Такође хиљаде младих жена из Бурме и осталих оближњих земаља буде продато у Кину, где их удају за странце. Прокријумчарене невесте могу да буду продате за цену од 4.500 па до 7.500 долара. Кинеско Министарство за јавну безбедност каже да су избегавили и вратили у матичне земље 1.281 отету странкињу 2012. године.

Друге земље су такође укључене у брачну трговину. Бурманске девојке се шаљу преко границе да се удају за мушкарце на Тајланду, у Малезији и Сингапуру. Вијетнамске девојке се углавном продају на Тајвану, у Јужној Кореји и Сингапуру.

НАРУЧЕНЕ НЕВЕСТЕ

Претражи на интернету тему *mail order brides* (наручене невесте) и наћи ћеш хиљаде сајтова које их нуде. Није ни чудо – ово је високо профитабилан бизнис. Неки мешетари су специјализовани према националности: Русиње, Јапанке, Африканке, Латино. Други се хвале “широким асортиманом” жена. Богати клијенти могу да организују путовање у различите земље и доведу своје невесте кући. Иако су се на овај начин несумњиво упознали многи мушкарци и жене који су нашли

4 <http://85.21.179.94/publications/interns/IOM%20Report%20Russian%20Mail-Order%20Brides.pdf>

сродну душу једни у другима, више хиљада жена заврши заробљено у жестоко насилним везама. Једно истраживање показује да мноштво мушкараца који траже наручене невесте имају криминални досије и да су познати по насиљу у породици. Ако се претучене жене емигранткиње усуде да се успротиве, мужеви им прете депортацијом. Често имају потешкоћа с језиком и не могу никоме да се обрате за помоћ. Иако се ова индустрија не може назвати “трговином људима” јер се обавља уз сагласност жена, увелико је нерегулисана и доводи до пораста броја жртава широм света.

Заштитно законодавство

Аустралијски емигрантски закон (МАРА) тражи од потенцијалних невеста да прођу здравствену и криминалну проверу. Међутим, провера криминалне прошлости мушких спонзора врши се само на захтев власти, а будућој невести се не дају информације о резултатима, што је може довести у опасност. **Канада** има сличан закон, с тим што захтева проверу мушких спонзора и одбиће његов захтев ако је у последњих пет година имао криминални досије. Потенцијална невеста, која може да има свега 16 година, неће бити обавештена зашто је захтев одбијен.

Нови Зеланд и Велика Британија имају емигрантски закон сличан канадском али захтевају да невеста има најмање 18 (НЗ) односно 21 годину (ВБ). **Америчка** Влада је 2005. године усвојила Међународни закон о брачној трговини који се посебно бави тиме како обавестити потенцијалну наручену невесту да њен спонзор има криминалну прошлост. Такође се од ње тражи да потпише сагласност о објављивању тих информација. Тај закон је настао због бриге да бескрупулозни брачни мешетари доводе у земљу младе жене које завршавају

као слушкиње или сексуално робље. Кршење овог закона кажњава се новчаном и затворском казном.

ПРИВРЕМЕНИ БРАКОВИ

Шиитским муслиманима (већина њих живи у Ирану) допуштен је јединствен облик брака који може да траје од неколико минута па до 99 година. У већини случајева је *ника мут'а* или “привремени брак” просто легализована проституција. Мушкарац и жена потписују уговор да се сједине на тачно одређено време. Обично мушкарац пристаје да јој обезбеди неку новчану корист. Затим духовно лице региструје уговор и одобрава га. Мушкарци могу да узму колико хоће привремених жена и раскину договор кад год пожеле. Међутим, жена то не може и дозвољено јој је да има само једног мужа истовремено, како би се утврдило родитељство у случају да остане трудна. Дете рођено у таквој заједници подиже мушкарац и његова стална жена.

Иако је међу сунитима ова пракса забрањена, међу шиитима има званично религијско одобрење и не сматра се грешном; зато нико не мора да има грижњу савести. Привремени бракови су сасвим нормални у Ирану; младићима се чак саветује да то сматрају решењем за своје сексуалне потребе док не буду спремни да заснују трајан брак. У Ираку је ова пракса под Садамом Хусеином била забрањена али сада се вратила. Такође постоји у Саудијској Арабији и Египту, а постаје све популарнија међу муслиманима на западу.

Духовници који подржавају привремене бракове кажу да они нуде женама сексуалну и финансијску слободу. Међутим, сиромашне породице, као и хиљаде удовица у Ираку и Ирану,

пристају на такве бракове само због неимаштине а не због избора. Иако их је срамота да у томе учествују, прихватају договор као једини начин да преживе.

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Потребни су још конкретнији закони који ће смањити вероватноћу да ове жене буду злостављане и експлоатисане. Обрати се законодавцима у својој земљи и подстакни их да уведу или побољшају такве мере.

Побачаји и систематско убијање девојчица (гендероцид) довешће до све мањег броја жена способних за брак у неким регионима а то ће, заузврат, дати подстицај индустрији трговине женама. Подигни свест о узроку овог проблема и придружи се групама за лобирање, као што су оне набројане под насловом “Женско чедоморство” у Додатку 2, потписивањем петиција и слањем писама.

“Зар вам није стало, сви који пролазите овуда?”

Плач Јеремијин 1,12

2

СОС: Дечија радна снага

Најмање је 215 милиона деце у свету присиљено на илегалан рад да би зарадили за живот, а готово половина њих је подвргнута опасним условима. 152 милиона радника има само 5 до 14 година. Према Индексу дечије радне снаге на карти¹ 68 земаља се наводи као “крајње ризично” за децу, а Бангладеш, Кина, Индија, Нигерија и Пакистан спадају међу оне у којима је злоупотребљавање дечије радне снаге најраспрострањеније.

Већина деце, њих око 60 милиона, ради у пољопривредном сектору, а само једно од петоро прима плату. Других 14 милиона ради у производњи, у радионицама као јефтина радна снага, у кућној радиности и цигланама. Сиромаштво је директно повезано с дечијом радном снагом. Међународна организација рада (ИЛО) извештава да је стопа учешћа радне снаге деце узраста од 10 до 14 година, 30 до 60% у земљама чији је доходак по глави становника 500 долара или мање. Такође се процењује да је око 5,7 милиона деце отерано у дужничко ропство како би платило кредите које су њихове породице узеле из основних потреба.

1 <http://maplecroft.com/about/news/child-labor-index.html>

У неким областима девојчице су посебно тражене, јер оне могу да буду плаћене мање од било кога. Запошљавање кућних помоћница је највећи и најскривенији бизнис широм света, у коме се користе малолетнице. То је и један од најопаснијих сектора јер су оне изложене физичком злостављању. Многе девојчице раде 12 сати дневно, седам дана у недељи, за делић минималне плате.

АФРИКА

Подсахарска Африка спада у области које највише искоришћавају дечију радну снагу – у ствари је последњих година тај број порастао на једно од петоро деце узраста 5 до 17 година. У целој Африци двоје од петоро деце зарађују неку врстудохотка.

- **Мароканске “мале слушкиње”:** Иако је ова пракса технички илегална, процењује се да се око 23.000 девојчица годишње шаље са села да раде као слушкиње у приватним кућама и овај податак се односи само на Казабланку. ИЛО процењује да широм Марока има укупно 50.000 девојчица слушкиња – неке међу њима имају само 5 или 6 година. Та деца често постану мете злостављања, терају их да раде 13 до 15 сати дневно, седам дана у недељи; спавају на поду и једу само остатке. Многа су присиљена на рад чак и кад су болесна. Неке девојчице су биле везиване ланцима док су њихове газде одлазиле на пут преко викенда. Друге су изгладњиване до смрти, паљене усијаним гвожђем и силоване, те избачене на улицу кад остану трудне. Ионако мала плата коју зараде одлази њиховим очевима. Мада је 2009. г. формирано удружење коме је намера да искорени злоупотребу “малих слушкиња” и обезбеди школовање за

девојчице испод 15 година старости, та пракса је и даље нашироко у употреби.²

- **Мали:** Процењује се да је 20 до 40 хиљада деце у узрасту од само шест година укључено у копање окна у потрази за занатским златом, да раде у тунелима, вуку камење и користе токсичне хемикалије као што је жива, да одвоје злато од руде. Већина ради у просеку девет сати дневно, шест дана у недељи, за малу или никакву плату.³
- **Западна Африка:** Деца у узрасту од свега три године експлоатишу се као послуга и пољопривредна радна снага у неколико земаља. Око два милиона деце узгаја какао, и многа међу њима су продата управо у ту сврху. Неки родитељи продају своје потомке земљама Персијског залива, као и у Либан и Европу. Другу децу, међу којима су многа сирочад, намаме трговци људима обећавајући им квалитетно школовање и стручно усавршавање у иностранству. Уместо тога се према њима поступа као према робовима. Већина трпи батине и психичко злостављање, укључујући претње смрћу и упозорење да никад више неће видети своје родитеље. Девојчице које успеју да побегну спавају на улици, куцају на врата цркве или прихватају позиве у куће странаца. Неке буду отеране у проституцију и постају жртве сиде.⁴
- **Обала Слоноваче:** Ова земља снабдева 40% света чоколадом. УНИЦЕФ процењује да скоро пола милиона деце у узрасту од 10 до 14 година, већином из суседних земаља као што су

2 <http://www.alarabiya.net/articles/2012/05/29/217283.html>;

3 <http://www.moroccoworldnews.com/2013/01/75104/child-housemaids-in-morocco-as-unstoppable-as-the-wind-4/>

4 http://educationenvoy.org/child_labor_and_education_US.pdf

Мали и Того, буде продато на плантаже какаоа. Присиљени су на ропски рад, нимало плаћени, једва да им се нешто даје да поједу, а ако покушају да побегну буду претучени.⁵

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ: Укључи се у Међународни форум за радничка права “Какао кампања” ради борбе против принудног дечијег рада у милијарду долара вредној какао индустрији. (www.laborrights.org/stop-child-labor/cocoa-)

- **Малави:** Према подацима ФАФО Института за примењене друштвене науке, ова земља има највећи број деце радника у Јужној Африци. Шокантних 78% деце узраста од 10 до 14 година и 55% оних у узрасту од 7 до 9 година (процењује се да их је укупно 78.000) ради пуно или скраћено радно време са својим родитељима на плантажама дувана и по 12 сати дневно. Многи трпе тешке симптоме јер раде без заштитне одеће и упијају превише никотина.⁶

ЈУЖНА АЗИЈА

Упркос томе што закон забрањује ову праксу, дечији рад је врло распрострањен у јужноазијској индустрији ручно рађених тепиха. Око 250.000 деце у узрасту од 4 до 14 година је киднаповано или продано и присиљено да ради и по 18 сати дневно на ткању тепиха намењених тржишту у Европи и Америци.

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ: Кад купујеш нови тепих, тражи на њему етикету *GoodWeave*. То је

⁵ <http://thecnnfreedomproject.blogs.cnn.com/2012/01/19/child-slavery-and-chocolate-all-too-easy-to-find/>

⁶ <http://www.laborrights.org/stop-child-labor/tobacco-campaign>

међународна невладина организација која делује у циљу искорењивања дечијег рада у индустрији ручно рађених тепиха и пружа деци Јужне Азије могућност за образовање. Подржи малопродају производа с њиховом ознаком.⁷

- **Бангладеш:** Према подацима УНИЦЕФ-а готово трећина радне снаге ове земље су деца. Њих око 4,7 милиона у узрасту су од 5 до 14 година а 1,3 милиона раде у опасним условима.⁸ Једно истраживање је открило да је готово 70 посто девојчица укључених у кућно служење у Бангладешу изложено физичком насиљу и систематском пребијању.⁹ Пожар у главној фабрици текстила у близини Даке, у коме је погинуло више од 1.100 радника, био је на насловним странама свих светских новина 2013. Више од три милиона житеља Бангладеша ради у текстилној индустрији а 90% радника су жене и девојке.
- **Индија:** Као дом једној петини светске популације деце, ова земља има и највећу дечију радну снагу. С обзиром да се њима исплаћује далеко мања зарада од оне која се даје одраслима, деца имају значајну улогу у производњи *бидија* (мале цигарете), шибица, накита, тепиха, памучне ужади, у раду у кући, у каменоломима, рудницима и пољопривреди. Њих око 400.000 ради на индијским плантажама памука. Поуздане агенције процењују да између 12 и 50 милиона деце млађе од 14 година ради. Иако је 1975. г. дужнички и ропски рад званично забрањен, данас је најмање 15 милиона деце везано за кредиторе како би отплатили дугове породице. Многи дечаки и девојчице су злостављани или су се разболели због штетних

7 http://www.goodweave.org/about/rug_certification_label

8 http://www.unicef.org/bangladesh/Child_labour.pdf

9 http://educationenvoy.org/child_labor_and_education_US.pdf

услова у којима раде или због изложености хемикалијама. Лоша плата и превелике каматне стопе чине отплату зајма готово немогућом.¹⁰ Мада су донесени нови закони као што је онај који забрањује рад деце и млађих адолесцената, њихова ефикасност зависи од степена спровођења.

“Моја сестра има десет година. Свако јутро у седам одлази код човека код кога обавља дужнички рад и враћа се кући у девет увече. Он врло лоше поступа с њом; удара је ако сматра да ради споро или ако разговара с другом децом, виче на њу, долази да је тражи кад је болесна и не може да иде да ради... Није ме брига ни за школу ни за игру. Ништа од тога ми није важно. Све што желим је да вратим сестру кући од тог човека. За 600 рупија могу да је вратим, то нам је једина шанса. Али ми немамо 600 рупија... никада их нећемо имати.”¹¹ – каже Лакшми, деветогодишњи дечак који ради на увијању цигарета у Тамил Надуу у Индији. 600 рупија је тада вредело око 17,50 америчких долара.

- **Пакистан:** Док последње истраживање пакистанских власти из 1996. године каже да у тој земљи ради 3,3 милиона деце у узрасту од 5 до 14 година, УНИЦЕФ процењује да је данас тачнија цифра најмање 10 милиона, а од тога је најмање 8 милиона млађе од 15 година. Већина њих је у дужничком ропству. Иако је такав рад кажњиво кривично дело од 1992. године, само је неколико послодаваца било осуђено за кршење тог закона.

¹⁰ <http://www.dalitfreedom.org.au/trafficking/bonded-labour.html>

¹¹ <http://www.hrw.org/reports/1996/India3.htm>

- **Авганистан:** Према подацима УНИЦЕФ-а, сиромаштво тера на рад једно од троје деце школског узраста. Око половина радне снаге у авганистанским цигланама су деца млађа од 14 година.

ИСТОЧНА АЗИЈА/ПАЦИФИК

Највећи број деце радника (113,6 милиона) живи на азијско-пацифичком подручју.

“Подводник” по правилу обећава сиромашним родитељима да ће дати њиховој деци добар посао и образовање у граду. Друга деца буду киднапована да раде у фабрикама и радионицама као јефтина радна снага. Већина уопште не прима плату и заточени су у бедним животним условима, туку их шибама и гвозденим прutowима, не допуштају им да виде родитеље. Пронађена су деца коју су жигосали усијаним гвожђем, палили цигаретама, изгладњивали, бичевали, тукли док висе обешени за ноге, везивали ланцима, сексуално злостављали и остављали данима закључане у креденцима.¹²

- **Камбоџа:** Више од половине дечијег становништва узраста између 7 и 15 година део су радне снаге ове земље. Иако постоје мере законске заштите, слабе су и често игнорисане.
- **Филипини:** Према извештају ИЛО-а из 2011. године, 6,5 милиона деце у овој земљи иде на посао. Чак три милиона њих је изложено окружењу које се сматра опасним за

¹² <http://www.anti-slaverysociety.addr.com/slaverysasia.htm>

свакодневни шеснаесточасовни боравак. Ови млади радници — неки млађи од седам година — присиљени су да издржавају своје породице радећи на фармама, у рудницима, пецајући, радом у фабрикама, служењем у туђим кућама и сексуалним туризмом.¹³

- **Индонезија:** Око 690.000 малолетних девојчица је запослено као кућне помоћнице и често су присиљене да раде и по 18 сати дневно за, у неким случајевима, свега шест центи по сату, или потпуно без плате и без слободног дана. У најгорим случајевима, деца су физички, психички или сексуално злостављана. [*Human Rights Watch*, извештај из 2009. г.]
- **Аустралија:** Нови Јужни Велс нема ограничен минимум година старости за рад, а запошљавање деце је регулисано само у одређеним гранама индустрије. *Fair Wear* кампања процењује да су 50 до 70 посто аустралијске одеће направиле емигранткиње и њихова деца, радећи код куће или у радионицама у задњем дворишту у предграђима аустралијских градова. Десетине хиљада њих ради у лошим условима за веома малу плату, и изложени су опасностима које доводе до озбиљних повреда и смрти сваке године.

ЕВРОПА, СРЕДЊА АЗИЈА, БЛИСКИ ИСТОК

- **Ромска** деца су посебно изложена присилном раду у многим деловима Европе, с обзиром да 80 посто њих живи у сиромаштву. Хиљаде **албанских девојчица** и дечака **Рома** шаље се у **Италију** и **Грчку** како би зарадили новац за своје одрасле “господаре”, просећи или чистећи ципеле или

¹³ <http://www.childfund.org/child-labor-in-the-philippines/>

ветробране на аутомобилима. [Види такође: “Демографска статистика: Трговина људима”]

- У **Средњој Азији** и на **Кавказу** многа деца улице постају жртве најгорих облика рада. Деца из сеоских области често се продају у градска подручја или у друге земље ради експлоатације. Уобичајен је и емигрантски рад. *Human Rights Watch* је документовао илегални рад десетогодишње деце на плантажама дувана у **Казахстану**. Они се, заједно са својим родитељима, суочавају с нарушавањем зараде, дужничким ропством, веома дугим радним даном, изложеношћу пестицидима и недостатком чисте питке воде. *Cotton Campaign coalition* [<http://www.cottoncampaign.org>], заједно с другим заштитницима људских права, већ дуго скреће пажњу јавности на изабљивање преко милион одраслих и деце у **Узбекистану** на принудном раду на плантажама памука.
- **Ирак**: Од 15 милиона деце у овој земљи, свако треће је изгубило бар једног родитеља током рата. Њих 700.000 не похађа основну школу а око 800.000 деце у узрасту између 5 и 14 година ради.

ЦЕНТРАЛНА И ЈУЖНА АМЕРИКА

Седам посто деце у свету која раде, старости од 5 до 14 година, живи у Латинској Америци. Једно од шесторо деце ради за надницу. Више од два милиона је сексуално експлоатисано, с обзиром на све већи број сексуалних туриста који посећују Централну Америку.

- **Гватемала** има највишу стопу запослене деце у Латинској Америци. Званични минимум година старости за рад је 14 али многа деца, од милион и више њих који раде и од којих се очекује да допринесу приходима породице, млађи су од тог узраста.
- **РУДАРСТВО:** Деца се углавном користе у мањим рударским пословима у Латинској Америци, као што је вађење злата и сребра. Излагање отровима и опасним условима често води у болести коже и плућа и изазива оштећење у расту костију и органа. Само у Боливији, Еквадору и Перуу ради 65.000 деце.
- **ПЛАНТАЖЕ БАНАНА:** Иако је постигнут напредак у смањивању броја деце која раде на плантажама банана (било их је стотине хиљада), проблем и даље постоји, нарочито у Еквадору који је највећи извозник. Осим што изостају из школе, ова деца раде и до 12 сати дневно и изложена су пестицидима и повредама ножем.

Практични кораци: Сазнај више о организацији *BananaLink.org.uk*, која делује у корист радника на плантажама банана и ананаса.

СЕВЕРНА АМЕРИКА

- **Канада:** У Британској Колумбији дете може у дванаестој години да ради било где осим у руднику, таверни, бару или салону, и то у било које доба дана или ноћи, осим током школских часова. Та покрајина је заправо 2003. снизила старосну доб за дечији рад на 12 година и од тада су повреде

деце на радном месту десетоструко увећане.¹⁴ У току је кампања која се води већ неколико година да се укину немарни закони о дечијем раду.

- **САД:** 800.000 емигрантске деце путује са својим породицама у све делове Сједињених Држава како би радили на индустријским фармама. Иако нека имају свега седам или осам година, раде на врло тешким пословима 12 до 16 часова дневно и често месецима изостају из школе. Стручњаци процењују да њих 65 посто на крају напусти школовање. Услови у којима живе су често врло лоши, а излагање пестицидима може да изазове иритацију коже и проблеме с дисањем.

Поред деце рођене у Америци, кријумчари људима продају многу децу из других земаља у САД. 2010. г. америчке имиграционе власти су на граници и на аеродромима ухапсиле више од 8.000 емигрантске деце која су била без пратње старатеља.

Министарство правде Сједињених Држава процењује да је између 100.000 и три милиона деце сексуално експлоатисано у замену за новац, дрогу, храну или склониште.

Од 2013. године Сједињене Државе и Сомалија су једине чланице Уједињених нација које нису ратификовале Конвенцију о правима детета, која је усвојена 1989. Та Конвенција има четири главне теме: право деце на живот; њихов развој до пуног потенцијала; заштиту од злостављања, занемаривања и експлоатације; и учествовање у породичном, културном и друштвеном животу.

14 <http://www.theglobeandmail.com/commentary/bcs-child-labour-laws-are-the-most-neglectful-in-the-world/article627018/>

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Провери интернет странице набројане у списку “Дечији рад” у Додатку 2. Ту ћеш наћи друге кампање које можеш да подржиш.

Реци деци и породицама које познајеш да се 12. јуна обележава Светски дан борбе против дечијег рада, чији је циљ да се истакне страдање експлоатисане деце.

*“Устани, вичи обноћ... проливај срце своје као воду
пред Господом, подижи к Њему руке своје за
душу деце своје која обамиру од глади на
угловима својих улица.”*

Плач Јеремијин 2,19

3

СОС: Дечији бракови

Сваког дана је око 25.000 малолетница присиљено на брак. Једну од седам девојчица у земљама у развоју удају пре навршене петнаесте године, а њих више од 60 милиона широм света уда се пре него што наврши 18 година.

У земљама као што су Нигер, Чад, Мали, Бангладеш, Гвинеја и Централноафричка република, стопа раног и присилног брака износи 60 посто и више. Девојчице невесте су нарочито уобичајене у Јужној Азији (њих 46%) и у Подсахарској Африци (38%).¹ Али девојчице су присиљене на брак и у западним земљама.

Зашто се догађају малолетни и присилни бракови?

Сагласно извештајима међународног плана за добробит деце, родитеље који присиљавају своје девојчице да се удају без своје воље у великој мери на то подстиче сиромаштво, неравноправност полова, негативна традиционална или верска пракса, неуспешна примена закона у хитним случајевима или у сукобима.² Према информацијама организације ЕЦПАТ која се бори за окончање

1 <http://www.plan-uk.org/early-and-forced-marriage>

2 Исто.

дечије проституције, порнографије и продаје деце ради сексуалне експлоатације, дечији бракови могу да буду и слабо прикривен параван за сексуални туризам, посебно на Блиском Истоку и у Јужној Азији. Мушкарац отпутује у другу земљу и ожени се младом девојком у замену за новац или неку другу корист намењену њеним родитељима. Након што с њом проведе недељу дана, врати се кући и никад више нема никаквог контакта ни с девојком ни с њеном породицом. У другим случајевима туриста се ожени или обећа да ће се ожени малолетницом и одведе је у своју земљу. Жртва се тад користи за непрекидну сексуалну експлоатацију јер је млада и потпуно зависи од њега.³

Какве су последице?

Младе невесте су често принуђене да напусте школу, што доприноси порасту неписмености и незнања. Врло је вероватно да ће их старији мужеви присиљавати на сексуалне односе и да ће бити насилни према њима. То може да доведе до слабог репродуктивног здравља.

Главни узрок смртности мајки

Малолетне девојке нису физички спремне за порођај. Према Светској здравственој организацији, смртни случајеви повезани с трудноћом представљају главни узрок смрти девојака старости од 15 до 19 година. Процењује се да њих око 70.000 млађих од 15 година умре сваке године због компликација током трудноће или порођаја, и та стопа смртности је 25 пута већа од стандардне. Код оних од 15 до 19 година старости, стопа смртности је двапут већа. Побачаји, мртворођена деца и компликације попут фистула, такође су много чешћи.

3 http://www.ecpat.net/ei/Publications/CST/CST_FAQ_ENG.pdf

У МУСЛИМАНСКОМ СВЕТУ

У многим деловима муслиманског света, па чак и у Европи и Америци, није необично да се деветогодишња девојчица уда за мушкарца довољно старог да јој буде деда. Иако је ова пракса званично незаконита, прихваћена је зато што је пророк Мухамед лично поставио преседан. У својој педесет и другој години узео је за једну од својих жена шестогодишњу девојчицу; брак је био сексуално конзумиран кад је имала девет година.

2011. године је истакнути муфтија и члан највишег верског већа Саудијске Арабије, др Салих бин Фавзан, доспео на насловне стране многих часописа кад је издао фетву (правно решење) којом се тврдило да не постоји најнижа добна граница за брак. Девојчице се могу удати “чак и ако су у колевци”.⁴

- **Авганистан:** Чак 80% бракова у Авганистану склапа се без сагласности невесте која је често дете. Брутална смрт четрнаестогодишњакиње доспела је на насловне стране свих часописа у децембру 2012. Два брата су пререзала Гастини грло након што је њен отац, Нур Рахман, одбио да дâ пристанак на њену удају на основу тога што је била премлада. Многе девојке су закључиле да је самоубиство једини излаз.⁵ Покушаји самоубиства, као што је скакање са зграде, самоспаљивање и испијање отрова, порасли су међу девојкама које су биле присиљене на удају против своје воље.
- **Иран:** 2012. године ирански законодавци су објавили одлуку да допуштају деветогодишњим девојчицама да се удају,

4 <http://forum09.faithfreedom.org/viewtopic.php?f=4&t=10258>

5 <http://world.myjoyonline.com/pages/news/201304/104829.php>

називајући законски минимум од 13 година “неисламским”. Број невеста млађих од десет година убрзано расте. Десетине хиљада девојчица млађих од петнаест година њихове породице удају сваке године. Процењује се да широм света има 50 милиона девојчица невеста.⁶

- **Бангладеш:** Правна забрана брака девојчица млађих од 18 година ретко се примењује. До 66% девојчица у Бангладешу уда се пре осамнаестог рођендана, а њих 20 посто пре петнаестог. Неке имају свега десет година.
- **Малезија:** Министар правде је донео одлуку да је девојчицама млађим од 16 година допуштено да се удају уколико за то имају дозволу исламског верског суда.
- **Мароко:** ББЦ је 2012. године извештавао о случају шеснаестогодишње девојчице која је прогутала отров за пацове након присилног брака са човеком који ју је отео и силовао. Кривични закон те земље не гони људе који отму малолетнице како би се с њима оженили.⁷
- **Нигерија:** Већина муслиманског севера је одбацила акт о правима детета који је штитио малолетнице. Према Британском савету, у Нигерији, више од половине жена са севера те земље уда се до шеснаесте године и од њих се очекује да роде током прве године брака.
- **Етиопија:** Познато је да се у сеоским подручјима ове земље девојчице удају већ у осмој години и да се њихове породице

6 <http://frontpagemag.com/2012/frank-crimi/iranian-child-brides-get-younger-and-more-numerous/>

7 <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-17416426>

не обазире на федерални закон, према ком је то допуштено у осамнаестој. Њих 48% уда се пре навршене петнаесте године. Отмица жена, иако је то криминално дело, и даље се сматра легитимним начином довођења невесте, посебно на северу.

“Несташица” невеста: У 2012. години дошло је до “суше” или “несташице” невеста у глађу погођеној граничној зони Сахела у земљама Западне Африке и Афричком рогу на истоку. Родитељи који нису у стању да прехране своју децу, у име стратегије преживљавања продају своје малолетне кћерке за свега 170 америчких долара. То се догађа у Нигеру, у земљи у којој је чак и у најбољим временима свака трећа девојчица удата до своје петнаесте године, као и у Етиопији, Кенији и Сомалији. Што је млађа девојчица, боља је погодба.

- **Пакистан:** Према извештајима невладине коалиције “Слободни и праведни избори у Пакистану”, најраспрострањенији злочин против жена у тој земљи је принудан брак. Готово 68% становништва Пакистана живи на селу и многе девојчице у узрасту од 12 до 14 година су трудне или су већ мајке. Да би заобишли закон, родитељи у извод из матичне књиге венчаних уносе да им кћерке имају 16 година. С обзиром да извод из матичне књиге рођених још увек није законски услов за склапање брака у Пакистану, не постоји начин да се провери кривотворење година старости.⁸

8 <http://www.girlsnotbrides.org/national-marriage-registration-to-enforce-child-marriage-laws-in-pakistan/>

Пакистански “Закон о браку”

Према закону донетом под војном диктатуром Зије ул Хака 1985. године, ако се жена која није муслиманка обрати на ислам, њен претходни брак је неважећи. Неки муслимани сматрају овај закон позивом на отмице, силовање и присиљавање хришћанских жена и девојака да пређу на ислам. Оне су део “ратног плена”. Жртве су, а процењује се да је то око 700 девојака годишње, присиљене да се удају за своје муслиманске поробљиваче, који тврде да су њихови родитељи и мужеви изгубили свако право на отете жене и девојке. Због равнодушности, договора или страха, већина локалних полицајаца једноставно затвара очи пред тим.⁹

Назир Бхати, председник Пакистанског хришћанског већа, изјавио је да 99,9 посто силовања хришћанских жена прође непријављено, јер би пријављивање такве увреде нанело срамоту породици, а оне не би могле да нађу мужа.

МЕЂУ ХИНДУСИМА

- **Индија:** Према извештају Фонда уједињених нација за становништво (УНФПА) из 2013. године, ова земља има највећи број деце невеста на свету. Иако је према индијском закону најнижа добна граница за удају 18 година, њих 47 посто ступи у брак раније.¹⁰ УНФПА такође преноси да ће до 2020. г. од 140 милиона девојчица које ће се удати пре

⁹ <http://www.christianfreedom.org/the-christian-winter/persecution-in-pakistan/>

¹⁰ <http://www.hindustantimes.com/India-news/NewDelhi/India-leading-world-s-child-marriages-UN/Article1-1023307.aspx>

навршене осамнаесте године, њих 50 милиона бити млађе од 15.¹¹ У северним државама као што је источни Утар Прадеш, девојчице су често старе свега неколико месеци па до осам година кад ступају у брак. Оне остају у родитељском дому до пубертета, а онда их шаљу мужевима.

Према одлуци која је означила прекретницу у Раџастану 2012. г, поништен је брак који је закључен 17 година раније између једногодишње девојчице и трогодишњег дечака. Рани бракови су уобичајени у тој држави и није породица сваког младожење спремна да чека до пубертета. Хиндуистички фестивал Акшаја тритија који се одржава сваког априла или маја, традиционални је датум за масовна венчања деце,¹² упркос противљењу индијске Владе. У многим случајевима које су документовали социолози, девојчице од свега шест или седам година одводиле су породице њихових мужева да почну да раде као слушкиње у кући или у пољу. Према извештајима, многим мужевима брак досади након рођења трећег, четвртог или петог детета, док су им жене још тинејџерке.

- **Непал:** Према подацима Министарства за жене, децу и социјална питања, у преко 34 посто новосклопљених бракова у овој хималајској земљи, невесте су млађе од 15 година, упркос забрани те праксе. Ако је девојка нарочито млада, породице рутински одржавају свадбу у тајности јер се плаћа мањи мираз. Што је девојка млађа, мањи је и износ који мора да обезбеди њена породица. Иако је то илегално, није необично да непалски мушкарци, посебно у сеоским подручјима, имају две па чак и три жене. Према владиним

11 <http://www.cbn.com/cbnnews/world/2012/June/Innocence-Lost-Indias-Children-Marrying-at-Age-8/>

12 <http://www.raonline.ch/pages/np/npwom05.html>

подацима, више од 24.000 деце не иде у школу у Непалу а званичници верују да су већина њих девојчице, посебно оне које су се удале врло младе.¹³

У ЗАПАДНОМ СВЕТУ

- **САД:** Фундаменталистичка Црква Исуса Христа – свеци последњих дана (ФЛДС) је секта која се одвојила од мормонске цркве пре 70 година, у жестоком неслагању око практиковања вишеструких бракова, многоженства и малолетних невеста, међу којима су неке имале свега 14 година. Између шест и десет хиљада следбеника живи у шест држава. ФЛДС учи да је једини начин на који човек може да досегне највиши ниво неба тај да узме најмање три жене у овом животу. Иако је многоженство противзаконито у Јути и неуставно у Аризони, чланови ове цркве никад нису крили свој начин живота. Према најприхваћенијој процени, коју је направила Катрин Дејнс (*Kathryn Daynes*), професорка Универзитета Бригам Јанг, и други стручњаци, у Америци има између 30 и 50 хиљада полигамиста.¹⁴ Фондација *Tahirih Justice* такође је открила 3.000 случајева присилних бракова у Америци током последње две године. Многе жртве су били емигранти из муслиманских земаља, али истраживање је показало да има и жртава хиндуистичког, будистичког и хришћанског (нарочито мексичких католика) порекла.
- **Европа:** Норвешка, Данска, Немачка, Аустрија, Малта, Белгија и Кипар су донели законе који присилне бракове

13 <http://www.hcn.org/issues/44.10/flds-continues-abusive-polygamist-practices-in-utah-and-arizona>

14 <http://www.tahirih.org/site/wp-content/uploads/2011/09/REPORT-Tahirih-Survey-on-Forced-Marriage-in-Immigrant-Communities-in-the-United-States-September-2011.pdf>

сматрају кривичним делом. Међутим, више од десет земаља је утврдило узраст од 14 или 15 година као сагласан за сексуалне односе. Једино је Шпанија 2013. подигла минимум година за ступање у брак са четрнаест.

- У **Уједињеном Краљевству**, Закон о заштити од присилних бракова донесен је 2008. године, а британска Влада је најавила да планира да прати пример неколико других европских земаља признајући такве бракове за кривично дело, вероватно 2013. или 2014. године. Друштвена кампања *Forced Marriage Unit* интервенисала је и помогла 400 деце 2011. и њих 250 2012., укључујући и једно двогодишње дете. Такође су дали савет или подршку у других 1,485 случајева;¹⁵ али истраживање које је спровело Одељење за децу, школу и породицу, процењује да је на националном нивоу број пријављених случајева присилних бракова у Енглеској између пет и осам хиљада. Малолетни бракови често се закључују илегално а многе девојке се одводе у друге земље да се удају.
- **Аустралија и Нови Зеланд**: Повереница секретаријата за жене Новог Јужног Велса, Пру Гавард (*Pru Goward*), изјавила је 2012. да је у Аустралији било око 1.000 случајева присилних бракова и сексуалног ропства сваке године. Познато је такође да се на Новом Зеланду многи такви бракови закључују у тишини, нарочито у емигрантским заједницама.

Власти на западу често нису вољне да интервенишу у случајевима присилног брака, јер на то гледају као на културолошко питање и боје се жестоке реакције моћних мањинских фракција.

15 <http://www.guardian.co.uk/world/2013/mar/05/two-year-old-forced-marriage-risk>

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Глобално партнерство “*Девојчице а не невесте*” посвећено је окончању штетног држања традиције дечијих бракова. Погледај сајт www.girlsnotbrides.org. Глобална добротворна организација “План” такође има петицију против раних и присилних бракова: www.plan-uk.org. Размисли о придруживању мрежи за једнакост како би добио обавештења и нове податке о кампањама: www.equalitynow.org.

СОС: Порођај

На глобалном нивоу, више од 500.000 жена сваке године – у просеку њих 1.300 дневно – изгуби живот услед компликација повезаних с трудноћом или порођајем. Ипак, 90% тих смрти се може спречити.

Извештај организације *Save the Children* “*State of the World’s Mothers*”, из 2013. наводи десет афричких земаља као најгора места за мајке, на основу низа чињеница у вези са њиховим здрављем и добробити. На дну листе била је Демократска Република Конго, затим Сомалија, Сијера Леоне, Мали, Нигер, Централноафричка Република, Гамбија, Нигерија, Чад и Обала Слоноваче. Најбоља места била су, прво Финска, затим Шведска, Норвешка, Исланд, Холандија, Данска, Шпанија, Белгија, Немачка и Аустралија. **Преко милион деце сваке године умре на дан свог рођења.**

Жене које живе у земљама у развоју имају 97 пута већу вероватноћу да умру током трудноће или порођаја, него жене у развијеним земљама. На пример, док се само једна од преко 17.000 жена у Шведској налази у опасности од смрти повезане с материнством, у западној и централној Африци је тај однос један према 26, а у Бангладешу један према 51. Гватемала има

највећу стопу смртности породиља у Латинској Америци и она износи један према 71. [*WHO/UNICEF/WORLD BANK*]

Више од 90% људи који живе у данашњем свету, рођено је код куће. Шест жена од десет у земљама у развоју рађа у присуству стручне особе као што је бабица или лекар. Многи једноставно немају новца да плате порођај на клиници или у болници, чак и ако такве установе постоје.

- Израз “смрт мајке” односи се на смрт жене у току трудноће или унутар 42 дана од прекида трудноће. Само 5% жена у врло сиромашним земљама и регионима има негу током тог периода, а према извештајима организације *WHO* две трећине смрти мајки и новорођенчади догађа се у прва два дана након порођаја. Насупрот томе, дословно све мајке у развијеним земљама примају послепорођајну негу.
- Крварење је главни узрок смрти током трудноће и порођаја, и чини једну трећину смрти мајки. Ово је праћено инфекцијама, несигурним абортусима, отежаним рађањем и поремећајима повезаним с високим крвним притиском.
- Порођај је убица број један међу тинејџеркама широм света. Сваке године шеснаест милиона адолесценткиња постану мајке.¹ Једна од пет роди пре навршене осамнаесте године, и вероватноћа њихове смрти је пет пута већа. Такође је 60% већа вероватноћа смрти њихове новорођенчади.
- Лоша исхрана будућих мајки такође доприноси њиховој смрти. [Види такође белешке у одељку “Демографска статистика: Здравље и очекивани животни век”]

1 <http://www.unfpa.org/public/adolescents>

- Чак и недостатак просте хигијене може да буде смртоносан. Најновија истраживања показују да прање руку сапуном, и акушера и мајки, може значајно да подигне стопу преживљавања новорођенчади чак до 44 посто.

КОМПЛИКАЦИЈЕ

На сваку жену која умре, око 20 других (укупно 10 до 15 милиона жена годишње) добије инфекцију или озбиљне компликације које остављају понижавајуће, болне и дугорочне заразе, повреде и инвалидитете.²

Отежано рађање

Једна од честих компликација је немогућност фетуса да прође кроз порођајни канал због неке препреке, упркос контракцијама материце. Чинилац који доприноси овом стању у земљама у развоју је рано ступање у брак. Девојчице у узрасту од десет година или млађе имају премали порођајни канал. То може да доведе до трајног оштећења нерава и атрофије мишића у стопалима и ногама. Најтеже погођени постају богаљи.

У неким деловима арапске западне Африке бабице дугим ножем секу превише уску вагину како би је прошириле за порођај. Тај рез може да начини ужасну штету. Понекад се њиме засече мокраћни канал чиме се потпуно отвара доњи уринарни тракт. Многе жене одмах умру од крварења.

2 <http://www.factsforlifeglobal.org/01/1.html>

Фистула

Према проценама Фонда за борбу против фистула, два милиона жена у Азији и подсахарској Африци живи с нелеченом вагиналном фистулом. До овог стања долази након што се жене данима муче у агонији због отежаног порођаја и роде мртво дете. Фистула је рупа између вагиналног зида и ректума или бешике, и њено настајање доводи до потпуне и трајне инконтиненције, осим ако жена не добије хируршку помоћ. Тек неколико њих може себи то да приушти, чак и ако у њиховом забаченом селу таква помоћ постоји.

Већ је и сама срамота живљења са сталном прљавштином и смрадом које такво стање намеће довољно лоше, али поврх тога, према обичајима у неким областима, сматра се да је вагинална фистула последица брачног неверства или сексуално преносиве болести. Девојке и младе жене које пате од ове болести, њихове заједнице одбацују и породице напуштају. Многе често морају да моле за живот.

Ритуал чишћења који се практикује у неким афричким културама такође може да изазове фистулу. Током 40 дана од порођаја, пријатељица или рођака сипа раствор који садржи калијев карбонат у вагину породиље. Ако је раствор неправилно направљен, његови алкални агенси изазивају хемијску деструкцију ткива вагине и развија се фистула.

Жалосно је што је потребна само једна једноставна, јефтина операција да се све те хиљаде одбачених жена врате нормалном животу.

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Подржи рад фондова за борбу против фистула, као и других група споменутих у Додатку 2, које покушавају да реше овај проблем у многим земљама.

СОС: Жене с инвалидитетом

ОШТЕЋЕЊЕ СЛУХА

- Истраживања показују да укупан број људи који пате од неког оштећења слуха прелази 700 милиона широм света. Тај број ће се у 2025. години повећати на више од 900 милиона мушкараца, жена и деце.
- 35,5 милиона особа је званично глуво.
- Око половина свих случајева може да се спречи.
- Више од две трећине оболелих живи у земљама у развоју, а 80% тих људи нема могућност образовања.
- Око 70 милиона глувих користи језик знакова као свој први или матерњи језик.

Глуви представљају четврту групу по величини у свету која није досегнута Јеванђељем. Списак земаља у којима живе недосегнуте групе глувих наћи ћеш на сајту: www.joshuaproject.net. Глуви су у 30 земаља наведени као “најмање досегнути”.

- **90% глувих имају родитеље који чују. Само једно од тих родитеља може да комуницира са својим дететом помоћу знаковног језика. Овај језик је у неким земљама забрањен чак и у учионицама.**
- Свака земља има један или више знаковних језика. Усвајање таквог универзалног језика као што је међународни знаковни језик (ИС) у великој мери би убрзао производњу и поделу материјала, али већина људи тек треба да га научи.
- Према извештајима Светске здравствене организације, тренутна производња слушних апарата задовољава мање од 10% потреба у свету.
- **САД:** Неколико мисија убраја заједницу глувих у **највећу** недосегнуту групу људи у Америци, која броји 23 милиона особа с неким обликом оштећења слуха. Служе се америчким знаковним језиком (АСЛ) који спада у **трећи најчешће коришћен језик** у Северној Америци. **Мање од осам од 100 глувих** људи у Америци је било у цркви. **Мање од четворо од 100** признаје Исуса Христа за свог Спаситеља.
- Популација глувих у **Кини** броји око 72 милиона и могла би да се класификује као највећа мањинска група у тој земљи.¹ Они живе у сваком граду, у свакој вароши, у сваком од хиљаде малих села. Око милион од 1,6 милиона кинеске деце изгуби слух због неправилне употребе антибиотика.²

1 <http://www.heartsandhandschina.com/>

2 http://news.xinhuanet.com/english2010/health/2011-02/10/c_13725709.htm

Посебни проблеми злостављаних глувих жена:

- Суочавање с полицијом, судским системом, склоништима и другим службама за подршку, представља прилично велик проблем јер релативно мали број људи познаје знаковни језик.
- Глуве жене често трпе дискриминацију на послу, имају већу стопу незапослености и мање плате.
- Економска зависност од других често доводи до тога да остају заробљене у насилном окружењу на дужи време.
- Кривица, срамота и ниско самопоштовање често утичу на то да глуве жене пате без протеста.

ЖЕНЕ И ДЕЦА С ДРУГИМ ИНВАЛИДИТЕТИМА

Према подацима Светске банке и Светске здравствене организације, више од милијарду људи у свету живи с неком врстом инвалидитета; од тог броја најмање 300 милиона су жене. Количина злостављања коју трпе инвалидна лица поприма облик пандемије, а жене су посебно угрожене. Неке земље уопште немају закон који би их штитио.

- У неким културама, особе с инвалидитетом се сматрају проклетим. Могу бити скриване, игнорисане, занемариване па чак и остављене да умру.
- Особе с инвалидитетом, укључујући и оне са оштећеним слухом, изложеније су трговини људима и експлоатацији на присилном раду.

- Члан 24 Међународне конвенције о правима особа с инвалидитетом говори о праву на образовање, а ипак 16 милиона деце ометене у развоју не иде у школу; једна четвртина њих је слепо. Неки сматрају да је образовање такве деце бацање новца. Девојчице су посебно искључене.
- У односу на здраве жене, оне с инвалидитетом имају два до пет пута већу шансу да постану жртве насиља, зависно од тога да ли живе у заједници или у некој установи. Такође је већа вероватноћа да ће бити дуже злостављане и да ће трпети теже повреде.

Насиље у специјалним установама

Према нацрту фонда *Hesperian Health Guides*, примери злостављања у институцијама су:

- принудан секс са запосленима, старатељима или другим станарима
- батине, шамарање, повређивање
- принудна стерилизација или побачај
- закључавање саме особе у просторију
- кажњавање леденом купком или туширањем хладном водом
- присиљавање на узимање лекова (средства за смирење)
- присиљавање особе да се скине или буде гола пред другима
- присиљавање особе да гледа злостављање других
- везивање или облачење “лудачке кошуље”

Код куће

Чак и код куће, злостављање инвалидних особа може да буде у облику занемаривања, као што је ускраћивање хране или неге, физичко или сексуално насиље, грубо поступање,

давања превише лекова, психолошко злостављање као што су увреде, застрашивање и претње, емоционално ускраћивање и изолација. Те особе такође могу да буду жртве финансијске експлоатације кад други злоупотребљавају средства која им припадају по закону. [*Disabled Women's Network Ontario*]

Стерилизација

Жене с инвалидитетом су нарочито подложне принудној стерилизацији, што им онемогућава рађање. Ово може да се изврши под покровитељством редовне здравствене заштите или уз сагласност некога другог у њихово име, наводно у “најбољем интересу” жене. Али стерилизација је неповратан медицински поступак с дубоким физичким и психолошким последицама.³ Еугенички програми за побољшање друштва смањивањем репродуктивне способности људи који се сматрају ментално или физички заосталим, кроз присилну стерилизацију, били су уобичајени у годинама пред Други светски рат, посебно у **северној Европи**. У неким земљама као што су **Шведска** и **Канада**, тај програм је трајао све до седамдесетих година двадесетог века.⁴ 1994. године је у **Индији**, у градској болници Пуне, извршена присилна хистеректомија код неколико ментално заосталих жена, старости између 18 и 35 година, јер нису биле у стању да одржавају менструалну хигијену, и болничко особље је сматрало да то представља притисак на њихове ресурсе и време.⁵ У **Аустралији**, као и у многим другим земљама, родитељи који имају хендикепиране девојчице могу да затраже судски налог којим ће омогућити присилну

3 <http://www.hrw.org/news/2011/11/10/sterilization-women-and-girls-disabilities>

4 http://en.wikipedia.org/wiki/Compulsory_sterilization

5 <http://infochangeindia.org/disabilities/backgrounder/protecting-women-with-disabilities-from-violence.html>

стерилизацију свог детета, чак и ако девојчица има свега 11 година, као што се догодило 2013.⁶ Није познато колико се таквих кршења људских права тихо спроводи широм света.

- Жене с менталним поремећајима суочавају се с неупоредиво више ризичних фактора од мушкараца, укључујући насиље засновано на родној припадности, друштвено економски неповољнији положај, ниска примања, неједнаке плате и низак или подређен друштвени статус и ранг. [Светска здравствена организација]

Трострука опасност за жене

У земљама у којима рођење женске деце није тако добродошло и где је убијање женског заметка широко распрострањено, као што је то у Индији, девојчица или жена с инвалидитетом је на удару још већег презрења и занемаривања. Студија групе за права жена (ЦРЕА) у Индији, Бангладешу и Непалу, показује да жене с инвалидитетом доживљавају редовну и сталну дискриминацију у друштву.⁷ Истраживачки пројекат “Трострука опасност” у Камбоџи, који је покренула Аустралијска агенција за међународни развој (*AusAID*) 2013., указује на везу између неједнакости полова, инвалидности и сиромаштва, што повећава неповољан положај у коме се налазе жене с инвалидитетом.⁸ У Африци, у којој постоји мит да секс с девицом може да излечи особу од ХИВ-а или сиде, жене и девојке с инвалидитетом су мете силовања јер се за њих претпоставља да су асексуалне и стога девице.⁹

6 <http://www.hrw.org/news/2013/04/16/protect-rights-women-girls-disabilities>

7 <http://web.creaworld.org/files/cmnr.pdf>

8 <http://www.ausaid.gov.au/HotTopics/Pages/Display.aspx?QID=1035>

9 http://www.stopvaw.org/women_with_disabilities

Жене с менталним и физичким инвалидитетом су међу најдискриминисанијом групом људи и под посебним су ризиком у нашем друштву, често третиране као асексуалне или чак “невидљиве”.

Конвенција Уједињених нација о правима особа с инвалидитетом (УНЦРПД) представља први споразум о људским правима у 21. веку. Ступила је на снагу 2008. г., чиме су потврђена права инвалида и чиме је указано на велик корак на њиховом путовању да постану равноправни грађани. До сада је ову конвенцију потписало 155 земаља чланица.

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Подржи обележавања 3. децембра, Међународног дана особа с инвалидитетом. Нека то буде у центру пажње твоје цркве или интересне групе и употреби га као одскачну даску за досезање маргинализованих чланова твоје заједнице. Покушај да прикупиш средства за помоћ инвалидима, код куће или у иностранству.

Срамота сатре срце моје, изнемогах; чекам хоће ли се коме сажалити, али нема никога; хоће ли ме ко потешити, али не налазим.

Псалам 69,20

СОС: Насиље у породици*

Насиље у породици је најраширенији облик злостављања жена и деце у савременом свету. Двапут у седам дана партнер или “бивши” убије своју жену у Великој Британији, двапут дневно у Гватемали и сваких 35 минута у Украјини. Једна од четири жене ће током живота претрпети насиље у породици. Само 44 земље на конкретан начин штите жене од насиља у породици.

- **САД:** Према начелнику јавне здравствене службе, батине су највећи узрок повреда жена у доби од 15 до 44 године у тој земљи: више од напада и плјачки, саобраћајних несрећа и силовања заједно. Сваких девет секунди нека жена буде нападнута или претучена. Насиље које почини интимни партнер води у 16.800 убиства сваке године и кошта јавно здравство преко 5,8 милијарди долара. 3,3 милиона америчке деце такође трпи злостављање сваке године, а око 10 милиона њих присуствује неком облику насиља у породици. [*National Coalition Against Domestic Violence*]
- **Велика Британија:** Према подацима Министарства унутрашњих послова, више од 1,2 милиона британских жена је било изложено насиљу у породици 2012. године.

Стручњаци верују да је стваран број ближи броју од 13 милиона, јер огромна већина случајева остане непријављена. Седам од десет жена које живе на улици кажу да су побегле од насиља својих партнера.¹ Жене с инвалидитетом су у двоструко већој опасности од злостављања, а код оних удатих за муслимане постоји већа вероватноћа, од било које друге жене у Британији, да ће их супружник убити. Краљевска тужилачка служба у Великој Британији је упозорила да све већи број шеријатских (исламских) судова у земљи повећава опасност насиља над женама од стране њихових агресивних мужева. Одлуке тих судова су понекад у супротности с британским законом и постоје докази да је у неким случајевима насиље у породици толерисано.²

Када муслимани с више жена емигрирају из својих земаља, доводе те жене са собом у Британију, а све већи број британских муслимана узима другу или трећу жену, иако је полигамија незаконита. Систем социјалне заштите те жене сматра самохраним мајкама, тако да неколико “породица” чији је отац исти човек могу да потражују социјалну помоћ. Социјални радници процењују да та популација укључује најмање 20.000 бигамијских или полигамних бракова.

- **Шведска:** Тајни истраживачи шведске државне телевизије су 2012. године открили да у осам од десет џамија говоре женама да не пријављују насилне мужеве и да је полигамија понекад прихватљива.
- **Италија:** Толико много жена су убили садашњи или бивши партнери да се у медијима појавила нова реч: *фемцид*,

1 <http://www.wlv.ac.uk/default.aspx?page=33020>

2 <http://www.telegraph.co.uk/news/religion/9976822/Sharia-courts-putting-women-at-risk-CPS-warns.html>

која означава убиство на основу родне припадности, или убијање жена. У већини случајева жена одлучи да напусти свог човека (мужа или момка) и он је убије. Према наводима склоништа за жене у Флоренци, **сваког другог дана једна жена буде убијена услед насиља у породици**. 2013. године италијанска Влада је једногласно ратификовала Конвенцију Савета Европе о “спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици.”

ЛАТИНСКА АМЕРИКА И КАРИБИ

У овом подручју од насиља страда 35-40% жена, што је једна од највиших стопа насиља у свету. За ово је делимично одговорна мачо култура која подржава супериорност мушкарца и његову доминацију над женом. Судови у многим земљама нерадо решавају случајеве насиља у породици, сматрајући то породичним питањем за које суд није надлежан.

- **Боливија**, према подацима УН-а из 2011. године, има највишу стопу насиља у Јужној Америци. Боливијски конгрес је 2013. увео нови закон у циљу заштите жена.³
- **Гватемала** је на трећем месту у свету по убиству жена које често почине насилни љубавници. Одговорни ретко буду проглашени кривима и осуђени.⁴
- **Колумбија**: Званични подаци из 2011. године показују да су 42 жене у овој земљи биле нападнуте киселином. 2012. се тај број готово учетворостручио, са 150 пријављених

3 <http://csis.org/publication/latin-america-women-still-confront-violence>

4 Исто

напада. Влада издваја 74 милиона долара годишње за помоћ злостављаним женама. 70% случајева остане непријављено.⁵

- **Мексички** закони не штите довољно жене и девојке; батинање жена и деце се не сматра прекршајем, а 90% жена не пријави злостављање властима. [*Human Rights Watch*]
- У Сао Паулу, у **Бразилу**, сваких 15 секунди је нападнута једна жена.⁶

АФРИКА

- **Свазиленд**: Од жена у овој афричкој земљи се очекује да ћуте о злостављању. У ствари на свазију постоји реч за жену или супругу, која значи: **она која умире не говорећи шта је претрпела**. Свазиленд нема посебан закон који криминализује насиље у породици; тек су недавно почели с израдом нацрта закона против сексуалних деликата и процесуирања случајева силовања.
- **Гана**: У овој земљи је 2012. године јединици за борбу против насиља у породици пријављено готово 10.000 случајева насиља.
- **Уганда**: Извештај објављен на сајту УНХЦР-а наводи податке из различитих извора, у којима је утврђено да 60% мушкараца и 70% жена у Уганди одобрава батине ако жени на пример загори храна или одбије секс. Иако је ова земља најзад донела закон против насиља у породици,

⁵ Исто

⁶ <http://saynotoviolence.org/issue/facts-and-figures>

он до 2013. није ступио на снагу. Силовање у браку није кривично дело у Уганди.

- **Јужна Африка:** Према статистичким подацима јужноафричке полицијске службе из 2011. и 2012. године, сваког дана је убијено седам жена. Истражитељи злочина процењују да сваких 17 секунди буде силована једна жена, а свака три минута једно дете (према подацима Интерпола по којима Јужна Африка носи двосмислену титулу светске престонице силовања). А ипак, мање од један посто случајева силовања се пријављује полицији. [allafrica.com]

АЗИЈА

- **Јапан:** Насиље у породици је толико дуго присутно да се сматра нормалиним делом брака – и постаје све горе. Неки криве рецесију за свакодневно насиље, које угрожава живот, не само женама, већ и деци и старима. Статистички подаци су нетачни, с обзиром да девет од десет жртава нису у стању или нису вољне (из страха или срамоте) да потраже помоћ. Број склоништа за претучене жене је порастао, али их још увек нема довољно.
- **Индија:** Према подацима које су сакупиле женске организације, отмице се догађају свака 43 минута, убиства због мираза сваких 75 минута, силовање сваких 34 минута, окрутан чин свака 33 минута, а кривично дело против жена сваких седам минута.⁷ Од 15 милиона девојчица рођених сваке године, само 25% њих ће дочекати свој петнаести

⁷ <http://www.infochangeindia.org/women/news/one-rape-every-half-hour-in-india-a-dowry-death-every-75-minutes.html>; <http://www.indianchild.com/girlchild/rights-of-girl-child.htm>

рођендан. Закон о заштити жена од насиља у породици ступио је на снагу 2006. године, али његова примена је често неодлучна. Пријављени случајеви насиља су порасли за 6,5 посто 2012. г. у односу на претходну годину.⁸

УНИЦЕФ је 2012. саопштио да 52% индијских девојака и 57% момака мисли да је оправдано да човек туче своју жену. Према подацима Националног бироа за документацију злочина дошло је до повећања од 7,1% забележених кривичних дела, почињених против жена између 2011. и 2012. године. Највећи скок у броју прекршаја односи се на случајеве кршења “закона против мираза” (до 27,7%), отмице (до 19,4%) и силовања (до 9,2%). [Види такође: “Демографска статистика: Невесте у опасности”]

- **Бангладеш:** Према извештајима полиције између 2001. и 2012. године, најмање 174.691 жена из ове земље је била жртва насиља, укључујући нападе киселином, отмице, силовање, убиства, трговину и насиље повезано с миразом. Десетине хиљада других трпи свакодневне батине које никад нису пријављене полицији. О порасту физичког и менталног насиља сведочи чињеница да је самоубиство главни узрок смрти тамошњих жена. А према извештају Уједињених нација за развој човечанства, Бангладеш има најгори досије о силовању у региону, што према статистичким подацима значи да је једна од 1.000 жена силована.⁹

У лице више од 3.000 бангладешких жена бачена је киселина у прошлој деценији и то су већином учинили мушкарци

8 <http://in.reuters.com/article/2013/06/14/india-rape-women-2012-report-idINDEE95D0B920130614>

9 <http://globalvoicesonline.org/2013/02/22/bangladesh-raises-voice-to-end-violence-against-women/>

који кажу да су их те жене на неки начин осрамотиле, на пример одбијањем брачне понуде. Чак су и деци наношене ране с намером да их унакаже. Мушкарац може да се освети непријатељу тако што ће његовој жени и кћеркама спалити лица, а унакажене жртве ретко имају средстава да затраже хируршку помоћ. Овај злочин је најчешћи у Бангладешу и Авганистану али се јавља и у Пакистану и Индији, као и у другим деловима света. Мужеви све чешће нападају жене за незнатне преступе, као што је неспремљена вечера или одбијање секса. Нападаци су ретко кривично гоњени.

- **Бутан:** Према студији националног завода за статистику из 2011. године, скоро четвртина испитаница је признала насиље у породици. Седамдесет посто испитаних жена верује да је батинање жена прихватљиво.
- **Авганистан:** Председник Авганистана Хамид Карзај је издао декрет 2009. године којим се забрањује насиље над женама. Ипак су, према проценама УН-а преко 87% жена у овој земљи жртве насиља у породици, а 2011. године је истраживање Фондације *Thomson Reuters* именovalo Авганистан за најопаснију земљу на свету за жене.
- **Египат:** Један члан у египатском кривичном законикy каже да ако муж туче жену “с добрим намерама” онда не подлеже казни.
- **Либан:** Парламентарни одбор коме је 2012. године представљен нацрт новог закона за спречавање насиља над женама, уклонио је из њега силовање у браку, као и психолошко и економско насиље. Један члан одбора је изјавио да силовање у браку не постоји, иако сваке године има на стотине пријављених случајева.

- **Саудијска Арабија:** Силовање и насиље у породици су широко распрострањени и представљају велик проблем, а жене немају никакво право на обештећење.
- **Турска:** Истраживање спроведено 2011. године је показало да 42% жена из ове земље у неком тренутку доживи сексуално и физичко злостављање.
- **Уједињени Арапски Емирати:** Кривични законик даје мушкарцу законско право да дисциплинује своју жену и децу, а Савезни врховни суд је потврдио право мужа на физичко кажњавање жене и деце.
- **Јемен:** Тренутно у овој земљи не постоје законски прописи против силовања у браку.
- **Пакистан:** Сенат је 2012. усвојио Предлог закона против насиља у породици, којим се насиље према женама или деци сматра кривичним делом. Раније човек који је тукао своју жену или децу није могао да буде ухапшен, јер је то сматрано породичном ствари. Ако се примени, овај закон ће бити велики корак напред. Међутим, равнодушност полиције је стална препрека.

Комисија за људска права Пакистана каже да се **“појединачно силовање догађа свака два сата а групно сваких осам сати. Једна од 12.500 жена постане жртва силовања”**. Према наводима Друштва за заштиту права детета, исто се догађа с огромним бројем деце сваке године, и већина њих су хришћани или индуси, припадници мањинских религија.

- Под пакистанским правилником Хадуд, из 1979. године, којим се регулише казна за прељубу и силовање, као и силовање малолетнице (претходно дефинисано као секс са или без пристанка девојке млађе од 14 година), ова дела више нису била злочин. Поврх тога, био је уклоњен правни термин силовања у браку. Ово последње још увек важи, иако је 2006. донесен Закон о заштити жена како би се поправио правилник Хадуд. Овај закон допушта судијама да суде у случајевима силовања под цивилним а не шеријатским (исламским) законом, елиминишући случај на захтев четири сведока.

Велика већина полиције, лекара и тужилаца у Пакистану не само да је склона да не верује женама које пријаве силовање, већ их омаловажава. Познато је да полиција прети жртвама и застрашује их и да прихватају мито од оптужених мушкараца.

Један адвокат је отворено рекао: **“Ја не верујем у случајеве силовања. Женин пристанак је увек ту. Ако силовање постоји, онда се оно догађа само у један посто случајева.”** Заправо жена која поднесе пријаву против мушкарца доводи себе у опасности од кривичног гоњења, уколико не може да докаже да није била вољан партнер у прељуби или блуду. Другим речима, жртва је крива док не докаже да је невинa. Борци за људска права кажу да се скоро половини жена које пријаве силовање суди за прељубу без икаквог суштинског доказа и оне остају да пропадају у затвору. Чак и кад их ослободе, такве жене могу да постану жртве “убиства из части”, које изврше мушкарци из њихових породица јер сматрају да им је угрожена част. У традиционалним селима, **девојке или жене које носе**

ванбрачно дете након што су биле злостављане, могу да буду каменоване на смрт.

Пакистан нема посебан закон против насиља у породици. Злостављање у нечијем дому ће највероватније бити одбачено као породична ствар. У ретким случајевима који доспеју на суд може да се досуди новчано поравнање (новац за проливену крв) или обештећење.

- Постотак жена у доби од 15 до 49 година које мисле да муж или партнер може оправдано да удари или истуче своју жену или партнерку под одређеним околностима:¹⁰

Авганистан и Јордан	90%
Мали	87%
Гвинеја и Источни Тимор	86%
Лаос	81%
Централноафричка Република	80%
Јужни Судан	79%
Сомалија и Демократска Република Конго	76%
Гамбија	75%
Тадикистан	74%
Сијера Леоне и Бурунди	73%
Нигер, Тувалу и Узбекистан	70%
Алжир и Бутан	68%

¹⁰ http://www.childinfo.org/attitudes_data.php

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ:

Уједињене нације су установиле 25. новембар као Међународни дан борбе против насиља над женама. Истражи доступан материјал на неким сајтовима набројаним у Додатку 2 ове књиге и подржи организације које раде на искорењавању родног насиља.

[*Види и одељак под називом “Демографска статистика: Убиства из части”.]

СОС: Образовање

Две трећине од 774 милиона неписмених у свету чине жене. Од 72 милиона деце која расту без образовања, 34 милиона су девојчице. Мање од једне трећине свих девојчица уписано је у средњу школу.¹

ГЛАВНИ УЗРОЦИ НЕПИСМЕНОСТИ

- **Сиромаштво:** Мало је вероватно да ће породицама које једва преживљавају, школовање бити приоритет. Деца инвалиди, емигранти и припадници мањинских група који живе у зонама сукоба или на подручјима које је погодила нека несрећа, такође су у много неповољнијем положају. Сиромаштво углавном доводи до дечијег рада, а за девојчице до ране удаје.
- **Вишејезично друштво:** Већина неписмених људи живи у земљама у којима се говори на десетине па и стотине језика. Неки мањински домородачки језици или дијалекти немају писани алфabet или имају врло мало штампаног материјала.

¹ <http://dayofthegirl.org/girls-issues/>

- **Родна дискриминација:** Неравноправност међу половима још увек је велик проблем, посебно у патријархалним друштвима. У арапским државама, централној, јужној и западној Азији, мушкарци су традиционално привилеговани. Девојчице су предодређене за удају или рад у породичном дому, док се дечацима даје право на образовање.² Синови се сматрају “дугорочном инвестицијом”, с обзиром да се од њих очекује да се брину за остареле родитеље.

Свет је далеко од постизања универзалног основног образовања за дечаке и девојчице, једног од Миленијумских циљева развоја које су поставиле Уједињене нације, с намером да се остваре до 2015. године.

Трајање школовања женских особа*

Земље у којима се девојчице најкраће школују:

- Сомалија (2 године)
- Еритреја (4)
- Централноафричка Република, Чад, Обала Слоноваче, Цибути, Нигер (5).

Земље у којима се девојчице најдуже школују:

- Аустралија (21 година)
- Исланд и Нови Зеланд (20)
- Куба (19)
- Данска, Финска, Ирска, Норвешка и Словенија (18)

[*Извор: *World Fact Book*, 2013]

2 <http://childrensrightsportal.org/world/right-to-education/>

Стопа писмености жена*

Земље с најнижом стопом:

- Авганистан (12,6%)
- Нигер (15,1%)
- Буркина Фасо (15,2%)
- Јужни Судан (16%)

Земље с највишом стопом:

- Андора, Финска, Гренланд, Лихтенштајн, Луксембург (100%)
- Азербејџан, Барбадос, Литванија (99,7%)
- Арменија (99,4%)
- Белгија, Бермуди, Исланд, Ирска, Јапан, Северна Кореја, Монако, Холандија, Нови Зеланд, Сједињене Државе (99%)

[*Извор: *World Fact Book*, 2013]

АЗИЈА

Само половина жена у узрасту од 15 и више година зна да чита и пише. Трећина индијских девојчица не заврши основну школу. Већина породица и даље не дозвољава жени да ради, осим на пословима у којима доминирају жене, као што је образовање и здравствена нега. Али жене из градова и припаднице средње класе постају све свесније да ће њихове кћерке имати боље шансе на послу ако се образују.

- **Пакистан:** У племенским деловима пакистанске североисточне пограничне области под федералном управом, неписменост жена је 96% – много виша него што је то у осталим деловима земље. Талибани су уништили стотине школа а расељеним породицама запретили насиљем ако пошаљу женску децу у школу.³ Чetrнаестогодишња Пакистанка из долине Сват је била у ударним вестима 2012. године кад је устрељена у главу зато што се успротивила талибанима, решена да стекне образовање. Малала Јусуфзаи је пребачена хеликоптером у Британију где су је оперисали и спасли јој живот, и ту је наставила школовање. 2013. године је убијена Шахназ Назли, четрдесет једногодишња учитељица која је ишла са својим дететом на посао у женску школу. Пакистанска Влада се сада по први пут сложила да озакони обавезно бесплатно школовање и обезбеди стипендије за три милиона деце.
- **Авганистан:** Само шест посто жена у доби од 25 година и старије су примиле неко формално образовање. Утицај талибана у тој земљи поново расте, а напади наоружаних група које се противе образовању жена и даље отежавају њихово школовање. Неке девојчице су биле осакаћене киселином или су им тровали воду за пиће.⁴
- **Турски** председник је 2012. одобрио спорни закон којим је обавезно школовање продужено до 12. године, али је допуштено школовање код куће након осме, за шта су критичари рекли да може да подстакне праксу девојчица невеста.

3 <http://www.brookings.edu/research/opinions/2009/06/11-pakistan-education-winthrop>

4 <http://www.cnn.com/2012/09/26/world/asia/cnnheroes-afghan-schoolgirls>

АФРИКА

Од 22 земље у свету у којима је више од пола становништва неписмено, 15 је у Африци. У 47 од 54 земље девојчице имају мање од 50 посто шансе да заврше основну школу. У **подсахарској Африци** јаз између полова се још више продубљује на нивоу средње школе, где се уписује око шест девојчица на сваких десет дечака. [УНЕСКО] У 19 земаља мање од пет посто девојака заврши средњу школу.

- **Сомалија:** Само 42 посто деце узраста од седам до четрнаест година похађа основну школу, а од тог броја девојчице чине само 36 посто. 28 посто девојчица иде у средњу школу. Само 15 посто наставног кадра чине жене и већина њих је неквалификована. [УНИЦЕФ]
- **Уганда:** 85 посто девојчица рано напушта школовање. [*GirlEffect*]

БЛИСКИ ИСТОК

Број девојчица уписаних у школу у **Јемену** најнижи је међу свим земљама Блиског Истока и само њих половина похађа основну школу. Образовању се не даје тако висок приоритет као што се даје чедности; мешовите школе и недостатак женског наставног кадра значи да породица често држи девојчице код куће, посебно у сеоским срединама. Рани бракови су традиционално уобичајени.

- У **Саудијској Арабији** је 1980. године само 23% девојчица било уписано у средњу школу. Данас је, међутим, постотак девојака које стичу више образовање далеко већи, а Влада

обезбеђује мноштво стипендија. Резултати тестова жена на Универзитету Саудијске Арабије рутински надмашују резултате мушкараца. Међутим, још увек им је забрањено да изучавају неке предмете, као што је новинарство, архитектура и инжењеринг, и не могу да се баве правом. 85 посто њих је запослено у образовању.

ЛАТИНСКА АМЕРИКА

Латинска Америка је свеукупно добро напредовала у образовању девојчица, али још увек има великих празнина које треба да попуни. На пример, према подацима УНЕСКА мање од једне трећине жена у Боливији зна да чита и пише. Домородачке групе људи у земљи се углавном игноришу. Распрострањеност емигрантског и дечијег рада у рудницима, на пољопривредним добрима и плантажама банана, у неким областима такође доприноси неуједначеном похађању наставе и дечака и девојчица. Што се тиче високог образовања у културама усмереним на мушкарца, као што је латиноамеричка и карипска, жене се одвраћају од бављења инжењерингом и тешким научним областима, осим медицином. Иако су девојчице бољи ученици од дечака и све више њих наставља школовање на факултетима, мушкарци и даље зарађују далеко више на истом радном месту а насиље над женама је и даље високо.

СЕВЕРНА АМЕРИКА

- Изненађујуће је да у САД једна од четири девојке не заврши средњу школу. Стопа исписаних је још већа код девојака из мањинских заједница. [*National Women's Law Center*] Двадесет посто одраслих Американаца је функционално неписмено.

Девојчице у **Канади** су посвећеније свом образовању од дечака и мање је вероватно да ће одустати. Међутим, 42% одраслих Канађана у доби од 16 до 65 година је слабо писмено.⁵

ЕВРОПА ЈЕ “ФУНКЦИОНАЛНО НЕПИСМЕНА”:

Према извештају Европске уније, један од пет петнаестогодишњака, као и готово 75 милиона одраслих Европљана, нема основно знање из читања и писања.⁶ Извештај Светска фондација за писменост из 2012. године, додаје да 47% одраслих Италијана, 18% становника Белгије, 16% Швајцарске, 14% Немачке, 11% Холандије, као и један од петоро одраслих у Ирској и Великој Британији, тешко чита и пише. То значи да имају проблема да попуне пријаву за посао, да прочитају извод из банке или етикету на прехранбеним производима.⁷

- У Европи живи 10 до 12 милиона **Рома**. Ниво образовања у овом народу је нарочито низак широм света. УНЕСКО наводи да половина ромске деце не заврши основну школу. Девојчице често удају веома младе, лишавајући их тако могућности образовања.

Како образовање утиче на раст становништва, стопу смртност новорођенчади и приходе

- Писмене жене имају просечно двоје деце, док их неписмене обично имају шест до осам.

5 <http://www.literacy.ca/literacy/literacy-sub/>

6 <http://ec.europa.eu/education/literacy/what-eu/high-level-group/documents/literacy-report.pdf>

7 <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/news/politics/4226467/Illiterate-Britain-Scandal-of-one-in-5-adults-battling-to-read-and-write.html>

- Здравље мајке и њене деце у директној су вези с образовањем. Осим што имају мање деце, већа је вероватноћа да ће образоване жене посећивати медицинске клинике и враћати се у њих ако нема побољшања. У ствари је образовање један од главних фактора који утиче на стопу смртности деце млађе од пет година. Дете које роди жена која зна да чита има 50 посто веће шансе да доживи пету годину. За сваку годину школовања мајке, вероватноћа да ће њено дете умрети као новорођенче опада за 10 посто.
- Скорашња студија, спроведена у 63 земље, такође је показала да је побољшање образовања жена “највећи појединачни допринос” **опadaња неухрањености код деце**.
- Породице жена с неким степеном образовања имају боље животно окружење, одећу, приходе, воду и санитарне услове. Како се стопа писмености удвостручује, толико расте и просек прихода по становнику.⁸
- Око 75 посто деце која буду исписана из основне школе у земљама у развоју имају мајке које нису ишле у школу. [УНИЦЕФ]

Скоро милијарду људи које је ушло у 21. век не може да прочита књигу или да се потпише.

8 http://www-01.sil.org/literacy/wom_lit.htm

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ:

Уједињене нације су 11. октобра 2012. прогласиле тај датум за “Међународни дан девојчица”, како би се указало на чињеницу да дечији бракови спречавају девојчице да заврше школовање и испуне своје потенцијале. Подржи Кампању 10x10, глобалну иницијативу која се залаже за побољшање образовања девојчица широм света. Такође подржи програм “План” Велике Британије, њихову кампању “Зато што сам девојчица” и друге иницијативе које можеш да нађеш у Додатку 2 под насловом “Образовање”.

[Погледај и одељак ове књиге под насловом “Демографска статистика: Дечији бракови”.]

СОС: Женско генитално сакаћење

Према Светској здравственој организацији око 140 милиона девојчица широм света живи с последицама гениталног сакаћења. Још 6.000 њих је свакодневно у опасности.

Обичај женског гениталног сакаћења понекад се назива женско обрезање али тај израз је анатомски нетачан и односи се само на ретке поступке. Тиме се такође ствара лажна аналогија с мушким обрезањем, обичајем који за разлику од сакаћења жена, има религијски значај и доказане користи за здравље.

Иако женско генитално сакаћење нема упориште у исламским списима или закону, у данашњем свету једна од пет муслиманских девојчица живи у заједници која одобрава неки облик ове праксе. Тек неколико верских вођа је говорило против тога.

Највећа стопа распрострањености је у Африци, где се ово практикује у 29 земаља, иако је у неким од њих илегално. Више од половине свих жена и девојчица у неким земљама је прошло кроз исецање. И ти бројеви се не смањују.

ШТА ЈЕ ТАЧНО ЖЕНСКО ГЕНИТАЛНО САКАЋЕЊЕ?

Овај израз се односи на уклањање дела или свих женских гениталија. Постоје три типа сечења, а најдрастичнија је инфибулација која се врши на око 15% девојчица које пролазе кроз сакаћење. Ова процедура се састоји од клиторидектомије (уклањања целог клиториса или једног његовог дела) и ексцизије (уклањање дела или целих малих или унутрашњих усмина, које окружују вагину те исецање великих или спољашњих усмина), чиме се стварају отворене ране. Затим се ови делови спајају и ушивају како би се покрила вагина кад ране зарасту. Оставља се само мали отвор кроз који може да истиче урин и менструална крв. Неки мање конвенционални облици инфибулације уклањају мање ткива и остављају већи отвор. Велика већина (85%) женског гениталног сакаћења у Африци састоји се или од клиторидектомије или ексцизије. Овај обичај се упражњава и на Блиском истоку: у Египту, Оману, Јемену и Уједињеним Арапским Емиратима. У Цибутију и Централноафричкој Републици 95% жена је инфибулирано.

Исецање може да се изведе на девојцици било кад — од периода после рођења па све до прве трудноће. Понекад се сматра ритуалом одрастања. Али обично се врши на девојчицама старим од четири до осам година. Особа која изводи процедуру може да буде нака старија жена или берберин, бабица или традиционални исцелитељ, или квалификован лекар.

Само богати имају приступ лекарима и анестетицима. Огромну већину девојчица уопште не припремају за ову процедуру и не дају им се средства против болова. Једноставно их чврсто држе док именовани “хирург” приступа сечењу поломљеним стаклом, лименим поклопцем, маказама, жилетом или неким другим инструментом за сечење. Када се врши

инфибулација понекад се користе копче или трње како би се две стране великих усмина спојиле, а ноге девојчице могу да остану повезане 40 дана. Негде се примењује антисептички пудер, или, чешће, масти које садрже биљке, млеко, јаја, пепео или измет, за које се верује да доприносе оздрављењу. Понекад се девојчица одводи на посебно одређено место да се опорави где, ако је сакаћење обављено као део обреда иницијације, прима традиционално поучавање.

ЗАШТО?

У већини друштава у којима се практикује женско “обрезање” оно је дубоко укорееен део културе. Девојчице које пролазе кроз то сматрају се чистијим и женственијим. С обзиром да без овог ритуала не би биле прихваћене међу зрелим женама и свакако не би могле да се удају, притисак да се повинују обичају је огроман. Родитељи такође верују да ово смањује сексуалну жељу девојке и на тај начин се штити част њихове кћерке — иако многи погрешно верују да овај ритуал заправо повећава плодност! Нарочито се инфибулација види као чувар породичне части.

Мауританске жене су извојевале победу 2012. кад су муслимански духовници и научници издали фатву, или верски декрет, против те вековима старе праксе. Око 72 посто жена у Мауританији је подвргнуто сакаћењу.

Подаци показују да је 90% Египћанки претрпело сакаћење које је законом забрањено 2008. али је и даље уобичајено, а неки политичари настављају да траже да се та пракса поново озакони.

“Како да оставимо наше кћерке необрезане?”, рекао је градоначелник једног египатског града. “Влада може да уради шта хоће, а ми ћемо такође да урадимо шта ми хоћемо. Сви ћемо обрезивати своје кћерке, без обзира на казну.”

Четрдесет трогодишња професорка биологије из Судана објашњава: **“Одгојене смо да верујемо да ће нам се догодити свака врста зла ако нисмо обрезане. То се ради у веома младим годинама... и није вам баш јасно шта су вам урадили, а касније када постанете жена, не изгледа као да проблеми с којима се суочавате имају неке везе с тим.”**

ПОСЛЕДИЦЕ

Женско “обрезање” ни на који начин не користи здрављу. Тренутне последице могу да укључују екстреман бол, шок, крвављење, тетанус или бактеријску инфекцију, задржавање урина, отворене ране, па чак и смрт. Девојчице које су подвргнуте сакаћењу често носе ожиљке за читав живот, и психичке и физичке. У данима након процедуре често се развију озбиљне инфекције и гнојни чиреви. Инфибулација може за последицу да има дугорочну инфекцију уринарног тракта, оштећење бубрега, камење, цисте, инфекцију насталу од задржавања менструалне крви, чак и неплодност.

Могућа додатна опасност у било ком типу женског гениталног сакаћења је употреба истог инструмента на неколико девојчица, што може да изазове ширење ХИВ-а. Трајно оштећење гениталног подручја такође може да повећа ризик од преношења ХИВ-а током сексуалног односа.

Многе жене говоре да су прве брачне ноћи њихови мужеви морали ножем да исеку отвор како би га проширили за сношај. Као што се може замислити, импровизирана операција попут ове може да изазове додатно оштећење код младе невесте.

Током порођаја, ожиљкасто ткиво настало услед гениталног сакаћења може да се поцепа. Жене које су биле инфибулиране морају да се исеку како би могле да се породе. Након сваког порођаја отвор поново мора да се зашије.¹

ЕМИГРАНТСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ШИРОМ СВЕТА

Емигранти и избеглице су пренели праксу сакаћења жена у развијене земље света. Упркос законској забрани на већем делу запада, у Европи је пола милиона девојчица и даље присиљено да се подвргне овој окрутној и беспотребној процедури: 75.000 у Британији, 65.000 у Француској, 30.000 у Немачкој.¹ Хиљаде њих у Аустралији и Америци пате у тишини. Да би избегли кривично гоњење, родитељи често одводе своје кћерке у земљу из које потичу, да се тамо обави ритуал.

“Имам ноћне море. Никад се с тим нисам изборила... Потребна ми је операција. Имам то ожиљкасто ткиво... Живећу с тим до краја живота... Али једно је сигурно: никад нећу престати да дижем глас против женског гениталног сакаћења. Живим да о томе говорим и будем глас безгласних.” – Машуа, жртва из Кеније

Бројне групе воде кампању против овог широко распрострањеног кршења људских права (види организације

1 <http://www.desertflowerfoundation.org/en/what-is-fgm/fgm-in-europe-facts/>

набројане у Додатку 2). Међутим, на неким местима расте број пријављених случајева напада и претњи смрћу девојкама и женама које говоре против женског гениталног сакаћења.

Светска здравствена скупштина је 2008. донела резолуцију о укидању сакаћења, а Генерална скупштина Уједињених нација је у децембру 2012. усвојила сличну резолуцију. Али пред чланицама је још дуг пут који морају да пређу, како би овај закон постао стварност.

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

У одељку “Женско генитално сакаћење” у Додатку 2 набројане су иницијативе широм света којима је циљ да зауставе ову разорну праксу. Сви ми треба да подржимо њихове напоре и позовемо друге да се придруже.

*“Слушај молитву моју, Господе, и чуј јаук мој.
Гледајући сузе моје немој ћутати. Јер сам гост
у Тебе и дошљак као и сви стари моји.”*

Псалам 39,12

СОС: Побачај и женско чедоморство

Смишљено убијање женске деце пре и након рођења назива се “највећим појединачним холокаустом у људској историји”.

Број умрлих током гендероцида кроз векове достиже мега милионе. Новорођене девојчице су убијане због давања предности дечацима, још од времена старог Рима. Данас је побачај девојчица најчешћи у јужној, југоисточној и централној Азији.

ИНДИЈА

Према статистичким подацима удружења “Деца Индије 2012.” око три милиона индијских девојчица је “нестало” из популације ове земље 2011. године. Давање предности синовима је за резултат имало аборттирање 12 милиона девојчица у протекле три деценије. [*Lancet*]

Рођење девојчице је често лоша вест за сиромашну индијску породицу, због огромног мираза који ће на крају бити тражен од њих кад се буде удавала. Иако је обичај плаћања мираза званично забрањен Декретом о мирузу донесеном 1961., систем је још увек врло жив. Мираз може да кошта неколико пута више од износа који глава куће заради за годину дана и да доведе до банкрота породице. Син ће, с друге стране, продужити породично име и привући мираз који ће донети благостање. Зато родитељи могу да одлуче да прекину живот девојчице пре него што уопште почне. Развој пренаталног одређивања пола је седамдесетих година двадесетог века довео до масовних абортуса заснованих на избору пола детета. Чак и породице из виших касти могу да виде селективан побачај као опцију. Ова пракса је илегална већ двадесет година али је релативно мало лекара због ње кривично гоњено. Индија има преко 40.000 регистрованих ултразвучних клиника и много више нерегистрованих. Њихове рекламе подстичу родитеље да инвестирају неколико стотина рупија у проверу пола, како би уштедели хиљаде на будућем мирузу.

Труднице које не могу да приуште пренаталне тестове морају да чекају до порођаја да се утврди пол детета. Тада женска деца могу да буду угушена, задављена или једноставно пуштена да умру од глади. Друга деца су храњена сољу, млеком помешаним с отровом или сувим неољуштеним пиринчем који им је бушио душник. Сада се користе модерније методе како би се избегло откривање, као што је изазивање јаког пролива с неколико капи алкохола, или увијање новорођенчета у мокре пешкире како био добило упалу плућа.

У Рацастану, у северној Индији, постоје села у којима годинама није било допуштено рађање кћерки. “Девојчице се сахрањују у пустињи и нико из клана се не распитује

о новорођенчету нити ко жали због губитка”, потврђује један старији полицијски официр. Последица неравнотежа полова довела је до пораста дељења жена у Раџастану и другим савезним државама.

Тек неколицина мајки је у последњих неколико година добило доживотну затворску казну за чедоморство; неколико других служи од шест месеци до три године. Међутим, одлуку о убиству детета обично доноси муж или његова породица, тако да је жена и сама жртва исто колико и дете и није јој дата могућност избора, већ мора да послуша или да сноси последице.

Велик број побачаја и чедоморстава у Индији значи даље опадање размере између мушке и женске популације. 2012. је просек био 940 девојчица на 1000 дечака. Према проценама индијске организације за заштиту права детета *CRY* (плач; акроним од *Child Rights and You*; Права детета и ти – прим. прев.), у тој земљи се сваке године роди 12 милиона девојчица, међутим, милион њих умре до навршене прве године.

ПАКИСТАН

Убиство новорођенчади које почине сиромашни родитељи такође је у порасту у Пакистану. Према изјави портпарола добротворног фонда *Edhi*, све више тела новорођенчади се скупља с улице. “Рекао бих да је у протеклој деценији дошло до сто постотног повећања броја тела новорођенчади која налазимо. Девет од њих десет су девојчице.” Додао је да је 2010. године нађено 1,210 тела.¹

1 <http://tribune.com.pk/story/105019/infanticide-on-the-rise-in-pakistan-statistics/>

СЕВЕРНА КОРЕЈА

Бројни извештаји пребега из Северне Кореје указују на вероватноћу да су присилни побачаји и чедоморство уобичајена пракса у логорима те земље.

КИНА

Кина је водећа земља у свету по гендероциду. Кинеско Министарство здравља је 2013. године објавило да је у протекле четири деценије извршено 336 милиона побачаја. Највећи проценат деце убијене побачајем, институционализованим убиством или занемаривањем чине девојчице.

Чедоморство женске деце у Кини потиче из времена давно пре стварања Народне Републике. До почетка двадесетог века девојчицама често није давано никакво име. У данашње време се, оне рођене у сеоским срединама, још увек називају “Алиди”, “Цаоди” или “Иинди” – сва имена значе “доведи малог брата”. Ћерке се често називају и “ларве у пиринчу”, јер узимају храну којом су могли да се нахране дечаци. У кинеској култури мушкарац може више да заради и син је тај који се брине о родитељима кад остаре. Иако је женско чедоморство у великој мери нестало током педесетих и седамдесетих година двадесетог века, поново је дошло до пораста осамдесетих, када је Влада увела политику “једног детета”, која је довела и до присилних побачаја и присилне стерилизације. Жена која има нелегално дете може да буде кажњена “уплатом накнаде за друштвени терет”, у вредности већој од 27.000 долара. Влада

је званично забранила употребу ултразвука за откривање пола детета али га многи лекари и даље користе.

2013. су у неколико кинеских провинција покренуте кампање у којима се захтева да се свим женама у репродуктивном добу ставе контрацепцијске спирале или, ако већ имају двоје деце, да се подвргну подвезивању јајника или стерилизацији. Онима које пристану у одређеном временском року даје се новчана награда; оне које то не учине лишавају се социјалног осигурања и болничких услуга, а њихова деца не могу да се упишу у школу.²

На сваких 100 девојчица рађа се 120 дечака, што је најгори однос између полова у свету. Предвиђа се да ће до 2020. године у Кини бити 30 милиона више мушкараца него жена у узрасту за брак. Вође страхују да ова ситуација штети друштвеној и економској стабилности земље и додатно подстиче трговину и отимање жена.

НА ЗАПАДУ

Селективни побачаји засновани на родној припадности нису ограничени само на азијске земље. Тај тренд је у ствари у порасту на западу. У **Шведској**, на пример, такав побачај није незаконит. У **Британији** су чланови Парламента 2013. г. позвали Владу да сакупи статистичке податке о полу побачене деце, након што је откривено да жене у “одређеним заједницама” рађају обично много више дечака него девојчица.³

2 <http://www.christiannewswire.com/news/6515972254.html>

3 <http://www.christianconcern.com/our-concerns/abortion/mps-urge-government-to-monitor-gender-of-aborted-babies>

Шест студија спроведених у последње четири године у **Сједињеним Државама** показују да је у тој земљи “нестало” на хиљаде девојчица, од чега велик број њих услед селективног побачаја заснованог на родној припадности, посебно међу емигрантима из земаља у развоју. Та пракса је забрањена у само три савезне државе. Предлог закона о пренаталној недискриминацији који је требало да забрани такве побачаје на нивоу државе, претрпео је пораз 2012.

Канада је једина западна земља у којој нема заштите нерођених. Од 1969. године побачено је преко четири милиона деце; ове године ће о трошку пореских обвезника бити убијено још 100.000 беба. Ненормалан однос полова у заједницама с великим процентом Индијанаца, заједно с порастом тестирања за одређивање пола детета, такође указује на постојање полно селективних побачаја.⁴

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Уједињене нације су установиле 11. октобар за Међународни дан девојчица, како би се унапредио њихов живот широм света. Сазнај више на сајту *dayofthegirl.org* и обавести о томе људе које познајеш.

Подржи кампање попут Удружења за заштиту нерођене деце, Права жена без граница, и 50 милиона несталих. Интернет адресе су наведене у Додатку 2, под насловом “Женско чедоморство”.

4 http://www.nationalreview.com/issue/2007/09_15/4_policy_politics02_15.html#top

*Јер си Ти створио шта је у мени, саставио си ме
у утроби матере моје... Заметак мој видеше очи
Твоје, у књизи је Твојој све то записано, и дани
забележени, кад их још није било ниједног.*

Псалам 139,13-16

СОС: Родна неједнакост

Статистички подаци јасно показују да ни у једном региону у свету жене и мушкарци нису једнаки у законским, друштвеним и економским правима.

Ове странице се дотичу различитости између мушкараца и жена у разним подручјима, осим у подручју здравља и образовања, што је обрађено у другим поглављима.

ИНДЕКС РОДНЕ НЕРАВНОПРАВНОСТИ

Извештај Уједињених нација о људском развоју укључује индекс полне неравноправности, који процењује земље по неједнакости између мушкараца и жена у подручјима репродуктивног здравља, овлашћењима и учешћу на тржишту рада. Најновије истраживање показује да је земља с највећим јазом међу половима **Јемен**, затим **Авганистан**, **Нигер**, **Саудијска Арабија**, **Демократска Република Конго**, **Либериа**, **Централноафричка Република** и **Мали**.

УЧЕШЋЕ У ПОЛИТИЧКОМ ЖИВОТУ

Жене су и даље недовољно заступљене у политичком животу у већини земаља у свету. У време писања ове књиге женама у просеку припада једно од пет места у националним парламентима, с тим што их је најмање у арапским земљама, након којих долазе оне из пацифичког обруча, а највише су заступљене у нордијским земљама. Жене министри ће пре бити изабране или именоване да служе у друштвеним секторима власти него у извршним, политичким, економским или правним.

Неједнакост је најочигледнија кад се погледа број жена које се кандидују на локалном и државном нивоу. У **Арменији** су, на пример, 2012. г. жене изабране на само девет од укупно 397 места за градоначелнике и начелнике локалних управа. На општим изборима у **Кенији**, 2013. г., неколико кандидаткиња се повукло из изборне трке након што су мушкарци употребили физичко и психолошко насиље како би их застрашили. Жене у **Пакистану** су морале да се супротставе талибанским претњама смрћу на општим изборима 2013., иако су шансе за победу биле слабе. Уставно тело у **Ирану** је пресудило да жене не могу да се кандидују на председничким изборима.

2013. године су од 189 влада жене биле на само 17 највиших положаја у држави. Упркос изгледима и мачо култури, жене у **Латинској Америци** се померају према горе на политичкој лествици и имају више жена шефова држава од било ког другог подручја.

ПЛАТЕ И МОГУЋНОСТИ ЗАПОСЛЕЊА

“Жене чине две трећине радне снаге у свету, а ипак зарађују једну десетину светског прихода и поседују само један посто укупне активе.” – Барбер Б. Конабл млађи, бивши председник Светске банке

- Номинална плата жене је у просеку 17 посто нижа од плате мушкарца. [УНИФЕМ]
- Постоји директна веза између повећаног учешћа женског рада и економског раста. Процењује се да би, кад би се стопа зараде жена подигла на исти ниво са стопом зараде мушкараца, амерички БДП порастао за девет посто, еврозоне за 13 посто, а јапански за 16 посто. [ЕСЦАП]
- У **арапским земљама** само 28 посто жена учествује у радној снази. [Светска банка]
- У **Сједињеним Државама** је истраживање спроведено у 400 највећих калифорнијских компанија показало да мушкарци и даље држе девет од десет најбоље плаћених места у менаџментима и одборима.¹ 2012. г. је однос између средње вредности недељне зараде жена и мушкараца с пуним радним временом био 80,9 посто, што је пад од више од један посто у односу на 2011. г., кад је показатељ био 82,2 посто. Ово се односи на недељну разлику у плати између мушкараца и жена, која је износила 19,1 посто 2012. Средња вредност недељне зараде жена 2012. била је 691 долар, што је пад у односу на 2011. годину; док је средња вредност недељне зараде мушкараца била 854 долара, што

1 <http://gsm.ucdavis.edu/innovator-article/glass-ceiling>

је повећање у односу на 2011. [*Institute for Women's Policy Research, Fact Sheet*]

- **Латинска Америка и Кариби:** Жене које су образованије од мушкараца и даље су усмерене на ниже плаћена занимања, као што је просвета, здравствена нега и сектор услуга. Разлика у заради последњих година опада, али је тај темпо и даље врло спор. У **Мексик**у жене уз плаћено запослење посвећују још 33 додатна сата недељно кућним пословима, док је просечан допринос мушкараца у тим пословима шест часова недељно. [УНДП]²
- Жене чине око 60 до 80 посто извозне производне радне снаге у земљама у развоју, али очекује се да глобална економска криза гурне 22 милиона жена у незапосленост. Када дође до резања трошкова, жене су прве отпуштене. [ИЛО]

НЕЈЕДНАКОСТ У ИСЛАМУ

Као што показује индекс Уједињених нација (горе) о неједнакости полова, разлике су највеће у исламским земљама. Нови извештај о насиљу заснованом на родној припадности, састављен у америчком Хадсон институту (*Hudson*), за *World Watch List* описује како одсуство једнакости између мушкараца и жена у муслиманским земљама значи да су све жене у тим друштвима подложне систематском насиљу и дискриминацији у свакодневном животу.³

2 <http://www.iadb.org/en/news/webstories/2012-10-15/wage-gap-between-men-and-women,10155.html>

3 <http://www.worldwatchmonitor.org/research/2533678>

Прељуба и друга морална питања

- **Ирански** закон каже: “Каменовање прељубника или прељубнице ће се извршити док су смештени у рупу и покривени земљом – он до струка, она до линије изнад груди.” Под исламским законом ако особа може да се извуче и побегне, слободна је. Очигледно ни једна жена то не може ако је закопана готово до врата!
- У **Либији** под Гадафијем, девојке и жене које су преживеле сексуално злостављање, или биле осумњичене за морални злочин, слане су у “центре за друштвену рехабилитацију”. То су практично били затвори из којих нису могле да изађу, уколико се не би нашао мушкарац који се слаже да се њима ожени или их њихове породице врате кући.
- Закон у **Уједињеним Арапским Емиратима (УАЕ)** даје мало обештећење жртвама силовања. Преко 50 посто жена у Емиратима које су се одазвале истраживању кажу да не би полицији пријавиле силовање јер је жртва та која је кажњена, или јој се прети због сексуалних односа пре брака. Напад сам по себи никад не буде адекватно истражен.
- У **Кувајту** и ожењени мушкарци и удате жене који почине прељубу морају да издрже казну затвора у трајању од једне до две године. Међутим, мушкарци се суочавају с казном само ако знају да је жена удата, док су жене кажњене и кад не знају да је мушкарац ожењен.
- 2013. је 600 жена и девојака у **Авганистану** било у затвору због “моралног злочина”, што је 50 посто више у односу на претходних годину и по. Ти “морални злочини” обично укључују бег од незаконитог, принудног и малолетног

брака испод 16 година старости, или насиља у породици укључујући батине, нападе ножем, паљење, силовање, присилну проституцију, отмицу и претње “убиством из части”. Практично ни један од ових случајева није стигао ни до истраге о злостављању, а камоли до кривичног гоњења или казне. “Бежање”, или одлазак од куће без дозволе, није злочин по авганистанском кривичном закону, али је Врховни суд те земље наложио судијама да се према женама и девојкама које побегну од куће понашају као према злочинцима.⁴

- *Amnesty International* и *Somali media* су 2012. известили да је исламска милиција у **Сомалији** оптужила тринаестогодишњу девојчицу за прељубу, након што је пријавила властима да су је три мушкарца силовала. Десетине мушкараца ју је каменовало до смрти на стадиону пред 1.000 људи.⁵

Право старатељства

- У **Бахреину**, где породични закон још није регулисан, судије имају потпуну моћ да ускрате женама старатељство над децом из најпроизвољнијих разлога. Бахреинске жене које су биле довољно храбре да разоткрију и изазову ово насиље 2003. г., оптужене су за клевету од стране једанаест судија за породичне спорове.⁶
- У **Јемену** се старатељство над децом у великој мери поверава мужевима, с обзиром на то да се мушкарци

4 <http://www.hrw.org/news/2013/05/21/afghanistan-surge-women-jailed-moral-crimes>

5 http://www.huffingtonpost.com/2008/11/02/13yearold-rape-victim-sto_n_140242.html

6 <http://forums.canadiancontent.net/international-politics/61857-womens-rights-middle-east.html>

сматрају природним чуварима деце, док се на жене гледа као на физичке старатеље који немају законска права.

Развод

- **Ирански** грађански закон у чланку 1133 каже: “Човек може да се разведе од жене кад год то одлучи и не мора о томе благовремено да је обавести.”
- У **Либану**, претучена жена не може да поднесе захтев за развод због злостављања без сведочења очевица. Лекарска потврда која потврђује злостављање није довољна.⁷

Рај и пакао

- “Док ће на сваких хиљаду мушкараца само један отићи у пакао, од хиљаду жена само једна ће завршити у рају.”
- Мухамед је рекао: “Показан ми је паклени огањ и да већину његових становника чине жене.”

Наведене изјаве су *хадиси*, део традиционалног предања, а не самог Кур’ана, али веома цењени као нешто што се приписује посланику да је рекао, учинио или допустио. У свим списима, ужици раја су углавном обећани верним мушкарцима. Као резултат тога, многе муслиманске жене живе у страху од смрти.

Наслеђе

- “Аллах вам наређује да од дјеце ваше – мушком припадне толико колико двјема женским.” Овај цитат из Кур’ана, Сура 4:11, говори да кћерка треба да добије само половину

⁷ Исто.

наслеђа свог брата. Кад јој муж умре, жена прима само четвртину наследства. Ако има више жена, оне морају да деле ту четвртину. У **Уједињеним Арапским Емиратима** жене могу да наследе само једну трећину имовине, док мушкарци имају право на две трећине.

Молитва и пост

- Од **иранских** девојчица се очекује да у деветој години носе хиџаб (исламску хаљину), да устају на молитву у свануће и да од зоре до мрака живе без хране и воде током месеца рамазана. Од дечака се не очекује да посте пре него што наврше петнаест година.

Путовање

- Мужеви у **Египту** и **Бахреину** могу да уложи званичну жалбу аеродрому како би забранили својим женама да напусте земљу из било ког разлога. У **Ираку, Либији, Јордану, Мароку, Оману** и **Јемену**, удата жена мора да има писмену дозволу свог мужа за путовање у иностранство и могу да буду спречене из било ког разлога. У Саудијској Арабији жена мора да има писмену дозволу свог најближег мушког рођака како би напустила земљу или путовала јавним превозом између различитих делова краљевства.⁸ Такође, Саудијкама није допуштено да имају возачку дозволу.

Вео и ограничења у одевању

Кур'ан не захтева да жене буду потпуно покривене или изоловане. Свака муслиманска култура намеће своја правила одевања за жене, и то се креће у распону од обичне мараме

⁸ Исто.

до плашта којим се жена потпуно обавија и покрива од главе до пете, као што је бурка која се носи у Авганистану и Јемену. Најконзервативније жене носе и рукавице. Занимљиво је да је мало пажње посвећено скромности мушкараца, иако је пророк Мухамед наложио да треба да се покрију “од пупка до колена”. У северноамеричком народу Туарези, мушкарци, а не жене, покривају лице како непријатељи не би знали шта мисле. Жене, кажу мушкарци, немају шта да крију! Међутим, већина муслимана не поштује обичаје овог народа, будући да на арапском “туарег” значи “напуштен од Бога”.

- Жене у **Саудијској Арабији** могу да буду телесно кажњене од стране верске полиције ако нису потпуно покривене. Правила о женској одећи су толико строга да је 2002. године верска полиција зауставила ученице које су бежале из школе која је горела, јер нису носиле одговарајућу одећу и покривала за главу. Један сведок је рекао да је видео три полицајца како туку ученице које су покушале да изађу. 15 девојчица је изгорело у пожару.⁹
- Пријављени су бројни случајеви у којима су екстремисти у деловима **Пакистана и Авганистана** бацили киселину у лице непокривеним женама. У **Египту** су у возовима и аутобусима муслиманке које су носиле хиџаб нападале маказама коптске девојке и секле им косу, јер ове нису имале покривену главу. Иако ће многе муслиманке бранити вео, друге жале што су присиљене да се покривају.
- У члану 102 **иранског** Устава стоји: “Жене које се појаве на улици у јавности без прописног ‘исламског хиџаба’ биће осуђене на 74 удараца бичем.”

9 <http://news.bbc.co.uk/1/hi/1874471.stm>

Право гласа

- Жене у **Кувајту** су 2005. године најзад добиле пуно право гласа, први пут у историји те земље.
- **Уједињени Арапски Емирати** су 2006. г. први пут дозволили гласање и мушкарцима и женама.
- Након одлагања женског права гласа 2009. године и поново 2011., краљ Абдулах је 2013. најавио да ће женама у **Саудијској Арабији** бити дозвољено право гласа, као и да се кандидују на општинским изборима 2015. године.
- Око 10 милиона **пакистанских** жена једноставно није уписано у бирачке спискове, у великој мери зато што им није одобрено издавање личне карте.

Сведочење

У већини шеријатских судова (исламског закона) сведочанство жене има вредност половине мушкарчевог – зато су приликом сведочења потребне две жене насупрот једног мушкарца. Такође је сведочанство једног хришћанина вредно половине сведочанства муслимана.

Друга права

Кувајтским женама је и даље забрањено да раде као судије и да се придруже војсци, нису равноправне у браку и није им допуштено да пренесу држављанство на децу и мужеве рођене у иностранству. Такође немају једнака права у законима који регулишу социјално осигурање, пензије и наследство.

*“А зато чека Господ да се смилује на вас, и зато ће
се узвисити да вас помилује; јер је Господ праведан
Бог; благо свима који Га чекају.”*

Исаија 30,18

СОС: Девојчице војници

Међу 300.000 деце која се у било ком тренутку боре у оружаним сукобима широм света, **десетине хиљада њих су девојчице**. Неке већ у седмој или осмој години носе пуно аутоматско јуришно оружје.

Деца се понекад називају “невидљивим војницима” јер власти негирају да постоје. Држе их даље од медијске пажње и често на крају нестану: буду убијена, осакаћена или напуштена. Велика већина деце војника су у редовима невладиних или побуњеничких оружаних група.

Једна четрнаестогодишња девојчица коју су отели како би служила у побуњеничкој групи у Сијера Леонеу, каже: *“Видела сам како људима секу руке, како силују десетогодишњу девојчицу која је након тога умрла, и много мушкараца и жена који су били живи спаљени... Много пута сам плакала у себи, у свом срцу, јер се нисам усудила да плачем наглас.”*¹

¹ Девојчице с оружјем: тачка дневног реда Генералне скупштине Уједињених нација о деци војницима “Пекинг плус пет”, коалиција којој је намера да заустави регрутовање деце, Велика Британија http://www.essex.ac.uk/armedcon/themes/child_soldiers/index.html

ЗАШТО ДЕВОЈЧИЦЕ?

И дечаци и девојчице се користе да кувају, носе воду и перу одећу за војску. Такође носе залихе и опрему и могу да буду употребљени као живи штит. Али у просеку су 40% деце војника девојчице. Те адолесценткиње су по правилу силоване и могу да их предају побуњеницима за жене или сексуално робље.

Све већи број девојака иде у стварну борбу. Камбоџански Црвени кмери их стављају у прве редове да преузму најжешћу борбу. Понекад се девојчице шаљу на непријатељску територију као људски детектори мина или шпијуни.

Сузан, шеснаестогодишња девојчица, отета из Уганде, говори о свом искуству: “Један дечак је покушао да побегне, али су га ухватили... Руке су му биле везане, а онда су натерали нас, остале нове заробљенике, да га убијемо штаповима. Било ми је мука. Знала сам тог дечака од раније. Били смо из истог села. Одбила сам да га убијем, а онда су ми рекли да ће они убити мене. Уперили су пиштољ у мене и морала сам то да урадим. Тај дечак ме је питао: ‘Зашто то радиш?’ Рекла сам му да немам избора. Након што смо га убили, натерали су нас да намажемо руке његовом крвљу... Рекли су да то морамо да урадимо да се не бисмо плашили смрти и да не бисмо покушали да побегнемо... Још увек сањам тог дечака из свог села ког сам убила. Видим га у сновима и он говори са мном и каже ми да сам га убила ни за шта, а ја плачем.”²

2 Исто.

КАКО СЕ ДЕВОЈЧИЦЕ РЕГРУТУЈУ?

У неким државама је служење војног рока у узрасту испод 18 година обавезно. У ту групу спадају и земље које су 2002. године потписале необавезујући протокол Уједињених нација против те праксе (види белешке). Велик број других земаља, укључујући Аустралију и Канаду, прихватају седамнаестогодишње добровољце. Дечаци у Боливији могу да буду регрутовани већ са 14 година, а велик део оружаних снага те земље чине особе млађе од 18 година. Децу војнике већ дуго регрутује јеменска милиција и ирачко крило Ал-каиде, понекад звано и “небеска омладина”. УН такође именују сомалијске Ал-Шабаб екстремисте као отмичаре деце које ће користити у борби. На неким местима су деца убијена јер су покушала да побегну од регрутовања.³

- **Побуњеничке групе отимају на хиљаде деце** из њихових домова или с улице, или их присилно врбују у војску. Мјанмар (Бурма) је једина земља у Азији где оружане снаге државе насилно регрутују и користе децу у узрасту од 12 до 18 година. Читаве групе школске деце су биле опкољене и мобилисане.⁴
- *Сиромашни родитељи могу да дају или продају своје кћерке оружаним групама људи.* Према студији спроведеној у Сијера Леонеу, “многе мајке су рекле колико су биле радосне кад су виделе своју десетогодишњу децу обучену у нове униформе, како носе калашњикове. Неке породице је опљачкана имовина коју су деца војници донела кући, додатно убедила да треба да пошаљу још деце на ратиште како би повећали своје оскудне приходе”.

3 http://www.child-soldiers.org/global_report_reader.php?id=97

4 <http://www.amnesty.org.nz/files/Child-soldiers-factsheet.pdf>

- *Значајан је број девојака добровољаца. Могу да буду мотивисане идеологијом или осветом због насиља над њиховом породицом. Друге се пријаве у добровољце да побегну од злостављања и експлоатације код куће. Неке девојке то напросто прихвате у замену за храну и одећу. У Сијера Леонеу је једна млада девојка, члан побуњеничке војске, објаснила: “Понудили су ми да бирам ципеле и хаљине. Никад пре нисам имала пристојне ципеле.”⁵*
- *Неадекватна процедура одређивања старости нових регрута у неким земљама такође значи да је могуће да малолетни војници служе у снагама безбедности.*

ПОСЛЕДИЦЕ

Деца војници су лишени детињства, нормалних друштвених активности и могућности образовања; понекад чак и живота. Трауме које доживе често их остављају с дугорочним осећајем кривице, стида, ниског самопоштовања, с ноћним морама и депресијом. Обучени да забораве дом и породицу, неки никад не нађу пут назад у своје село. Девојке које у томе успеју обично буду одбачене као “покварене”, било да су присилно мобилисане или не.

Деца рањена у борби могу да буду напуштена или да не добију адекватну медицинску негу. Најчешћи су губитак екстремитета, глувоћа или слепило. Велик број девојчица које су претрпеле сексуално насиље буде заражено ХИВ-ом или неком другом болешћу. Неке морају додатно да се брину о деци коју су родиле и која су такође стигматизована. Тек неколико

5 <http://www.lalkar.org/issues/contents/jul2000/Sierraleone.htm>

земаља има адекватан програм реинтеграције за децу бивше војнике и није опремљено за решавање тако великих проблема.

- **Судан** је познат као земља која има највише деце војника; на хиљаде њих насилно регрутују већ у узрасту од 12 година. Извештај Националног већа за добробит деце каже да је суданска Народноослободилачка војска недавно отела 900 њих и послала их у војне логоре на обуку. У годинама након потписивања мировног споразума 2005. демобилисано је 3.000 деце; војска је обећала да ће до 2014. ослободити више хиљада преосталих.⁶
- 90% злогласне “Господње армије отпора” из **северне Уганде**, коју води Џозеф Кони, чине малолетници, а преко једне трећине њих су девојчице. Више од 30.000 деце било је систематски отимано током последњих 25 година. 2003. се 45 деце удавило, кад су их натерали да уђу у реку да провере колико је дубока. Најмање још 591 дете је отето између 2009. и 2012. године, а регрутовање се наставља несмањеном жестином.⁷
- Према речима једног званичника из Уједињених нација, исламисти у западноафричкој држави **Мали** купују децу да се боре у војсци и плаћају породицама 600 америчких долара по детету.⁸ Национална армија **Чада** је такође масовно регрутовала децу 2012.

6 <http://learningenglish.voanews.com/content/south-sudans-army-promises-to-release-child-soldiers-142998905/608797.html>

7 <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/youth-lost-ugandan-child-soldiers-in-the-lord%E2%80%99s-resistance-army>

8 <http://www.havocscope.com/price-to-buy-child-soldier-in-mali/>

- УНИЦЕФ је изразио забринутост због повећаног броја деце коју су 2013. г. регрутовали побуњеници и про-владина милиција у Централноафричкој Републици. Чак и пре него што је у тој земљи почело најновије насиље, око 2.500 деце је већ било део оружаних група.
- Међу земљама Латинске Америке, **Колумбија** има и до 14.000 деце укључене у војне групе, а четвртина њих су девојчице. Тамилски тигрови су у **Шри Ланки** средином осамдесетих година двадесетог века систематски регрутовали младе тамилске девојке, често сирочиће. И у **Непалу** су, како маоисти тако и владине снаге, регрутовали, отимали и мучили децу.
- У фебруару 2013., **амерички** председник Барак Обама је ефикасно поништио Закон о заштити деце војника (ЦСПА) из 2008. г. који је Конгрес био једногласно усвојио као меру заштите од продаје америчког оружја земљама за које је Стејт департмент утврдио да су најгори злостављачи деце војника у својој војсци. Према том закону је регрутовање или употреба војника млађих од 15 година био федерални злочин и давао је овлашћење Америци да кривично гони, депортује или ускрати улазак свакоме ко регрутује децу војнике и такође је забрањивао извоз оружја и војне опреме у земље које допуштају коришћење деце војника.

Упркос томе, Обамина администрација је одустала од санкције против одређених земаља 2010. године и поново 2011. Обама је изјавио да према његовом мишљењу није било у националном интересу Америке да даље поступа по том закону и стога је одустао од његове примене у одређеним земљама, као што су Либија, Јужни Судан, Јемен, и делимично у случају Конга.⁹

9 <http://www.mnnonline.org/article/18196>

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Кампања “Ни дана испод осамнаесте”¹⁰ 2010. године је Канцеларија специјалног представника Генералног секретара Уједињених нација за питања деце и оружаних сукоба, заједно с другим партнерима УН-а, покренула кампању за општу ратификацију опционалног протокола уз Конвенцију о правима детета и учешћу деце у оружаним сукобима (ОПАЦ). Један од циљева је да се подстакну све земље да подигну старосну границу за добровољно приступање војсци на најмање 18 година. Ако га ни твоја Влада није потписала, обрати се својим представницима.

Погледај сајт *www.warchild.org.uk* и упознај се с идејама прикупљања средстава за помоћ девојчицама да се избаве из униформе и пошаљу у школу.

“Господе! Хоћеш ли дуго гледати? Отми душу моју од нападања њиховог, од ових лавова јединицу моју.”

Псалам 35,17

СОС: Девојчице на улици

Најмање 150 милиона деце у данашњем свету живи и/или ради на улици. Могу да се нађу и у развијеним земљама и у земљама у развоју. Заклон налазе испод мостова, на депонијама, железничким станицама, у срушеним зградама и парковима наших великих градова. Могу да имају родбину, или да буду напуштена, можда отерана јер су још једна гладна уста која треба нахранити, или су остала сирочићи након рата или елементарних непогода. Често се догађа да су побегла из гадних ситуација само да би се на крају суочила с још горим: полицијским насиљем, трговином људима, присилним радом или присилним сексом, изложеношћу сиди и другим инфекцијама, дроги и бандама. Необразована, незаштићена и експлоатисана – просечан животни век деце на улици је четири године.

Секс туризам

Било да си пословни човек који присуствује састанку у Бечу, или си на одмору на Тајланду, у Мексику или многим другим деловима света, сексуалне услуге могу да буду укључене у хотелски пакет аранжман. Упуштање у дечији секс туризам

у другој земљи нуди анонимност и приступ малолетним партнерима. Заправо се просечна старост жртава стално смањује; штавише укључује веома малу децу и новорођенчад. Девојчице на улици су главне мете. У приморска одмаралишта Доминиканске Републике, Американци и Европљани долазе током целе године у потрази за дечијим секс туризмом. Костарика има између 10 и 20 хиљада жена и младих девојака које сваке године опслужују 25 до 50 хиљада сексуалних туриста из Северне Америке. Уместо да забрани ову високо профитабилну индустрију, Влада је легализовала проституцију. Јужна Азија је дуго била омиљена дестинација за дечији секс туризам, а у Африци је све већи прилив европских туриста који су у потрази за сексом с децом. Малолетници се продају и преко границе ради искоришћавања у сексуалном туризму. У неким случајевима клијенти снимају епизоде експлоатације и то касније продају као дечију порнографију. Неке владе улажу напоре за решавање овог питања: Бразил, на пример, спроводи националну кампању за подизање свести о томе, а Италија захтева од туристичких агенција да информишу путнике о закону те земље који се односи на сексуалне преступе против деце. Али растућа популарност сексуалног туризма наставља сваке године да хвата у замку хиљаде малолетних девојчица с улице.

Деца која су остала сирочићи због сиде (АИДС-сирочићи)

УНАИДС процењује да постоји 16,6 милиона деце која су остала без родитеља због сиде, а 90 посто њих живи у подсахарској Африци. Велик број ове деце су постали бескућници, присиљени да напусте школу. Тинејџерке које преузимају бригу за млађу браћу и сестре понекад се окрену “сексу за преживљавање”, како би их издржавале. Девојчице које су остале без родитеља имају трипут већу шансу да се

заразе ХИВ-ом од оних које имају родитеље. Такође је већа вероватноћа да ће бити злостављане.

Широм света, готово 50 посто свих сексуалних напада изврши се против девојчица које имају 15 година или мање. [WHO]

Дечије “сигурне куће”

Девојчице које заправо нису на улици већ у дечијим домовима, основаним ради њихове заштите, такође су у опасности. У недавном извештају азијског Центра за људска права о “индијским пећинама пакла”¹ каже се да је у деценији од 2001. до 2011. у дечијим домовима, прихватилиштима и сиротиштима било силовано више од 48.000 деце. Стваран број је непознат јер многи случајеви не буду пријављени полицији. Неки напади су се догодили у приватним установама, неки у онима које воде невладине организације, а неки у државним. У овим потоњим починиоци су били чланови особља укључујући припаднике обезбеђења, куваре и возаче, као и старије станаре и особе изван установа. Индија има стотине нерегистрованих домова за децу, упркос чињеници да се регистрација захтева. Инспекције су ретке, што омогућава да злостављање и занемаривање напредује. За жртве нема излаза.

Ова врста експлоатације није ограничена само на Индију. 2013. године је у Оксфордширу у Енглеској откривена банда која је нападала девојчице у узрасту од 11 или 12 година

1 <http://www.achrweb.org/reports/india/IndiasHellHoles2013.pdf>

у дечијим домовима. Након отмице, девојчице би силовали појединци или цела група и слали да се баве проституцијом.²

У СВЕТУ

СЕВЕРНА И ЈУЖНА АМЕРИКА

- **САД:** Сваке године 2,8 милиона тинејџера побегне од куће. За 24 сата боравка на улици једна трећина буде увучена у проституцију или порнографију. Национални Центар за несталу и експлоатисану децу процењује да једна од пет девојчица претрпи сексуални напад пре пунолетства. Мање од 35% случајева буде пријављено властима.
- **Канада:** Они који су побегли од куће чине само део популације младих бескућника, у које спадају и млади који живе у склоништима са својим мајкама или с оба родитеља. Све више малолетних бескућника постају жртве макроа. У неким подручјима Британске Колумбије млади који припадају урођеничким групама чине већину деце која пружају сексуалне услуге.

Око 50 милиона деце с улице живи у Латинској Америци. Многи су жртве злостављања, а понекад и убиства од стране полиције и других званичника и појединаца који би требало да их штите.

2 <http://www.independent.co.uk/voices/comment/how-could-so-many-years-of-horrendous-abuse-go-unnoticed-in-this-case-the-guilt-extends-way-beyond-oxford-sex-traffickers-8617339.html>

- Само **Бразил** има око седам милиона деце на улици. Стотине њих су намерно убили “одреди смрти”, састављени од активних и бивших полицајаца, као метод чишћења друштва.³
- **Боливија**: 60% деце с улице у овој земљи је отишло од куће због насиља. (УНИЦЕФ)
- УНИЦЕФ и друге групе заједнички процењују да у **Колумбији**, где странци отворено на улицама траже малолетнике, има између 20 и 35 хиљада деце која су жртве сексуалне експлоатације.
- 90% дечака и девојчица с улица **Гватемале** је дошло у додир с дрогом и били су жртве неког облика сексуалног злостављања. (*Conociendo*)
- Сматра се да је 16.000 деце у **Мексику** сексуално експлоатисано. (ЕЦПАТ)
- **Перу**: Око 250.000 деце ради на градским улицама, а шест посто њих је млађе од шест година. 97% посто деце користи дроге (*Consortium for Street Children*). До 10.000 деце с улице и сиромашне деце умре у Лими сваке године.
- Од 143 бескућника, дечака и девојчица, испитаних у **Хондурасу**, 100% њих је имало најмање једну полно преносиву болест, а 48,1% посто њих је сексуално злостављао неки члан породице (*Consortium for Street Children*).

3 <http://www.independent.co.uk/news/world/americas/death-to-undesirables-brazils-murder-capital-1685214.html>

- Око 44% од 2.300 проститутки у три главна округа црвених фењера у **Сан Салвадору** имају између 13 и 18 година (*Children of the Streets*).

ЕВРОПА

Пола милиона девојака и жена из централне и источне Европе сада се бави проституцијом у земљама Европске уније.

- За трговце људима, “дипломци” дечијих домова у **источној Европи** су сигуран извор младих девојака. С обзиром да морају да се брину саме за себе кад напуне 16 или 17 година, ове девојке често нису томе дорасле или не могу да нађу посао. У року од 48 сати након што заврше на улици, већину их покупи руска или турска мафија. Статистички гледано, 90% тих девојака ће бити проститутке, већина против своје воље.
- Банде криминалаца присиљавају хиљаде сиромашних **ромских** дечака и девојчица да просе и краду на улицама широм Европе. Мадридска полиција каже да су 95% деце коју ухвате да краду на улици, а која су млађа од 14 година, Роми из Румуније.⁴
- **Русија:** У овој земљи има око 1,2 милиона деце на улици. Велик број њих прихвата опасне послове како би преживели. Бораве на таванима и у подрумима, а током оштрих зима одлазе у подземље у циновске цеви испод града и дувају лепак како би се загрејали и одвратили пажњу од глади. До једанаесте године већина ових дечака и девојчица су

4 <http://news.bbc.co.uk/1/hi/8226580.stm>

наркомани. Осам посто њих има неко обољење или ментални поремећај. Русија има озбиљно високу стопу раста заражених ХИВ-ом, углавном због убризгавања дроге, што значи да је на хиљаде деце на улици такође заражено и нелечено.

- **Украјина:** Сиромаштво, алкохолизам и насиље у породици је одвело најмање 160.000 деце на улицу. Већина деце бескућника има једног или оба родитеља али они нису у стању или не желе да преузму одговорност за њих.
- **Румунија:** УНИЦЕФ процењује да је 350.000 деце остављено од једног или оба родитеља који су отишли да нађу бољи посао на западу. Хиљаде таквих “миграцијских сирочића” такође живи у **Молдавији**. Понекад родитељи одлуче да остану у другој земљи и чак да поново ступе у брак. Деца, препуштена сама себи и врло лошим условима, без много надзора одраслих, завршавају проводећи већину времена на улици. Веома су подложна експлоатацији, што укључује сексуални туризам и трговину људима.
- **Француска:** Хуманитарна организација *France Terre d’Asile* процењује да око 6.000 иностране деце, углавном из Авганистана и Бангладеша, сваке године ризикује живот како би илегално допутовало у француску. Већина их заврши у Паризу, очекујући да ће ту моћи да раде и пошаљу новац својој породици. С обзиром да је то илегално, суочени су са радом на црно или преживљавањем од просјачења.⁵
- **Немачка:** До 20.000 деце и младих живи на улици, барем краткорочно. Према подацима немачког Удружења за заштиту деце, у овој земљи која спада у једну од најбогатијих

5 <http://www.cnn.com/2012/05/17/world/europe/afghan-street-kids-in-paris>

у Европи, сиромаштво погађа једно од шесторо деце, и то је један од узрока. Али нека деца побегну од куће због насиља у породици или занемаривања у богатим домовима.⁶

- **Грчка:** Економски крах је довео до пораста броја грчке деце коју су родитељи оставили на улици јер немају средстава да се брину за њих. Овом броју треба додати стотине емигрантске деце бескућника. Друга деца су продата у Грчку, углавном из Албаније и Румуније, да раде за газде. Учешће малолетника у сексуалној трговини утростручило се током последње деценије. Проституција је легална.
- **Велика Британија:** Сваких пет минута једно дете побегне од куће. Већина од 100.000 деце млађе од 16 година беже од занемаривања или злостављања. Нико не зна тачан број јер покушавају да остану невидљиви. Британија има тек неколико склоништа у која деца испод 16 година старости могу да дођу с улице без упутнице надлежних. Девојчице од свега 11 или 12 година могу да буду покупљене с улице и поробљене да се баве проституцијом.

АЗИЈА

Азија је увек била средиште сексуалног туризма и експлоатације деце.

- **Филипини:** Ово је једно од омиљених одредишта сексуалног туризма из Европе и Сједињених Држава. Око 1,5 милиона деце с улице ради као џепароши, просјаци, дилери дроге и проститутке. Само у региону Маниле, око 20.000 девојчица су жртве проституције. (ЕЦПАТ)

6 http://www.expatica.com/de/news/local_news/Growing-number-of-street-children-in-Germany_-report-says—_3618.html

- **Аустралија:** 3.000 деце ради у индустрији секса; нека су млађа од десет година. Девојчице раде у јавним кућама, као ескорт даме, у уличној проституцији, порнографији, сексу у замену за друге услуге или као стриптизете. Секс туризам и педофилија су озбиљни проблеми.
- Процењује се да је између 15 и 20% деце с улице у **Вијетнаму** ХИВ позитивно. (*Consortium for Street Children*)
- Према једном истраживању, 1.000 деце живи на улицама Пном Пена, у **Камбоџи**; других 15.000 живи код куће, али проводи шест или више сати сваког дана скупљајући старудију на улици, како би зарадили за своју породицу. Око 88% угрожене деце је имало сексуалне односе с туристима, увидевши да проституција доноси далеко више новца за далеко мање времена. Девојчице из Камбоџе које живе на улици нису тамо дуго: брзо буду продате у јавне куће. (*Consortium for Street Children*) Само пет посто од 5.000 деце која живе на улици у **Непалу** су девојчице и њихов посао је углавном да се брину за млађе. У Покхари је утврђено да су 90% таквих девојчица сексуално злостављали власници хотела и ресторана, други радници, старији дечаци у групи, пријатељи и остали мештани. (*Plan International*)
- **Индија:** Од десет милиона деце с улице, свака десета је девојчица. Многа деца ће умрети од сиде или једноставно “нестати”.

АФРИКА

- Већина деце с улице у **Јужној Африци** има између 13 и 16 година. Полиција у Дурбану је проналазила девојчице старе свега 12 година како продају своје тело на улици.

- Сматра се да на улицама **Египта** има око милион деце, већином у Каиру и Александрији, а углавном зато што су код куће злостављана. (*Consortium for Street Children*)
- **Сенегал**: Према проценама, 20.000 деце њихови исламски учитељи Кур'ана из области Дакра шаљу на улицу као просјаке.⁷
- **Демократска Република Конго** је једна од најсиромашнијих земаља у Африци, упркос својим огромним природним ресурсима и потенцијалима за богатство. Од готово 250.000 дечака и девојчица с улице, 70.000 живи у главном граду, Киншаси. Неки одлазе од куће због злостављања, док друге регрутују побуњеничке групе а онда их оставе на цедилу.⁸
- **Кенија**: Процењује се да 250.000 до 300.000 деце у овој земљи живи на улици, а у извештају УНИЦЕФ-а се наводи да је невероватних 30% или више, у узрасту од 12 до 18 година, укључено у секс туризам. Око 30.000 девојчица у доби између 12 и 14 година је сексуално искоришћавано у хотелима и приватним вилама. (ЕЦПАТ)
- Многа деца са ушћа реке Нигер у **Нигерији** су била оптужена за вештичарење последњих година. Пастори су преко 95% деце с улица савезне државе Аква Ибом стигматизовали као “вештице” а родитељи су их оставили да живе на улици. Ове дечаке и девојчице јавност и полиција често туче, мучи и сексуално злоставља.⁹

7 <http://www.globalgiving.org/projects/unite-and-educate-10-street-kids-in-dakar-senegal/>

8 <http://www.asafeworldforwomen.org/partners-in-africa/partners-in-drc/colapri/colapri-blogs/1749-drc-street-children.html>

9 <http://www.steppingstonesnigeria.org/street-children.html>

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ:

Међународни дан деце с улице обележава се сваке године 12. априла. Зашто не бисмо искористили овај дан да скренемо пажњу јавности на одсуство њихових права? Викенд молитве за децу у опасности у организацији *Viva Network* одржава се сваке године првог викенда у јуну и представља још једну могућност за деловање. *Viva* помаже разним организацијама да се делотворније повежу. У Додатку 2 ћеш наћи списак веб страница и начине на које можеш да се укључиш.

*Ко затискује ухо своје од вике убогог, викаће и сам,
али неће бити услишен.*

Изреке 21,13

СОС: Здравље и очекивани животни век

У сиромашним подручјима, здравље жена и девојака је често на дну листе приоритета власти. За милионе рођене у земљама у развоју животни век је драматично скраћен, углавном због следећих проблема који се могу спречити.

Недостатак приступа исправној води

Према извештају Уједињених нација, 783 милиона људи широм света живи без исправне воде за пиће. Болести повезане с нечистом водом су други по реду убица деце и сваких осам секунди одузму један живот. Око пет милиона мушкараца, жена и деце умре сваке године након употребе неисправне воде. Доносимо списак само неколико могућих последица:

- *Шистозомијаза* [позната такође и као балхарзија] је паразитска болест узрокована зараженом водом, ендемична у 74 земље. Светска здравствена организација (*WHO*)* је 2011. г. известила да је за **243 милиона људи** било потребно лечење од ове болести. Њих око 20 милиона трпи тешке последице, као што је затајење бубрега или рак мокраћне бешике.

- *Трахом* је ослепео шест милиона људи. Истраживања показују да би адекватно снабдевање водом смањило ову инфекцију за **25 посто**.
- *Тифус* годишње погађа око 12 милиона људи. То је бактеријска инфекција коју изазива уношење контаминираних хране или воде.
- *Флуороза* је тешка болест костију коју изазива висока концентрација флуорида који се природно налазе у подземним водама. Ендемична је у најмање 25 земаља широм света и погађа десетине милиона људи.

Туберкулоза је одмах после ХИВ-а/сиде највећи светски убица једним инфективним вирусом. Ова болест је једна од прва три узрока смрти женских особа старости од 15 до 44 године, и главни убица међу онима који живе с ХИВ-ом. Процењује се да је око 8,7 милиона особа оболело од туберкулозе 2011. године. У неким деловима света, стигма повезана с овом болешћу такође доводи до изолације, напуштања и развода.

Маларија узима живот једног детета сваког минута у Африци, иако је ову болест могуће спречити и лечити. Такође изазива високу стопу побачаја код трудница, као и смрти мајки од 10 до 50%. Процењује се да је маларична анемија узрок смрти 10.000 мајки годишње.

Практични кораци: Обележавај светски дан борбе против маларије [www.worldmalariaaday.org] 25. априла и помози да се порази овај глобални убица. Дели извештаје, слике, видеа и друге облике медија са својим пријатељима, које можеш да преузмеш са

веб сајта конзорцијума за борбу против маларије [www.malariaconsortium.org]. Подржи кампању “Ништа осим мрежа” [<http://nothingbutnets.net>], која представља иницијативу широких маса за прикупљање средстава да се купе и пошаљу мреже за заштиту од комараца и спасу животи.

Мале богиње су најзаразнија болест позната људима и водећи убица деце у земљама у развоју. Односе око 900.000 живота годишње. Ипак, једно од четворо деце у овим земљама није вакцинисано против малих богиња.

ИСХРАНА

Неухрањеност убија више људи годишње од маларије, туберкулозе и сиде заједно [USAID]. Неадекватна исхрана доводи до закржљалог развоја једног од четири детета у земљама у развоју.

Недостатак витамина

- Према Светској здравственој организацији, **недостатак витамина Д** успорава раст 30% деце у Кини, јужној Азији и Африци. Такође смањује њихову отпорност на болести и чини их подложним менталним поремећајима. Велик проценат кинеске и монголске деце има рахитис, болест која смекшава кости, због недостатка витамина Д.

Витамин А: Процењује се да ће сваке године око 670.000 деце умрети а њих 350.000 ослепети због недостатка или мале количине витамина А у исхрани. Међународна организација *Helen Keller International* процењује да је 4,4 милиона предшколске деце већ слепо због недостатка

овог витамина, а 40% њих је из Индије. Недостатак витамина А такође повећава ризик од смрти мајки.

- **Гвожђе:** Преко 30% становника света – запањујуће две милијарде људи – је **анемично**, углавном због недостатка гвожђа. Тешка анемија је такође узрок 20% **смрти мајки**.
- **Недостатак јода** је главни светски узрочник **менталне заосталости** и **оштећења мозга** који се могу спречити.

СМРТНОСТ ДЕЦЕ И НОВОРОЂЕНЧАДИ

Сваког дана се **10.000** беба роди мртво, а још 10.000 новорођенчади умре у првом месецу живота. Преко девет милиона деце умре сваке године пре свог петог рођендана, а више од једне трећине због **неухрањености**. Могуће је спречити шест милиона ових смрти. У подсахарској Африци, једно од осам деце умре пре навршене пете године, што је готово 20 пута више од просека у развијеним подручјима. [УНИЦЕФ]

Дијареја је убила више деце у последњих 10 година него што је укупно убијено људи у свим оружаном сукобима након Другог светског рата. Ово остаје други водећи узрок смрти код деце млађе од пет година и односи 1,8 милиона дечијих живота годишње. [УНИЦЕФ]

Земља с највишом стопом смртности новорођенчади је **Авганистан**, са 119 смрти на сваких 1.000 живорођених, затим **Нигер** (108 смрти), **Мали** (107), **Сомалија** (102) и **Централно Афричка Република** (95). Насупрот ових високих стопа смртности стоји Монако, са само 1,8 смрти на 1.000 живорођених, Јапан са само 2,2, и одмах затим Бермуди, Сингапур и Шведска. [Geoba.se, процена из 2013. године]

ОЧЕКИВАНИ ЖИВОТНИ ВЕК ЖЕНА*

“процена за 2013. годину”

10 земаља с најнижим показатељем

• Јужна Африка	48,5
• Свазиленд	49
• Чад	49,8
• Авганистан	51
• Гвинеја Бисао	51,1
• Зимбабве	51,7
• Централно Афричка Република	51,8
• Намибија	51,9
• Лесото	52
• Мозамбик	52,8

10 земаља с највишим показатељем

• Монако	93,8
• Макао	87,5
• Јапан	87,4
• Сингапур	86,2
• Сан Марино	85,8
• Хонг Конг	85,1
• Гернзи	85
• Андора	84,7
• Француска	84,7
• Италија	84,6

[*Извор: *CIA World Factbook*, 2012.]

ПРЕГЛЕД СТАЊА У СВЕТУ

- **Авганистан** је једно од најопаснијих места на свету за трудницу или мало дете. Сваких 30 минута једна жена умре на порођају. Највиша стопа оболелих од туберкулозе у свету је управо код Авганистанки. Једна на сваке три жене доживљава физичко, психичко или сексуално насиље. 70 до 80 посто њих суочава се с принудним браком. [Светска здравствена организација и Интегрисане регионалне информативне мреже]
- **Камерун**: Једна од четири женске особе је подвргнута “пеглању” или “равнању дојки”, што се врши ударањем или масажом груди у пубертету, за шта се користе тешки или загрејани предмети, у покушају да се њихов развој заустави или да нестану. С обзиром да се у неким областима девојчице чије су груди почеле да расту сматрају спремним за секс, мајке које спроводе овај обичај кажу да је то начин да заштите своје кћерке од узнемиравања или ране трудноће – тиме једноставно штите породичну част. Најраспрострањенија справа за пеглање груди је дрвени тучак који се обично користи за лупање хране. У остале алате спада лишће, банане, кокосова љуска, избрушено камење, кутлаче, лопатице и чекићи загрејани на угљу.¹
- **Кина**: Због текуће политике једног детета, занемаривање женског потомства је драматично видљиво. Према извештају Светске здравствене организације, “у многим случајевима је вероватније да ће мајке донети мушку децу у здравствене центре – посебно код приватних лекара – и да ће она бити лечена у ранијој фази болести, него девојчице.” Труднице

1 <http://lindaraftree.com/2012/06/14/new-research-on-the-practice-of-breast-flattening-in-cameroon/>

у Кини су биле присиљаване на побачај, чак и у осмом или деветом месецу трудноће. [Види такође “Демографска статистика: Женско чедоморство”]

- **Индија:** Подаци Уједињених нација из 2012. године показују да је Индија најопасније место на свету за девојчице. Оне у узрасту од једне до пет година имају 75% већу шансу од индијских дечака да умру. УНИЦЕФ каже да је у Индији скоро 55 милиона деце млађе од пет година неухрањено. У великом броју индијских домова женске особе су чланови породице који једу последњи. Често преживљавају од остатака. Готово половина Индијки у узрасту од 15 до 49 година је анемично због слабе исхране, што доводи до изузетно високе стопе смртности мајки.² [Види такође: “Демографска статистика: Порођај”]
- **Узбекистан:** Према извештајима из више извора 2011. и 2012. године, укључујући и ББЦ и *Moscow Times*, Влада Узбекистана тренутно спроводи политику присилног побачаја и присилне стерилизације на женама које имају двоје или троје деце, као принудно средство контроле насељености и смањења стопе смртности мајки.³

[*Напомена: Већи део информација у овом одељку долази од Светске здравствене организације.]

2 <http://health.india.com/diseases-conditions/international-womens-day-2013-arent-you-ashamed-to-be-indian/>

3 <http://www.bbc.co.uk/programmes/b01fjx63>; <http://www.themoscowtimes.com/news/article/uzbeks-face-forced-sterilization/401279.html>

СОС: Убиства из “части”: Извлачење с убиством

Између пет и двадесет хиљада жена годишње умре од руке рођака који сматрају да је њихово понашање било неприкладно или неприхватљиво. Стваран број убистава из “части” широм света је тешко утврдити, с обзиром на то да је већина њих извршена тако да изгледају као несрећа. Жртве су биле каменоване, избодене, угушене, спаљене, обезглављене, погубљене струјом или чак живе закопане. Њихов такозвани злочин може да буде безначајан, као што је забављање без дозволе, обичан разговор с мушкарцем или чак лоше скувано јело. У културама у којима мушкарци пролазе некажњено за очито незаконите односе, жене умиру и због најмање гласине о недоличности. Неке породице уклоне чак и жртве силовања јер сматрају да су им нанеле срамоту. Убиства су пријављена у 26 земаља, најчешће у већински муслиманским културама, али и у хиндуским, сика и хришћанским.

- Наводимо неколико примера случајева убиства из “части”: Једну **египатску** невесту је на меденом месецу напао њен

отац зато што се удала за човека ког он није одобравао. Одрубио јој је главу и поносно с њом парадирао улицом.

- У **Пакистану** је једну мајку муж убио док је спавала поред своје тромесечне бебе. Комшија му је рекао да је видео неког мушкарца у близини поља на ком је радила.
- Ројтерс је у марту 2012. известио да је у близини северног **ирачког** града Киркука отац полио кључалом водом своје три кћерке тинејџерке а онда пуцао у њих. Две од три су умрле. Човек је у своју одбрану на суду рекао да је сумњао да су девојке ступиле у сексуалне односе. Медицински преглед је установио да су биле девице.¹ Он је добио двогодишњу казну затвора. Ирачко Министарство за људска права је известило да је 2010. године убијено 249 жена, углавном због “злочина из части”.
- Једна млада жена у **Јордану** је побегла да се уда за човека ког је волела, без одобрења своје породице. Неколико година касније је побегла и њена сестра, како би јој се придружила. Браћа су открила где живе, отишла у њихову кућу са секирама и исекли их на смрт. Ово се догодило само дан након што је јордански Парламент одбацио предлог закона којим бе се такви злочини кажњавали строже.

Неке јорданске жене су одлучиле да остану у затвору након служења казне, радије него да се врате кући и суоче с насиљем или смрћу од руке своје породице.

- Полиција је у **Великој Британији** забележила преко 2.800 напада из “части” у 2011. години, што је 47 посто више

1 <http://www.womenagainsthariah.com/2012/03/honor-killings-require-tougher-laws- say.html>

у односу на претходне.² У просеку, најмање једна жена умре сваког месеца. Ови злочини се готово искључиво дешавају у азијским или блискоисточним породицама, често кад њихове жене затраже већу независност или наизглед прихвате западне вредности. Могу на пример да одбију уговорени брак или да носе западњачку одећу. Починиоци су у Великој Британији кривично гоњени, али у неким земљама су таква убиства културолошки прихватљива и убице могу да добију благу или никакву казну (види одељак ниже, у ком су описани закони разних земаља).

- Не обазирјући се на молбе своје четрнаестогодишње кћерке да јој поштеди живот, Мехмет Халитогулари из **Турске** јој је обмотао жицу око врата и задавио је – тобоже како би вратио част породици, након што је девојчица била отета и силована. “Одлучио сам да је убијем јер је наша част била упрљана”, цитирале су оца новине “Сабах”. 2009. године убијено је хиљаду жена – већином су избодене или устрељене, а починиоци су чланови породице. Групе за женска права верују да се велик постотак тих убиства догодио због “части”.
- “Сваке године око 40 палестинских жена умре од руку својих очева или браће”, пише Џералдина Брукс (*Geraldine Brooks*) у својој књизи “Девет делова жеље” (*Nine Parts of Desire*); “оптужене су за предбрачни или изванбрачни секс. Жене су често након тога спаљене, како би убиство прошло као несрећа. Убица постаје локални херој.”³

2 <http://www.bbc.co.uk/news/uk-16014368>

3 Geraldine Brooks, *Nine Parts of Desire* (New York, Doubleday, 1995.), str.49

- Такозвани злочини из части су вероватно најчешћи у Пакистану. Према тамошњој Комисији за људска права, најмање 943 жене су убијене 2011. године јер су наводно нанеле увреду породичној части. Стопа смртности расте сваке године, с обзиром на то да све више жена тражи развод од насилних мужева. Случајеви када жена буде трајно унакажена од напада киселином постали су толико чести, да је пакистански Парламент 2010. године најзад био подстакнут да се позабави тим проблемом, доносећи “Закон о контроли и превенцији злочина почињеног киселином”. Међутим, само десет посто случајева стигне на суд, а већина нападача избегне казну подмићивањем званичника.⁴

Враћање девичанства

Казна за муслиманске девојке које су изгубиле девичанство пре прве брачне ноћи тако је оштра, да многе сада траже операцију како би поправиле издајничке знакове раздевичења. Заправо, Британска национална здравствена служба обавља ову процедуру у оквиру бесплатне здравствене заштите коју плаћају порески обвезници. Друге девојке одлазе на операцију у приватне клинике по цени и до 6.000 америчких долара.⁵ Један лекар из улице Харли каже да дневно имају две до три такве пацијенткиње. Овај феномен, међутим, није ограничен само на Велику Британију. Претрага на интернету открива да се ова процедура отворено нуди на другим местима, као што су Индија и Иран, и врло је вероватно да се у већини земаља обавља тајно.

4 <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-17676542>

5 <http://www.dailymail.co.uk/news/article-1298684/Surge-virginity-repair-operations-NHS.html>

ЗАКОНИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА “ЗЛОЧИНЕ ИЗ ЧАСТИ” У АРАПСКИМ ЗЕМЉАМА

Арапски кривични законици у великом броју земаља и даље непосредно крше женска права у две главне области: благо поступање према онима који су оптужени за “злочин из части” и одрицање од оптужбе против силоватеља који се ожене својим жртвама.

Већина ниже наведених закона односи се на поступање према онима који убију или ране другу особу након што су је затекли у прељуби с њиховим партнером/партнерком или супружником. У многим случајевима убица је или изузет од казне или је она веома кратка. Убиства почињена у другим ситуацијама које се сматрају неморалним, нису разматрана. [Види такође: “Демографска статистика: Родна неједнакост”]

АЛЖИР

“Убиство, рањавање или пребијање подлежу опроштењу ако их почини један супружник против другог и против његовог/њеног партнера/партнерке у тренутку кад их затекну у прељуби.” [Кривични законик, члан 279]

ИРАК

Члан 409 Устава ове земље смањује казну за убиство на максимално три године ако мушкарац “затекне своју жену или неку од женских чланова породице у прељуби или је затекне у кревету с партнером и одмах је убије или убије једно

од њих”. Међутим, породице често прикрију такве злочине представљајући смрт као самоубиство или несрећу, а судови су попустљиви.

Закон апсолутно ослобађа одговорности мушкарца који убије или покуша да убије другог мушкарца који је силовао или присилио крвну сродницу убице на сексуални однос с њим. Поред тога, ради заштите убице, ако постане жртва освете, таква освета ће се сматрати отежавајућом околношћу.

Члан такође предвиђа да кад муж убије жену или крвну сродницу због прљања части, а онда убије друго лице које се руга убици и приписује му срамоту, онда ће се други злочин сматрати олакшавајућом околношћу. Свако ко убије споменутог осветника подлеже смртној казни.

ЈОРДАН

У овој земљи се мужевима који убију своје жене или женске чланове породице, ако су нанеле срамоту породици, казна смањује. Понекад породице користе синове који су млађи од 18 година да почине злочин, будући да осуђени у том узрасту служе казну у центрима за притвор малолетника, из којих се ослобађају са чистим кривичним досијеом кад напуне 18 година.

“Онај ко нађе своју жену или женске рођаке у прељуби с другим и убије, рани или повреди једно од њих или обоје, изузет је од сваке казне. Онај ко ухвати своју жену, или неку од женских чланова породице, претке, наследнике, или сестре, с другим у незаконитом кревету и убије, рани или повреди једно од њих или обоје, добиће смањену казну.” [Кривични законик, члан 340]

Члан 98 Закона такође позива на убиство из “части”. Овај члан налаже смањење казне за извршиоца који почини злочин у “стању великог беса”, који је последица незаконитог или опасног дела жртве. **Убиство не мора нужно да буде изазвано стварним доказом** о сексуалној индискрецији; у пракси обична сумња или гласина о “незаконитом и опасном” делу жене може да буде довољан доказ за суд. Стога казна може да буде укинута или смањена на номиналних три до шест месеци у затвору.

КУВАЈТ

“Онај ко затекне своју жену у прељуби или затекне своју кћерку, мајку или сестру у сексуалном чину с мушкарцем и одмах убије њу или мушкарца који с њом чини прељубу или има сексуални однос, или убије обоје, биће кажњен затворском казном **не дужом од три године** и новчаном казном не већом од 3000 динара, или једном од ове две казне.” [Кривични законик, члан 153]

ЛИБИЈА

“Ко затекне своју жену, кћерку, сестру или мајку у прељуби или у незаконитом сексуалном односу и одмах убије њу или њеног партнера или обоје као одговор на напад на његову част или част његове породице, биће кажњен затворском казном. Ако његов чин доведе до тешке или озбиљне повреде поменутих лица у овим околностима, извршилац ће бити кажњен затворском казном **не дужом од две године**. Батине или лакша повреда у оваквим околностима неће носити казну.” [Кривични законик, члан 375]

МАРОКО

“Убиство, повреда или батине могу да буду оправдани ако ова дела изврши муж на својој жени и њеном партнеру у тренутку кад их затекне у прељуби.” [Кривични законик, члан 418]

ОМАН

“Ко ухвати своју жену у прељуби или ухвати своју мајку, сестру или кћерку у незаконитом кревету и одмах убије или повреди њу, или убије или повреди особу која чини прељубу с њом, или је у кревету с њом, или убије или повреди обоје, **може да буде ослобођен одговорности или да подлеже смањеној казни**, у складу с одредбама члана 109 овог закона.” [Кривични законик, члан 252]

ПАЛЕСТИНСКА САМОУПРАВА

Сматра се да у Појасу Газе и на Западној обали три до четири жене буду убијене сваког месеца у име спасавања части. Палестинска самоуправа се држи јорданског закона који мушкарцима прописује смањену казну за убиство жена или женских рођака ако су осрамотиле породицу.⁶

СИРИЈА

Под сиријским законом, за убиство из “части” се одавно сматра да има “олакшавајуће околности”. Међутим, новим законом

6 http://articles.timesofindia.indiatimes.com/2010-07-11/india/28318807_1_honour-killings-family-honour-reports-by-human-rights

из 2009. године укинут је члан 548 Кривичног законика, који је ослобађао казне мушкарце који су проглашени кривим за убиство из “части” и предвиђена је минимално двогодишња затворска казна.

Ипак, члан 192 сиријског Кривичног законика олакшава доношење ослобађајуће пресуде за починиоце злочина из части, дајући судијама велик број могућности за смањење казне, као што је краткорочно лишавање слободе или затвор, у случајевима убистава којима је намера одбрана части. Напоследку, члан 242 Кривичног законика допушта судијама да скрате казну и мушкарцима и женама ако је убиство почињено у бесу и мотивисано било којим незаконитим чином жртве.

Активисти кажу да мушкарци који очекују благ третман пред законом убију око 200 жена годишње, у случајевима “одбране части”.

ЈЕМЕН

“Ако муж убије своју жену и онога ко с њом врши блуд у тренутку прељубе, или ако их нападне тако да то доведе до смрти или инвалидности, не постоји могућност за *кисас*⁷; муж ће бити кажњен затвором у трајању од највише годину дана **или новчаном казном**. Ова одлука се односи и на особу која затекне било коју жену из своје породице, претка, потомка или сестру, у незаконитом сексуалном односу.” [Члан 232 Закона бр.12/1994.]

7 *Кисас* се односи на физичку освету за нанесене повреде, или, у случају намерног убиства, на смртну казну убици.

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Прегледај веб сајт “Гендероцид” и кампање “Зауставимо убиства из части”; сајтови су набројани у Додатку 2 под насловом Убиства из “части”. Можеш да упутиш своје пријатеље и на Фејсбук страницу: *International Campaign Against Honour Killings*.

*Господ је у светом двору свом, престо је Господњи
на небесима; очи Његове гледају; веће Његове
испитују синове човечије. Господ испитује
праведнога; а безбожнога и коме је мило чинити
зло ненавиди душа Његова.*

Псалам 11,4-5

СОС: Сиромаштво

Жене представљају непропорционално висок проценат сиромашних у свету и такође спадају у групу сиромашних која најбрже расте. Готово половина становништва света живи с мање од два долара дневно, а 1,2 милијарде људи живи у апсолутном сиромаштву, мучећи се да преживи с мање од 1,25 долара дневно. Седамдесет посто њих су жене.

Једна особа од њих осам се бори с глађу. 24.000 свакодневно умре од глади, а три четвртине од њих су деца млађа од пет година. Још 925 милиона људи је хронично неухрањено; преко 25 посто деце у земљама у развоју има мању тежину него што би требало.

- Око 1,3 милијарде људи нема сигуран приступ електричној енергији, а процењује се да до 2015. године 2,7 милијарди људи неће имати приступ адекватним хигијенским условима.
- Седамдесет посто најсиромашнијих људи у земљама у развоју живи у сеоским срединама, а жене су у посебно неповољном положају. Кад би оне имале исти приступ земљи, технологији, финансијским услугама, образовању

и тржишту као мушкарци, број гладних у свету би се смањио за 100 до 150 милиона.

- У многим земљама у развоју, економска ситуација се за жене драстично погоршава кад остаре, ако су удовице или инвалиди, јер немају систем подршке. Сиромашне жене су најизложеније свим врстама злостављања и искоришћавања.

[Извор: Светски програм за храну, *FAO, IFAD, UNICEF, WHO, UN*]

Бескућништво

Нико не зна колико људи широм света нема место које могу да назову домом, али процењује се да их је од 100 до 200 милиона. 33 посто жена у свету су или бескућници или живе у неадекватним настамбама и нехигијенским насељима. Такође је дошло до наглог пораста броја домаћинстава у којима су глава породице жене: око 33 посто глобално и чак до 45 или 50 посто у неким деловима Африке и Латинске Америке. А ипак, мање су шансе да ће жене имати стално запослење и највероватније ће бити мање плаћене од својих мушких колега. С обзиром на то да нису у сталном радном односу, да немају власничке листове за земљу или кућу које би дале као гаранцију, око 75 посто жена у свету не може да добије формалне банкарске кредите. [*Shelter 2.0*]

Сиромаштво, незапосленост и немогућност да се приушти пристојно место за становање, су три главна разлога за све већи број бескућника и живот на улици. Европа није изузетак. Само у Лондону постоји 6.400 особа које живе на улици, што је дупло више него пре шест година. Жене у овој ситуацији су емигранткиње, оне које се баве продајом секса и жене са

нестабилним пословима — чак и професионалци. Само неколико земаља има довољно кризних прихватилишта или центара.

Ширење нехигијенских насеља

Једна милијарда људи — један од нас седам — живи у страћари. Тренд пресељења из сеоских подручја у градска значи да градови расту за 200.000 становника сваки дан. УН процењује да ће до 2030. две милијарде људи живети у нехигијенским насељима. Они који не успеју да нађу посао обично заврше као бесправни станари у насељима претрпаним страћарама без чисте воде, без адекватног санитарног чвора и без сигурности за будућност. Жене углавном носе највећи терет, како би прехраниле своје породице.

Ропство засновано на пореклу

Хиљаде људи у **западној Африци** данас се рађа у ропство или као део друштвене касте за коју други сматрају да се налази на дну друштвене лествице. Ова врста ропства је обично трајала генерацијама и дубоко је укореењена. Чланови таквих група су дискриминисани, није им допуштено да наследе или поседују имовину, или да ступе у брачну заједницу изван своје ропске касте. Деца из таквих савеза припадају својим господарима, који могу да их дају коме хоће. Иако је ропство постало кривично дело у **Нигеру** 2003. године, многе младе девојке и жене ропског порекла господари продају као конкубине или као ропкиње богатим мушкарцима; називају се “вахаја” или “пета жена”. У **Мауританији**, стотине хиљада сиромашних припадника народа Харатин чине главну “ропску касту” и углавном припадају етничкој елити белим Маврима. Жене се суочавају с двоструком дискриминацијом: као припаднице касте и као жене, њихови господари их често туку и силују.

Ропство засновано на пореклу још увек постоји и у северном **Малију**, иако га је ова земља званично укинула 1960-их. [*Anti-Slavery Society*]

Индија: 44 посто људи живи испод границе сиромаштва од једног долара дневно. Индијски Далити, раније звани “недодирљиви”, најсиромашнији су међу сиромашнима, а далитске жене су посебно потлачене. Многи су присиљени да се баве најнижим физичким пословима, као што је ручно чишћење нужника. Преко милион жена је запослено на уклањању људског измета из сувих нужника и канализације за неколико пенија дневно. Само је у августу 2012. индијски Парламент донео “Закон о забрани ручног скупљања нечистоће и рехабилитацији таквих радника”. Међутим, далитским женама се и даље ускраћују права и редовно су и отворено злостављане. Откривени су чак и случајеви кад су им одстрањивани органи, као што су бубрези, без њиховог знања или сагласности.

Радници емигранти

Све је више жена емигрантских радника и сада чине 50 посто или више од 214 милиона емигрантске радне снаге широм света. Према сазнањима “УН-жене”, жене углавном одлазе од куће и постају емигрантски радници како би побегле од сиромаштва, али често се нађу у ситуацији беспопштедне експлоатације. По правилу немају приступ социјалним службама и правној заштити и изложене су злостављању као што су сурови радни и животни услови, ниске плате, незаконито ускраћивање плате и превремен престанак радног односа, без обзира на то што можда шаљу новац кући како би издржавале породицу. [Види такође: “Демографска статистика: Избеглице”]

ПРЕГЛЕД СТАЊА У СВЕТУ

- Жене у **Африци** и **Азији** пешаче у просеку по шест километара како би донеле воду. Ова потреба у много случајева за последицу има трајно оштећење њиховог здравља, укључујући деформитете кичме и карлице, као и дегенеративни реуматизам. Количина воде за једно испирање тоалета одговора количини воде коју просечна особа у земљама у развоју користи за цео дан за прање, чишћење, кување и пиће.
- Сиромаштво може да превлада, ма како вредно радили. У **подсахарској Африци** жене су одговорне за 70 до 80 процената производње хране у домаћинству. Велик део њих обавља физичке послове, а врло мали број има стручан и високо плаћен рад.
- Према најновијем попису Уједињених нација о људском развоју, који мери глобално здравље, образовање и приходе, свих последњих 12 земаља је у Африци. [УНДП]
- **Латинска Америка** и **карипске земље** су постигле изврсне успехе у економији, што је смањило стопу сиромаштва, али потребе су проблематичније у сеоским подручјима, посебно међу домородачким народима. Јаз између врло богатих и врло сиромашних веома је приметан.
- Сматра се да су **Боливија**, **Парагвај** и **Гвајана** три најсиромашније земље у Јужној Америци; **Хаити** остају најсиромашнији међу карипским земљама.
- **Европу** је погодила изузетно јака економска криза. Количина помоћи у храни коју је Црвени крст поделио на том

континенту, достигла је ниво какав није виђен од Другог светског рата. **Бугарска** и **Шпанија** су нарочито погођене. Недостатак горива такође је у порасту: истраживање спроведено 2013. године на 1.000 људи у Великој Британији, показује да је једна од четири породице морала да бира између хране и огрева. Више људи умире од последица боравка у хладној кући током зиме него у аутомобилским несрећама сваке године.

- **Јужна Азија** је дом највећој концентрацији хронично сиромашних људи у свету. Према извештајима Светске банке, више од 500 милиона људи живи с мање од 1,25 долара дневно. Једна трећина њих живи у Индији, где је 60 посто жена хронично сиромашно; већина осталих живи у **Непалу**, **Бангладешу** и **Пакистану**. Иако велик број ових људи ради, обично су без земље или готово без земље, и припадници су мањина: нижих каста, племена или верских мањина. Могућност запослења за жене често је ограничена.

Данас је у Сједињеним Државама потрошено најмање 153 милиона долара на производе за мршављење. У исто време би око 30 милиона долара нахранило све најсиромашније становнике света.

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Придружи се *WarOnWant.org* кампањама које се боре против глобалног сиромаштва, као што су оне које траже људска права за раднике у фабрикама и производним погонима.

Многе хришћанске мисије ће поздравити твоју подршку пројектима који оспособљавају сиромашне жене, као што је микрофинансирање и обука за посао.

Прегледај сајт *www.WorldHunger.org* као и друге веб сајтове који доносе статистичке податке о глади у свету: ово је одлично за дељење с групама.

Кликни на *thehungersite.org* сваки дан и помоћи ћеш у давању бесплатне хране.

*Судите убогоме и сироти, оног кога гоне и ништега
правдајте. Избављајте убогога и ништега...*

Псалам 82,3-4

СОС: Силовање као оружје рата и верског екстремизма

Према извештају УН-жене, преко 70% погинулих у скорашњим сукобима су жене и деца, што далеко премашује број војних жртава. Они који успеју да преживе често постају жртве мучења, силовања, сексуалног ропства, присилне проституције и сакаћења.

Од почетка ратовања војници су сматрали да имају право на силовање, што су видели као део свог ратног плена. Али сексуално насиље се такође развило у намерну, систематску тактику терорисања непријатеља током сукоба.

У сваком случају, последице по жртве трају дуго након потписивања мировних споразума: расељавање, нежељене трудноће, полно преносиве болести, психолошке трауме и стигматизација. Девојке које су биле “осрамоћене”, иако то није била њихова кривица, могу да очекују одбацивање од стране своје породице, губитак даљег школовања и слабе могућности за запослење. Будућност им је мрачна. Брига за децу која су рођена као последица силовања представља додатну тешкоћу.

Савет безбедности Уједињених нација је тек 2008. донео резолуцију која је прогласила силовање и друге облике

сексуалног насиља ратним злочином, злочином против човечности и суштинским чином везаним за геноцид.

Ужасна је чињеница да је радна група Уједињених нација открила да су неки хуманитарци, мировњаци и друго локално и страно хуманитарно особље из 23 организације које су истражили, **и сами били одговорни за даљу експлоатацију**. То особље је починило “сваку врсту сексуалног злостављања и експлоатације која се може замислити” на девојчицама и женама које су живеље у хронично ванредним ситуацијама. Деца од свега шест година су продавала своје тело хуманитарним радницима и мировњацима у замену за храну, новац, сапун и друге потрештине.¹

Ниже наведени примери су само загревали површину свеопште учесталости сексуалног насиља током прошлих и садашњих ратова и немира. Могли бисмо да именујемо још десетине других земаља, укључујући Алжир, Бангладеш, Шри Ланку, Сомалију и Уганду.

Други светски рат

Јапански војници који су напали Кину масовно су силовали локалне жене 1937. и 1938. године, према неким проценама чак до 80.000. Још стотине хиљада њих било је отето и Јапанци су их користили као “жене за утеху” током ратних година. Руске трупе су према проценама силовале два милиона жена, из освете за губитке које су им нанели Немци.

1 http://www.un.org/en/pseataforce/docs/no_one_to_turn_under_reporting_of_child_sex_by_aid_workers.pdf

Руанда

1994. године је током геноцида у Руанди силовано између 250.000 и 500.000 жена и девојака, а неке од њих су претрпеле више напада након што су биле присиљене да гледају убиство својих вољених. Након тога је често следило сакаћење и мучење. Око 20.000 деце која су зачета у тим бруталним нападима, заједно са својим мајкама је углавном избегавано. Често су и мајке и деца такође били заражени ХИВ-ом.

Судан: Дарфур

Уједињене нације извештавају да су суданске владине снаге и џанзавид милиција отели хиљаде цивила из избегличких логора Дарфур и одвели их као сексуално робље и на присилан рад. Киднаповане жене и девојчице, од којих су неке имале свега четири године, биле су више пута силоване и приморане да обављају кућне послове за борце. Насиље је било на врхунцу од 2003. до 2006. године. Мноштво деце рођене као последица силовања, мајке су напустиле како би избегле стигму. Друге жене су продате у присилне бракове с војницима. Напади се настављају и док ово пишемо.

Демократска Република Конго

Ова земља, заједно с Јужном Африком, важи за светску престоницу силовања. Између 1,7 и 1,8 милиона жена је пријавило да су биле силоване. Њих више од 1.100 је трпело сексуалне нападе сваки дан током 12 месеци, у периоду 2006. и 2007. године; више од 400.000 жена и девојака било је у узрасту између 15 и 49 година. Њих шест посто било је млађе од 16, а десет посто старије од 65 година. Извештај из 2011. је указивао да је у то време било у току сексуално насиље над

цивилима на истоку земље, са 25.000 силовања годишње, која су починиле и владине снаге безбедности и милиција.² Многе жртве су групно силоване. С обзиром на то да се силоване жене сматрају нечистим, то често значи да се нико неће оженити њима или да ће их мужеви напустити ако су удате. Понекад чак породица или заједница убије жртву ако сматрају да им је нанела срамоту.

Сукоби на Балкану

Према извештају Савета Европе, више од 20.000 жена је било злостављано током рата у Босни и Херцеговини и на Косову 1990-их, а већина је претрпела групно силовање. Неке жртве су биле присиљене на сексуално ропство и биле су насилно оплођене. Често су то чиниле војне и паравојне групе, као део етничког чишћења.³

2012. и 2013.

Amnesty International је известио да су се силовања која су починили војници и чланови оружаних група догађала и још увек се догађају у многим зонама сукоба, укључујући **Мали, Чад, Судан и ДР Конго**. Жртве силовања су жигосане од стране својих заједница и не пружа им се адекватна подршка ни помоћ. УНИЦЕФ је истакао да је у Мјанмару (Бурма) почињено систематско силовање и сексуално насиље над женама и децом као метод мучења и контроле, често од стране војних официра или уз њихово саучесништво. Истраживање спроведено у мјанмарској држави Шан је показало да је 61%

2 <http://www.asafeworldforwomen.org/conflict/cp-africa/drcongo/725-women-in-dr-congo.html>

3 <http://www.policymic.com/articles/6618/the-balkan-war-legacy-rape-as-a-weapon-of-war>

документованих случајева силовања било групно. Постојали су сведоци напада али с обзиром да је злочин почињен колективно, војници се нису плашили последица.⁴

Жене војници у Сједињеним Државама

Иако статистички подаци о томе што се догађа у другим земљама нису доступни, недавни документарни филм је разоткрио чињеницу да је преко 500.000 жена војника доживело сексуалне нападе док је служило у америчкој војсци. Број напада пријављен државном заводу за заштиту 2010. године био је преко 19.000. Према овом заводу, једна од три жене је доживела сексуални напад током војне службе. Безбројни случајеви остају сакривени иза зидова ћутања.⁵

Рањивост жена избеглица

Девојке и жене које су преживеле сексуално насиље сматрају да су им правни лекови често недоступни, неделотворни или непоуздани. Сазнање да правосудни систем не штити жене и децу омогућава нападачима да поступају без ризика да буду кажњени. Често незаштићене жене у избегличким камповима буду нападнуте у својим привременим склоништима од којих многа немају врата или браве. “Секс за опстанак” је последична ситуација када жртве, које су посрамљене због силовања и које су породица и заједница отерале, више не виде други начин да набаве храну и одећу. Тело је све што имају и могу да продају.

4 http://www.unicef.org/eapro/Child_Maltreatment.pdf

5 <http://www.christianpost.com/news/the-invisible-war-female-soldiers-reveal-epidemic-of-sexual-assault-in-military-90042/#Q5wsvUO18pKQqk5O.99>

Поред тога, медицински третман за жене и девојке које су преживеле силовање често је неадекватан или недоступан. Тајност жртава силовања које траже медицинску помоћ такође може да буде у питању.⁶

СИЛОВАЊЕ И ВЕРСКИ ЕКСТРЕМИЗАМ

У последњих неколико деценија је дошло до узнемирујућег пораста силовања као стратегије за понижавање жена које припадају мањинским верским заједницама и за насилно преобраћење. У муслиманским земљама у којима жене традиционално не уживају привилегије дате мушкарцима, хришћанке су у још већој опасности као припаднице “неверничке”, прогнане популације.⁷ Овај тренд је очигледан у многим земљама, али ми ћемо кратко размотрити само три од њих.

- **Нигерија:** Екстремистичка исламска група Боко харам годинама улива страх у срца хришћана отмицом жена. Муслимани кажу да жена мора да следи религију свог мужа, тако да се ово тумачи као дозвола за отимање хришћанских девојака за силовање и присилне бракове. Затим се верски статус девојака на личним картама мења из хришћанског у муслимански.
- **Египат:** Преко 500 хришћанских девојака је отето од почетка револуције селафија (екстремистички сунитски муслимани) 2011. г., који су их на силу преобраћали на ислам и онда их удавали за муслимане против њихове воље. Те случајеве је документовала невладина хришћанска организација

6 <http://www.refworld.org/docid/4f310baa2.html>

7 <http://www.worldwatchmonitor.org/research/2533678>

АБАЕД (Удружење отетих и несталих жртава), која тврди да је египатско Министарство унутрашњих послова било у дослуху с отмичарима. Адвокат АБАЕД-а Саид Фајез је приметио да узраст отетих девојака постаје све мањи и сада оне имају углавном 13 или 14 година. [*Barnabas Fund*]

- **Пакистан:** Заједно са женама из нижих каста пакистанска хришћанска мањина је дуго мета бруталног и понижавајућег поступања. У последњих неколико година је пријављено мноштво случајева (много их остаје непријављено) понижавања, мучења и парадирања с хришћанкама по улицама. Злостављене су и веома младе девојке. Локална полиција често затвара очи пред оваквим инцидентима.

Западне земље

Верска нетрпељивост и мржња доводе до алармантног раста сексуалних напада и у развијеном свету. У Аустралији је, на пример, силоватељ родом из Пакистана сведочио у Врховном суду Новог Јужног Велса да његове жртве нису имале право да кажу не [на принудни секс], јер нису носиле мараму. Муслимански научник у Копенхагену, Шахид Мехди, рекао је мање више исто, да жене које не носе мараму траже да буду силоване.

Норвешка и Шведска су доживеле праву епидемију силовања последњих година. Према полицијском извештају, два од три починиоца у Ослу су емигранти који нису западног порекла; 80% њихових жртава су Норвежанке. Групна силовања у Шведској најчешће почине муслимански емигранти над аутохтоним шведским девојкама. Нападаци често као мотив наводе жељу за освајањем или понижењем и срамоћењем својих жртава или хришћанских заједница. Понекад их на такво поступање

подстичу екстремистичке проповеди или исламске вође. Води се расправа о томе да би силовање требало у ствари сврстати у злочин из мржње, а не у сексуални напад, јер је мотив често моћ, а не страст.

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Сазнај више о раду Међународне мисије правде (ИЈМ) [www.ijm.org], која активно избавља жртве сексуалног насиља, осигурава доказе и обезбеђује даљу бригу о женама и њиховим породицама. Представнике мисије је могуће чути у црквама и заједницама у Великој Британији и Сједињеним Државама. Упознај се с њиховим начином прикупљања средстава, као што су спонзорисање трчања, аутоперионице и продаја пецива. Подржи њихове кампање.

“Код трауматичних искустава ‘заборав’ је немогућ, а ипак, сећање је последње што желиш. Ја сам научила да до избављења може да дође чак и из најтежих губитака. Жртве силовања морају да носе своја сећања са собом до краја живота. Али не смеју да носе терет ћутања и срамоте.” – Ненси Венабл Рејн: “Након ћутања: силовање и моје путовање назад” (*Nancy Venable Raine, After Silence, Rape and My Journey Back*).

СОС: Избеглице

43,7 милиона људи широм наше планете су избеглице или присилно расељени, пре свега због рата или природних катастрофа. 26,4 милиона људи је расељено унутар њихових земаља. 80% њих су жене и деца, укључујући велик број удовица.

ЕМИГРАНТ, АЗИЛАНТ, ИЗБЕГЛИЦА ИЛИ РАСЕЉЕНО ЛИЦЕ?

Иако се ови изрази понекад користе као синоними, *емигрант* је особа која се сели из једне земље да би се настанила у другој чији није држављанин. Према дефиницији Уједињених нација, *азилант* или *избеглица* је особа “која се услед основаног страха од прогона због своје расе, вере, националности, припадности одређеној друштвеној групи, или због политичког мишљења, налази изван земље чији је држављанин и није у стању или, из страха, не жели да се стави под заштиту те земље.” Азилант постаје избеглица након што је његова молба поднесена Влади за азил прихваћена.

Све горе споменуте особе су “расељене”, међутим, *интерно расељена лица* (ИРЛ) су она која су била присиљена да напусте свој дом али која остају унутар граница своје земље. Расељена лица се често називају и избеглицама иако правно не спадају у ту категорију. 2011. године су земље с највећим бројем расељених лица биле: Колумбија (3,8 милиона), Судан (2,4 милиона), Демократска Република Конго (1,7 милиона), Сомалија (1,4 милиона) и Ирак (1,3 милиона).¹ Иако је нада многих расељених лица да ће се вратити својој кући, често се испостави да је веома тешко, ако не и немогуће, безбедно потраживати своју имовину – посебно за жене.

Особе без држављанства: правни вакуум

Око 12 милиона људи у свету је без државе, не могу да траже одређено држављанство а тамо где живе нису признати као држављани. Могу и не морају да буду прихваћени као избеглице. Људи могу да остану без држављанства из разних разлога, укључујући и распад држава као што је био случај са Совјетским Савезом и Југославијом, или стварање нових држава. Још један пример представљају емигранти и етничке групе као што су Курди и Роми у неким деловима Европе.

Људи без држављанства немају правну заштиту ни право да учествују у политичким процесима, немају адекватан приступ социјалним службама, слабих су изгледа за запослење, имају врло мале могућности за поседовање имовине или за путовања и готово никакву заштиту од трговине људима, злостављања и насиља. Живот без држављанства има несразмерно велике последице по жене и децу.²

1 <http://www.unhcr.org.uk/about-us/key-facts-and-figures.html>

2 <http://www.refintl.org/what-we-do/statelessness>

Избеглички центри

Шаторска насеља и друга хитна склоништа за расељене особе, која би требало да буду привремена, понекад се користе годинама. У једном центру може да буде натрпано и стотине хиљада особа. Неадекватно водоснабдевање и санитарни чвор често воде у појаву болести. Жене могу да буду потпуно без месечних средстава за хигијену; чак их и хуманитарне организације ретко укључују у своје пакете, а за прање крпа нема довољно воде и сапуна. Недостатак приватности и основних заштитних мера, као што су браве на вратима, такође доводе до узнемиравања и насиља над женама које су саме. Оне које су већ изгубиле дом и чланове породице морају да трпе додатне трауме.

Расељене жене и деца су све више на мети оружаних формација. У опасности су од убиства, киднаповања, присиљавања на војну службу и родно заснованог насиља. Поврх тога, жене и деца у зонама сукоба често се суочавају с повећаним ризицима за здравље, као што је прекид здравствених услуга, што доводи до лакшег преношења ХИВ-а и сиде. Жене често немају приступ безбедним условима за порођај ни хитној акушерској нези.

Највећа изворишта избеглица и земље домаћини

Према последњим расположивим подацима УНХЦР-а из 2011 године, **Пакистан** је земља домаћин највећем броју избеглица: 1,7 милиона. **Авганистан** је задржао позицију као земља највећег изворишта избеглица: њих 2,7 милиона, затим следе **Ирак, Сомалија, Судан и Демократска Република Конго. Сирија** је од тада престигла Ирак и постала друга земља највећег изворишта избеглица и могуће је да ће постати прва

(види текст ниже). 45% избеглица потиче из Азије, 27% из Африке, 15% из Европе и 8% из Северне и Јужне Америке.

Путовање наде

Трагични извештаји о избеглицама које умиру на путу ка новом почетку увек су ударна вест. 58 људи из Авганистана и Пакистана се утопило кад им се брод преврнуо у водама између Аустралије и Индонезије. У херметички затвореном контејнеру у луци у Великој Британији откривена су тела 54 мушкарца и четири жене из Кине. Други путници су били нађени смрзнуте, неки су се угушили, неки били убијени или ухапшени. Ипак, то не одвраћа десетине мушкараца, жена и деце; они и даље продају све што имају да плате кријумчарима људи. Преко 80.000 људи је осуђено за илегалан улазак или поновни улазак у Сједињене Државе 2012. године. Жене и девојке су посебно под ризиком од опасних и понижавајућих сусрета током путовања. Опасност не пролази чак ни кад стигну у центре за обраду података или притворске центре за емигранте, нарочито ако нису смештене одвојено од мушкараца.

Тражење азила

Готово пола милиона људи је тражило азил у развијеном свету 2012. г., што је највише у последњих 10 година. Сједињене Државе су остале омиљена дестинација. Европа је примила више захтева за азил од свих других региона: највише Немачка, затим Француска и Шведска. Жене, посебно оне које су саме, инвалиди или старије, нису увек свесне својих права када подносе захтев. Понекад нерадо или са страхом причају о ономе што су преживеле, посебно ако их интервјуише мушкарац. Расељене особе које не могу да обезбеде документе, као што је извод из матичне књиге рођених, често морају

да чекају и по неколико година на одлуку о свом статусу. У међувремену могу да им буду ускраћене основне услуге, као што је здравствена нега, па чак и школовање деце. Звања која су мушкарци и жене стекли у својим земљама, степен образовања и специјализована обука, можда неће бити признати. Самохране мајке којима није дозвољено да се запосле у земљи домаћину и које немају довољно средстава за храну, кирију и друге потребе за своју децу, налазе се у очајној ситуацији. Друге жене избеглице су откриле да стрес због новог живота води у насиље у породици. Мужеви могу да их изолују и ускрате им могућност да течно науче језик и боље се интегришу у заједницу. Придошлице такође могу да се суоче с расизмом и дискриминацијом.

Огорченост на странце у многим земљама је довела до пораста доношења анти-емиграционих закона. То значи да су милиони расељених особа, уместо да нађу уточиште, натерани на принудан рад и сексуалну експлоатацију само да преживе.

Неколико опасних избегличких места за жене

- **Сирија:** Сукоб у овој земљи је довео до више од два милиона избеглица, а тај број је и даље растао средином 2013. Велику већину њих чине жене које нису навикле да иду на посао, а које немају средства за издржавање. Неке у очајању нуде на удају саме себе или своје кћерке. Једна жена која договара такве бракове с арапским мушкарцима каже да већина њих има између 50 и 80 година. “Траже девојке које имају белу кожу и плаве или зелене очи. Желе их веома младе, не старије од 16 година.”³ У међувремену стиже све више извештаја о киднаповању, нападима и силовању сиријских

3 <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-22473573>

жена, посебно у избегличком центру Затари у Јордану, где је побегло њих 100.000.

- **Судан и Јужни Судан:** Дуг грађански рат који је на крају довео до поделе Судана на две земље 2011. године, раселио је око 5,5 милиона људи. Њих око четири милиона је интерно расељено, а 1,5 милиона је затражило азил у суседним земљама или преко мора. Неколико хиљада оних који су покушали да побегну из муслиманског северног Судана у Јужни завршило је у пренатрпаним и несигурним насељима у близини спорног дела границе између две земље. Удовицама, трудницама и старијим женама посебно је тешко да пешаче до удаљених места како би дошле до хране и воде, и понекад их нападају локални становници. Зреле жене и адолесценткиње су пријавиле силовања и покушаје силовања, сексуалне нападе и узнемиравања, иако многи случајеви насиља остају непријављени због страха од жигосања. Жртве које услед таквог напада остану трудне, означене су као кривци и одбачене.
- **Грчка:** За стотине хиљада мушкараца и жена који се у потрази за бољим животом пробијају из источне Европе, с Блиског истока, Азије и Африке, Атина преставља врата у западни свет. Многи аналитичари верују да у овој земљи има милион или 1,3 милиона емиграната, који сад чине десет посто становништва. Међутим, *Amnesty International* је уложио приговор на нове законе који допуштају задржавање илегалних емиграната и азиланата — често у ужасним условима — и до годину и по дана, користећи као разлог сумњу да је неко, на пример, преносилац заразне болести попут ХИВ-а. Грчки дисфункционалан систем значи да многе сиромашне жене и деца избеглице живе на улици.

- **Британија:** Око 30% од свих подносилаца захтева за азил у Великој Британији су жене. Седам од њих десет није у пратњи мужа, иако око половина њих води бригу о деци. Међу неудатим женама, скоро 40% су мајке које су против своје воље одвојене од деце. Процењује се да је у једној групи избеглица половина жена силована или да су доживеле сексуални напад пре него што су стигле у Велику Британију; а ипак, добротворна организација *Asylum Aid* каже да је подразумевани став британске граничне службе да жене лажу кад тврде да су силоване.

Расељене жене су често изоловане и маргинализоване и посебно подложне експлоатацији и насиљу у породици. Међутим, у многим избегличким заједницама широм света цивилне власти често игноришу насиље према женама. Нереаговање се правда “поштовањем разлика у култури”. Све дотле док су мушки насилници заштићени под изговором политичке коректности, жене немају где да се обрате за помоћ.

[Види такође одељак у овој књизи под насловом: “Демографска статистика: Силовање као оружје рата и верског екстремизма”.]

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Избеглице ти вероватно живе ближе него што мислиш. Сазнај где су и понуди практичну помоћ и пријатељство. Можда чак пронађеш и избегличку цркву. Ресурси о избеглицама и емигрантима доступни су у неким агенцијама набројаним у Додатку 2 ове књиге под насловом “Избеглице”. То ти може помоћи са културном оријентацијом,

јавним службама, бригом о деци и многим другим питањима која се тичу придошлица.

Предложи својој цркви или грађанској групи да обележава Светски дан избеглица који су Уједињене нације установиле 20. јуна, али то може да буде фокус Недеље избеглица пре или после тог датума. Можда можеш у то да укључиш и прикупљање средстава за одређени пројекат неке мисије чији је циљ помоћ избеглицама.

*Господе! Ти чујеш жеље ништих; утврди срце
њихово; отвори ухо своје, да даш суд сироти
и невољнику, да престану гонити човека са земље.*

Псалам 10,17-18

СОС: Верски робови

Иако се ово назива верска или обредна потчињеност, у стварности се ради о једном од најгнуснијих облика дечијег ропства данас.

ИНДИЈА И НЕПАЛ

“Нама је тешко да схватимо дубину експлоатације којој су изложене ове жене и до које мере је њихов дух сломљен. Девадаси је далит [недодирљива], тако да је свакако ниско на друштвеној лествици. Али кад постане девадаси не вреди ништа: најмања је међу малима.”

– Др Б. Десуза, индијски педијатар

Ова пракса је законски укинута пре више од 150 година, али сиромашни родитељи у јужној Индији и Непалу и даље у “брачном” обреду дају своје кћерке, већ у узрасту од пет година, хиндуистичким боговима или храмовима. Осим што се на тај начин ослобађају нежељених девојчица, породице се надају да ће њихов дар умирити божанство и донети им наклоност. У прошлости су такве девојчице, понекад зване и *девадаси* или *цогини*, служиле као свете ропкиње у храму

или као плесачице. Оног тренутка кад уђу у пубертет, од њих се очекивало да пруже сексуалне услуге сваком мушкарцу који је друштвено супериорнији. Мисионарка Ејми Кармајкл (*Amy Carmichael*) је посветила живот спасавању стотина ове деце и бризи о њима.

Данас се сексуалне ропкиње искоришћавају док не досаде свештенику, а затим буду продате као деца конкубине онемо ко да највише. На крају ове девојчице (и деца коју зачну) буду избачене на улицу, да преживе како знају и умеју. Како су и даље “удате за богове”, није им допуштено да се удају за неког другог. Већина је приморана да оде у јавну кућу, а њихове препознатљиве нарукнице и привезак на огрлици показују њихов првобитни статус храмских проститутки.

Процењује се да данас *девадаси* девојчица има 70.000 само у држави Карнатака и 250.000 у целој Индији. Ипак, женска удружења воде кампање против ове праксе а неке хришћанске организације нуде алтернативан начин живота да их ослободе.

ЗАПАДНА АФРИКА

Хиљаде западноафричких девојчица старих свега четири године такође се приносе на дар боговима, као искупљење за неки прекршај који је направио неки рођак. “*Трокоси*”, што дословно значи “*жене-ропкиње богова*”, су део тристогодишње традиције у региону Горње Волте који обухвата Гану, Нигерију, Бенин и Тонго. До 18. века, тотемски свештеници су од породица које су се плашиле освете богова примали стоку на жртву. Али су онда одлучили да би младе девице биле корисније за домаћу и сексуалну сврху.

Рок службе ропкиња траје од три до пет година, зависно од природе греха који се искупљује. Међутим, већина породица не може да врати кћерке кући јер не могу да плате веома високу откупну цену која се за њих захтева. Такође живе у стварном страху од гнева богова. Ако свештеник умре, жена постаје власништво његовог наследника. Али ако девојчица умре, а да је породица није откупила, онда морају да је замене другом девицом. Такође морају да је замене ако побегне. Циклус може да траје генерацијама.

Трокоси ропкиње живе у нечовечним условима: често су силоване и пребијане, дају им се само дроњци за одећу и терају их да просе за храну, не примају никакво образовање ни медицинску негу и раде дуге сате на свештеничким пољима. Често су врло слабог здравља. Деца која те девојчице роде такође морају да постану робови свештеника, иако он не преузима никакву одговорност за њих и она која их роди мора да се брине за све њихове потребе. Оне које то одбију, туку, да их науче покорности.

Захваљујући напорима невладиних организација, многи храмови су сада престали с праксом *трокоси* ропкиња и 2.900 жена је ослобођено и рехабилитовано. Гана је 1998. донела закон који забрањује ову праксу. Ипак, још хиљаде девојчица је остало поробљено: према неким проценама, и до 35.000 у четири земље. Закон је тешко применити јер многи људи инсистирају да је тај обичај део њихове културе и боје се силе богова – и свештеника.

[Напомена: Највећи део материјала у овом одељку потиче од *Anti-Slavery Society*.]

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Подржи рад организација *Every Child Ministries* и *International Needs*, које помажу да се ослободе и рехабилитују *трокоси* девојчице и које раде на укидању тог система. Можда ти, твоја црква или нека друга група можете да прикупите средства која ће им омогућити да откупе поробљену децу.

Dalit Freedom Network је једна од свега неколико невладиних организација које раде међу индијским *девадаси* девојчицама. Такође се залажу за окончање страдања жена и деце из групе Далита и обезбеђују за њих образовање и здравствену негу. Види Додатак 2 за списак веб страница.

*Душа се наша избави као птица из замке ловачке;
замка се раскиде, и ми се избависмо.*

Псалам 124,7

СОС: Трговина девојкама и женама

Трговина људима је постала главно питање људских права у 21. веку. То је један од најбрже растућих и најуноснијих послова на свету, који доноси око 32 милијарде долара годишње или 87 милиона дневно. Процењује се да су 27 милиона одраслих и 13 милиона деце на овој планети жртве трговине људима. Ово се догађа у свим земљама света.

- Већина људи којима се тргује унутар или преко границе користи се за присилни рад или секс. 80% њих су жене. Труднице нису изузетак; заправо су понекад главна мета јер њихова деца могу да буду продата на црном тржишту чим се роде.
- 50 до 60 посто жртава трговине људима су **новорођенчад и деца**. 1,2 милиона деце (две трећине су девојчице) постају жртве сваке године. Огромна потражња за усвајањем новорођенчади у многим земљама обезбеђује сигурно тржиште. Око половине веће деце се користи за секс, а остатак као јефтина радна снага и за просјачење. Неке девојчице су отете, друге продају сиромашни родитељи;

што је дете млађе, трговци могу више да добију за њих. Страх од сиде подстиче тржиште на потрагу за млађим сексуалним партнерима. Просечан животни век детета ухваћеног у трговину сексуалним робљем је две године. Или буду претучена на смрт, заражена ХИВ-ом и сидом или бактеријским менингитисом, или предозирана дрогом која им се даје на силу.¹

- Данашњи робови су јефтинији него што су били икад у историји. Незапосленост, сиромаштво, расељеност и родна дискриминација свеукупно доприносе неограниченој набавци незаштићених радника које похлепни лако поробљавају. И за разлику од наркотика, особа може увек изнова да се продаје.
- Мрежа трговине људима укључује: оне који врбују (тако што придобију а онда злоупотребе поверење својих жртава); кријумчаре или превознике; људе који обезбеђују лажне личне карте и путне исправе; оне који чувају жртве како не би побегле; клијенте (власнике и менаџере ноћних клубова и јавних кућа, као и друге послодавце на одредишту); и оне који достављају или перу новац од трговине.
- У око 43 посто случајева, они који врбују познају жртве. Многе младе жене су намамљене у страну земљу лажним обећањима о легитимном послу или их женскороши увуку у везу. Трговци сексом могу да зараде двадесет пута више него што су платили за девојку. Често сами обучавају жртве користећи изгладњивање, дрогу, насиље, понижавање и силовање. Такође их уче како да обаве сексуални чин.

1 <http://www.mannafreedom.com/get-informed-about-human-trafficking/what-is-human-trafficking/>

- *Трговина органима*, иако није тако раширена као трговина радном снагом и сексом, сасвим је стварна. Светска здравствена организација процењује да трговци органима илегално препродају чак 7.000 бубрега годишње јер потражња за овим органом премашује количину која законски стоји на располагању за пресађивање. Актуелна цена за бубрег је 62.000 долара, за јетру може да се добија двапут више, а за срце или плућа још више.² У неким земљама су бескућници били на мети присилног узимања органа а онда су остављани да умру. Европски суд је у априлу 2013. осудио пет лекара због илегалног узимања и пресађивања бубрега. Донори су били регрутовани из сиромашних источноевропских и централноазијских земаља и за органе им је обећавано око 15.000 еура.³ Први случај појединца (жене) пребачене у Британију како би јој се узели органи откривен је 2012. године. Према извештајима организације “Лекари против присилног узимања органа”, Кина узима органе погубљеним затвореницима готово 30 година. Међутим извештаји говоре да су органи узимани и од живих политичких затвореника и пресађивани ради добити.⁴
- Трговина сексом игра главну улогу у ширењу ХИВ-а и сиде у целом свету. С обзиром на то да девојке које су натеране на проституцију обично добијају више новца за секс без кондома, њихови “власници” дају предност управо таквој пракси.

2 <http://fightslaverynow.wordpress.com/why-fight-there-are-27-million-reasons/otherformsoftrafficking/organ-removal/>

3 <http://www.rawstory.com/rs/2013/04/29/five-doctors-jailed-in-kosovo-for-illegal-organ-harvesting-and-transplants/>

4 <http://www.dafoh.org/unethical-organ-harvesting/forced-organ-harvesting-in-china/>

Генерална скупштина Уједињених нација је још 1979. усвојила “Конвенцију о укидању свих облика дискриминације жена”, која се често види као међународни закон о правима жена. Према дефиницији, трговина женама укључује: “сексуално поробљавање, опште и од стране војске, превару жена емиграната, ‘наручивање жена путем поште’ и лажне бракове.” Конвенцијом се апеловало на земље да “предузму све одговарајуће мере, укључујући и законодавне, ради сузбијања свих облика трговине женама, експлоатације или проституције жена”. Све земље које су ратификовале ову декларацију, законски су се обавезале да је примене. Седам чланица Уједињених нација још увек није прихватило ову конвенцију: Иран, Палау, Сомалија, Јужни Судан, Судан, Тонга и Сједињене Државе. Сједињене Државе и Палау су је потписале али је још нису ратификовале.

У прошлој деценији је најмање 60 земаља донело нове оштре законе против трговине људима. Упркос овим мерама, трговина и даље расте.

ЕВРОПА

Истраживање које је 2012. године спровела Међународна организација рада, показало је да у Европској унији има 880.000 људи на принудном раду, укључујући и сексуалну експлоатацију. Многе жртве су малолетне. Велик број њих долази из централне или источне Европе. Комисија Европске уније је саопштила да је економска криза довела до појачане трговине људима ради секса, тешког рада и донације органа. Одсуство граничне контроле између земаља Европске уније олакшава трговину, а легализована проституција у многим земљама такође ствара

прилике за злочин. Двадесет и једна држава чланица није успела да примени закон против трговине људима.⁵

- **Молдавија:** Жене из ове најсиромашније државе у Европи су њен највећи извоз. Од 1991. године, преко 450.000 девојака је нестало из ове мале пост-совјетске државе која има свега четири милиона становника.
- **Бугарска** и Румунија, иначе две најсиромашније земље Европске уније, такође су и покретачка снага индустрије трговине људима. Роми су најугроженији. Иако је тачан број немогуће одредити због илегалног деловања, сматра се да су око 10.000 бугарских жена жртве међународне трговине људима у разним земљама.
- Једна трећина жртава у **Румунији** су деца. Жртве трговине су под лажним изговором све чешће деца бескућници која се присиљавају на проституцију у Шпанији, Грчкој, Немачкој и Холандији. Рођење хиљада деце у Румунији, као и у другим земљама, није регистровано, тако да могу само да “нестану”.
- **Албанија:** Преко 8.000 Албанки је послато у Италију ради трговине сексом, а више од 30% њих је млађе од 18 година. Тинејџерке готово свакодневно буду отете са сеоских улица, из диско клубова, чак и из школа. Децу присиљавају на просјачење, ситне крађе и друге послове у многим деловима Европе.
- **Аустријски** медији су 2013. објавили да један тамошњи бизнисмен намерава да отвори највећу јавну кућу у Европи, вредну 14,2 милиона еура, на тајној локацији у близини

5 <http://euobserver.com/social/119800>

чешке границе. Власник је очекивао да ће имати око 1.000 посетилаца дневно којима ће моћи да понуди жене по “приступачним ценама”. Истраживање које је 2010. године спровела европска мрежа за превенцију ХИВ-а и полно преносивих болести, као и промоције здравља међу емигрантима сексуалним радницима, показало је да 78 посто тих особа у Аустрији нису аустријски држављани.⁶

- **Италија:** Трговина женама и девојкама ради проституције и присилног рада у Италији представља све већи проблем. Девојке се најчешће довозе из Албаније, Нигерије, бившег Совјетског Савеза и источне Европе.
- **Немачка:** Полиција сваке године приведе или је контактира 600 до 800 младих жена које су жртве трговаца људима. Процењује се да је од три или четири стотине хиљада сексуалних радника, а најмање 10.000 жена, углавном из источне и централне Европе, натерано да се бави проституцијом. Врло мали број њих успе да се извуче или побегне.⁷ Ипак, жене из иностранства које успеју да се извуку из проституције у Немачкој, сматрају се “илегалним емигрантима”, и дозвољено им је да остану током кривичног поступка када сведоче против извршилаца. Иако се давањем изјаве излажу великој опасности, ипак буду депортоване кад се случај затвори, обично без финансијске надокнаде. Проституција је легална, као и јавне куће, иако су многе илегално регистроване као *wellness* клубови.
- **Грчка** се све чешће користи као одредиште или транзитна тачка трговине људима, са 16 до 20 хиљада жена у земљи

6 <http://www.praguepost.com/news/16280-out-in-the-open.html>

7 <http://www.dw.de/germany-lags-behind-in-protection-of-forced-prostitutes/a-16837388>

у било ком тренутку. Према једном истраживању се процењује да се око 40.000 жена, већином од 12 до 25 година старости, сваке године продаје у Грчку ради проституције. 75 посто девојака је преварено да ће имати другу врсту посла.

- **Холандија:** Број пријављених жртава трговине људима готово се утростручио у последњих 10 година. 25.000 жена, од којих су многе из сиромашних земаља, раде као проститутке, а један стручњак из невладине организације *Equality Now* каже да су 80 до 90 посто жена странкиње.⁸ Многе афричке девојке које су овде доведене буду препродане у друге европске земље.
- **Украјина:** Око 117.000 Украјинаца је током година отерано у ропство и већином су то жене и деца. Жене су углавном жртве лажних понуда за посао и касније буду натеране на проституцију. Сирочићи су угрожени јер немају заштиту ни надзор кад изађу из државних институција (као што су дечији домови).⁹
- **Велика Британија:** Истраживање Центра за социјалну правду је 2013. године открило 1.000 случајева трговине људима, али је упозорило да званични подаци остају “блед одраз праве величине проблема”. У извештају су открили “шокантан свет подземља” и изразили жаљење због чињенице да социјални радници нису били “опремљени” да препознају жртве модерног ропства. Полиција такође није успела да обезбеди неопходну заштиту.

8 <http://www.praguepost.com/news/16280-out-in-the-open.html>

9 <http://www.mannafreedom.com/get-informed-about-human-trafficking/what-is-human-trafficking>

АЗИЈА

Југоисточна Азија је један од највећих светских извозника сексуалног робља у јавне куће у Јапану, Кини, Аустралији, Европи и Сједињеним Државама. Власник јавне куће у југоисточној Азији може да купи жену или дете за свега 50 долара.¹⁰

- **Тајланд:** Ова земља остаје једно од највећих средишта трговине људима. Коалиција против трговине женама процењује да у ову земљу буде продато милион жена и деце разних националности, а највећи број их је доведен ради проституције из **Бурме (Мјанмар)**. У сваком тренутку најмање 50.000 бурманских девојака и жена ради на Тајланду као проститутке. Десетине хиљада девојака је такође транспортовано из **јужне Кине, Камбоџе, Лаоса, Вијетнама, Узбекистана и Русије**.

Интерна трговина људима на Тајланду је такође обимна. Тамо родитељи шаљу кћерке у Банкок у проституцију, како би добили новац за породицу. Трговци обично плаћају 25 долара за “изнајмљивање” детета за просјечење.* Још 3.000 тајландских жена и деце годишње буде послато у суседну **Камбоџу** ради проституције, и у **Кину**, да раде као слушкиње. Велик број Тајланђанки, њих до 70.000, трпи ропство у јапанској индустрији секса.

- **Непал:** Процењује се да 12 до 15 хиљада девојчица, у узрасту од шест до шеснаест година, буде одведено преко границе у Индију сваке године. Већину њих или отму трговци људима или их продају сиромашни родитељи за рад у кућама или у фабрикама, или, ако се ради о тинејџеркама,

10 <http://www.mannafreedom.com/get-informed-about-human-trafficking/what-is-human-trafficking/>

за сексуални рад. Трговци људима продају девојке и жене градским брокерима за око 1.000 долара, који их затим продају у јавне куће. Кад се заразе сидом, а великој већини се догоди управо то, буду одбачене. Као и сва новорођенчад која су ХИВ позитивна.

- **Кина:** Ова земља је главно извориште, транзитна зона и одредиште за трговину људима. Чак 90 посто од 600.000 Кинеза који сваке године траже посао изван земље, ради то путем илегалних канала, користећи међународне синдикате и локалне групе банди. Све је већи број Кинескиња које сваке године буду натеране на проституцију у иностранству, а чак 20.000 деце годишње буде отето ради илегалног усвајања.¹¹ Поред тога, недостатак жена због кинеске политике “једног детета” довео је до тога да је најмање 250.000 жена и деце постало жртвама трговине људима унутар Кине.

ЈУЖНА АЗИЈА

- **Бангладеш:** Омбудсмен за људска права процењује да више од 20.000 жена и деце годишње буде продато из ове земље ради принудног секса. Хришћанска организација *International Christian Concern* је 2013. известила да је у претходних девет месеци избавила више од 140 деце из исламских центара за обуку (медресе). Већина деце која попут ове постану жртве трговине су на мети због своје хришћанске вере. Готово половина спасених су биле жене које су рекле да су биле отеране на присилан рад у муслиманске куће и у сексуално ропство.¹²

11 —

12 <http://www.persecution.org/2013/05/05/young-christian-girls-trafficked-into-forced-labor-and-sex-slavery/>

- **Пакистан:** Према извештају азијске Комисије за људска права, могуће је да је 20.000 деце, оболеле од микроцефалије, натерано на просјачење. Микроцефалија је неуролошки поремећај у развоју због ког деца имају малу главу. Хиљаде пакистанске деце од свега четири године је такође продато у Уједињене Арапске Емирате и остале земље Персијског залива како би радили као јахачи камила. Ова нехумана пракса је забрањена 2002. али је забрана почела да се примењује тек 2005.¹³

БЛИСКИ ИСТОК

Међународна организација рада је 2013. године известила да је 600.000 емигрантских радника можда ухваћено у замку принудног рада на Блиском истоку. Многи живе у ужасним условима: силовани су, злостављани или их држе у затворима.¹⁴

- **Либан:** Жене из Етиопије, из бившег Совјетског Савеза и њих око 170.000 из Шри Ланке су отишле у Либан очекујући да ће радити као слушкиње; уместо тога су изјавиле да су биле присиљене на ропски рад и сексуално искоришћавање.
- **Турска:** Ово је једно од главних одредишта жртава трговине људима, посебно жена из бившег Совјетског Савеза.
- **Ирак:** Пријављено је да се девице тинејџерке из Ирака продају трговцима људима за 5.000 долара, што је двапут

13 <http://www.soschildrensvillages.ca/news/news/child-charity-news/pages/child-trafficking-pakistan-715.aspx>

14 <http://edition.cnn.com/2013/04/09/world/meast/mideast-migrant-workers>

виша цена него за оне које нису девице. Девојке продају у северни Ирак, Сирију и Уједињене Арапске Емирате.*

- **Саудијска Арабија:** У ову земљу се сваке године прокријумчари између 1.000 и 1.500 деце из Индије и суседних земаља, да просе за своје послодавце током хаџа. Велика је вероватноћа да се суочавају с батинама а понекад их чак и сакате како би повећали могућност за зараду. Мали број њих се икад врати кући.

АФРИКА

- **Јужна Африка:** Ово је главна транзитна тачка између земаља у развоју на једној страни и Европе, Сједињених Држава и Канаде на другој. Трговина женама и децом у сврху принудне проституције је постала трећи по реду извор зараде организованог криминала, одмах после дроге и оружја. Девојчице су обично одведене са шеталишта, аутобуских станица и такси штандова, и дрогиране. Док су дрогиране, силују их и сликају, а фотографије потом користе да им прете и контролишу их. Одузимају им одећу и обућу како не би побегле. Јужна Африка има око 30.000 деце проститутки.
- **Мозамбик:** Према подацима УНИЦЕФ-а, сваке године 1.000 жена и деце из Мозамбика буде продато у јавне куће у Јужној Африци и у другим земљама. Трговци могу да купе девојке за цену од само два долара па до хиљаду.*
- **Гана:** Тржиште људима у Гани допушта да деца буду купљена од родитеља за 50 долара. Трговац потом може да прода то дете или да га изнајми за 300, што му доноси годишњу зараду од 250 долара.*

- **Нигерија:** УНЕСКО сврстава трговину људима у трећи злочин по реду у Нигерији, након преваре и трговине дрогом. Малолетне мајке су понекад присиљене да предају своју новорођенчад трговцима који могу да их продају илегалним усвојитељима и за 6.400 долара по детету, зависно од пола. Иако куповина и продаја новорођенчади може да донесе 14 година дугу затворску казну, мало трговаца буде ухваћено.¹⁵ Пребацивање младих нигеријских жена у друге земље такође је велик посао. Девојке су често присиљаване претњама њиховим породицама и вуду ритуалима. Уједињене нације процењују да сваке године између осам и десет хиљада жена буде продато у индустрију проституције само у Италији. Оне су затим присиљене да исплате своје своднике између 40.000 и 78.000 долара.¹⁶

ЛАТИНСКА АМЕРИКА

- **Бразил:** Побољшање економске ситуације у овој земљи привлачи све више емиграната из Бангладеша, Африке и са Хаитија, подстичући банде специјализоване за кријумчарење људима. Кад стигну у Бразил, емигранти се експлоатишу и присиљавају да плате кријумчарима 10.000 долара. У просеку, 1.000 Бразилаца буде сваке године пребачено у иностранство и најчешће подвргнуто сексуалној експлоатацији и ропском раду.
- **Колумбија:** Интерпол процењује да се 35.000 жена прода из Колумбије сваке године с добити од 500 милиона долара.

15 <http://www.guardian.co.uk/law/2011/jun/02/nigeria-baby-farm-raided-human-trafficking>

16 <http://www.voanews.com/content/most-trafficked-into-italys-sex-trade-nigerians-150206105/370025.html>

Просечан узраст жртава трговине је 14 година.¹⁷

- **Мексико:** Ова земља је, као главни извор набавке мале деце у Северној Америци, прва на списку Уједињених нација. Већина деце се шаље у међународне педофилске организације. Највећи број њих, старијих од 12 година, заврши у проституцији.

КАРИБИ

- **Доминиканска Република** има највећу стопу трговине људима на Карибима. Према наводима, жене и деца из ове земље су подвргнути принудној проституцији у својој земљи и широм Кариба, Европе, Јужне Америке и Сједињених Држава. Кријумчари су преко својих кругова послали више од 50.000 њих у прекоморску трговину сексом. Девојке често буду намамљене у брак лажним представљањем а онда их тобожњи “мужеви” продају у проституцију.
- **Хаити:** Од земљотреса на Хаитију 2010. године, развила се широка мрежа трговине људима. Процењује се да између 200.000 и 300.000 жртава буде продато унутар земље, док је у међународној трговини та цифра неколико хиљада. Кријумчари траже 5.000 долара по особи за (лажна обећања) запослења или образовања. 2011. је преко 3.000 Хаићана продато у Јужну Америку.¹⁸

¹⁷ <http://www.orphanhopeintl.org/facts-statistics/>

¹⁸ <http://www.alterpresse.org/spip.php?article13616#.UZ35pNhTEow>

СЕВЕРНА АМЕРИКА

- **Канада:** Према проценама, 300.000 особа су жртве трговине људима у Канади: њих 150.000 је доведено у земљу из иностранства а исти број је продат унутар њених граница.* Сваке недеље ова земља прими око дванаест азијских девојака и жена у узрасту од 16 до 30 година које уђу у земљу с туристичком визом. Затим буду продате власницима јавних кућа у Маркам, Скарборо, Торонто и Лос Анђелес, и натеране на дужничко ропство у износу од 40.000 долара. Вијетнамска и кинеска мафија шире пословање у јавним кућама у Торонту, тргујући женама из југоисточне Азије. Унутар Канаде, сексуална трговина женама је највише распрострањена међу изворним народом, односно урођеничким девојкама.

Сводник ће платити трговцу око 5.000 канадских долара да купи једну девојку, а на њој ће зарадити и до 280.000 за једну годину.*

- **САД:** Трговина људима је пријављена у свих 50 земаља, најчешће у Њујорку, Калифорнији и на Флориди. ФБИ процењује да и до 18.000 жена и деце годишње буде преведено преко граница, пре свега ради индустрије секса али и да би зарадили новац за своје “власнике” радећи као собарице, трговци накитом у подземној железници и аутобусима, у радионицама као јефтина радна снага, у пољопривреди или као просјаци. Већина деце кад ступе у америчку комерцијалну индустрију секса има између 12 и 14 година. Америчка гранична патрола је 2008. ухапсила око 8.000 малолетника без пратње. До 2012. је тај број порастао на готово 25.000.¹⁹

¹⁹ <http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/04/201342387040405.html>

Сједињене Државе су главно одредиште за малу децу која су отета и продата на усвајање родитељима без деце, који нису вољни да чекају на дете преко легитимних процедура и агенција за усвајање. Највеће извориште је Мексико. Мексичка деца старија од 12 година такође буду отета и продата у Сједињене Државе ради дечије проституције.

Кинескиње се продају у Сједињене Државе у јавне куће у Њујорку и Северној Каролини, а онда су натеране да раде у дужничком ропству у износу од 40.000 долара. Неке продате жене су присиљене да плате за свој превоз сексом са 500 мушкараца.

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ:

Организуј у својој цркви “Недељу слободе” како би се подигла свест о проблему трговине људима. Види сајт *Not for Sale* и друге веб сајтове организација набројаних под насловом “Трговина женама и девојкама” у Додатку 2.

Колико су твој град или земља опремљени да препознају и побрину се за жртве трговине људима и ропства? Сазнај да ли постоје и где су склоништа и радници или групе за подршку. На највише места недостаје сигуран смештај и саветовање за озбиљно трауматизоване девојке и жене, посебно за оне рођене у иностранству. Војска спаса је једна од организација која је бригу о преживелима поставила за свој приоритет. Можда можеш да се

пријавиш као добровољац. Подстакни политичаре да уведу више мера помоћи и позови друге да лобирају заједно с тобом.

А народ је оплењен и потлачен, сви су колики повезани у пећинама и сакривени у тамницама; посташе плен, а нема никога да би избавио.

Исаија 42,22

[*Извор информација: *Havoscope, Global Black Market Information*, на адреси: *havoscope.com*]

20

СОС: Удовице

После смрти мужа, жена постаје део једне од највећих, највише маргинализованих и невидљивих група људи у свету. Жене које су већ траумиране постају жртве друштва.

Од 245 милиона удовица у свету, 115 милиона живи у крајњем сиромаштву а 81 милион је зостављано само зато што су удовице. Више од 1,5 милиона њихове деце ће умрети пре него што напуне пет година.¹

АФРИКА

Милиони удовица у подсахарској Африци су опљачкане, претучене, силоване и избачене из својих домова – често то уради мужевљева родбина – јер се жене сматрају недостојним једнаких права својине. Незаконито поступање је још чешће кад муж умре од сиде.

- **Камерун:** У брдима, кад човек умре, друштво брзо оптужи жену за враџбине. Приморана је да обрије главу и носи

дроњке седам недеља. Не сме да се купа ни да кува. Следећих годину дана не сме да зарађује ни да буде глава породице. Зло поступање према удовици се сматра казном, провером верности и чином прочишћења. Удовца, међутим, не чекају такве последице. Одмах може да се врати на посао и убрзо поново ожени.

- **Гана** има шест “вештичјих логора” и у сваком је до хиљаду жена које су тамо побегле како би се спасле батина, мучења или смрти након што су проглашене вештицама. ББЦ је у септембру 2012. известио да је већина жена у тим логорима стара, а три четвртине су удовице, наговештавајући да су оптужбе изнесене како би им се одузела имовина. Услови у логорима су лоши, без текуће воде и струје и нуде мало средстава за преживљавање.
- **Мали:** Нови породични закон из 2012. је смањио права удовица у овој земљи. Пре тога им је аутоматски било дозвољено да задрже децу, а сада о томе одлучује породично веће.
- **Зимбабве:** Уобичајено је да удовице из сеоских подручја буду оптужене за изазивање смрти својих мужева, као и за бацање чини на људе или инфекцију сидом. Такве жене обично буду заједно с децом отеране из куће и лишене наследства. Удовице су најсиромашнија и највише стигматизована група у друштву.
- **Нигеријске** удовице су такође често окривљене за убиство мужа, осим ако не могу да докажу своју невиност. Могућности за посао су слабе и већина њих живи у беди.
- У **Свазиленду** жене имају ограничена права на поседовање земље, склапање уговора и функционисање независно од оца

или мужа. Када им мужеви умру, жене остају без земље, новца и способности да зараде за живот.

- **Замбија:**² Као у многим другим подручјима, удовице трпе дискриминацију и неправду и често су лишене наследства. Обавезна процедура оплакивања може да укључује:

- Присиљавање на пузање око куће жалости или гроба преминулог мужа
- Шамарање и изгладњивање
- Забрањивање купања и пресвлачења данима, недељама или месец дана
- Држање под покривачем до сахране
- Жена може да буде вређана, да вичу на њу и псују је
- Оптужбе да је убила мужа и стављање на искушење
- Скидање да остане полугола
- Лишавање наследства, неког његовог дела или у целини
- Сексуално “чишћење” (види ниже); на пример, присиљавање на секс с рођаком свог мужа
- Одузимање старатељства над децом, чак и над новорођенчадима
- Присиљавање да живи с мужевљевој породици
- Одузимање слободе кретања месецима или чак годинама; практично кућни притвор

У неким областима Африке, удовице су присиљене да се подвргну сексуалним обредима како би задржале имовину. **“Женино наследство”** даје право мушком рођаку преминулог мужа да узме удовицу себи за жену, често у полигамну породицу. **“Обред чишћења”** обично укључује секс с друштвеним изгнаником, као што је сеоски пијаница, кога плаћа породица

2 <http://allafrica.com/stories/201109020279.html>; <http://www.thebelievers.org/widows.html>

преминулог мужа. Ово треба да очисти жену од злих духова њеног мужа. Ова пракса није само увредљива и понижавајућа, већ је и опасна и често доводи до ширења сиде. Жене које пруже отпор су по правилу претучене, силоване или протеране. С обзиром да стотине хиљада “чистача” који делују широм Африке очигледно шире болести, јасно је да нису сва села престала с овом праксом, иако су је нека укинула.³

АЗИЈА

- **Непал:** Најтежи облик злостављања удовице је кад је означена као *бакши* (вештица) и тад се сматра одговорном за смрт мужа. Такве жене могу да буду каменоване или претучене на смрт или спаљене. Према осталим удовицама, посебно у сеоским подручјима Непала,⁴ обично се поступа као према изгнаницима, а званичници из њихове заједнице их физички злостављају. У неким областима су присиљене да обрију главу и носе белу одећу. У већем делу земље им је забрањено да једу другу храну осим вегетаријанске, затим им је ограничена употреба зачина, итд. Морају да кувају саме за себе и не смеју да једу храну коју је дотакао неко други.
- **Индија: Спаљивање удовица**

Хиндуистичка традиција *сати* захтева од удовице да буде спаљена (или скочи у ватру или је неко гурне) заједно

3 <http://www.genderacrossborders.com/2011/10/28/scrape-her-head-and-lay-her-bare-widowhood-practices-and-culture/>; <http://www.bnltimes.com/index.php/sunday-times/headlines/national/12079-sex-cleanser-slept-with-104-widows>

4 <http://asiafoundation.org/in-asia/2012/08/08/legislating-against-witchcraft-accusations-in-nepal/>

са својим покојним мужем. Овај обичај је забрањен 1829., након сурове смрти хиљада жена, али се и даље спроводио годинама касније а врло ретко и данас.⁵

После законске забране спаљивања, удовице су често биле подвргнуте обреду који их је званично деградирао. Бријане су им главе и било им је забрањено ношење накита. Чак и данас је **40 милиона удовица** у Индији, и хиндускиња и муслиманки, обично окривљено, посрамљено и лишено права на имовину. Многе одлазе од куће како би побегле од насилне мужевљеве родбине. У племенским заједницама могу да буду оптужене да су вештице и потом да буду убијене. На хиндуистичке жене које се поново удају гледа се с неодобравањем: што је виша каста или друштвени положај, то су ограничења већа. У неким кастама се практикује *левиратски брак*: удовицу узима мужевљев брат. Кћерке удовице вероватно чека још црња будућност. Како немају никога ко може да им обезбеди мираз, морају да се удају за било кога ко хоће да их узме, обично за старије мушкарце.⁶

Остављене

2001. године, након великог хиндуистичког фестивала Кумбха-мела у Алахабаду који је привукао милионе верника из целе Индије, породице су оставиле 10.000 остарелих обудовелих мајки и других нежељених рођака. Ове сироте и немоћне жене су преживљавале како су знале и умеле од данас до сутра, надајући се да ће се неко вратити по њих. Нежељени људи су поново остављени после Кумбха-

5 <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=country&category=&publisher=RDCI&type=&coi=IND&rid=&docid=4b17a0cdf&skip=0>

6 Исто.

мела фестивала 2013. године и процењује се да их око 10.000 живи у сиромаштву у светим градовима Алахабаду и Варанасију.⁷ Још 15.000 одбачених хиндуистичких удовица чека смрт у светом граду Вриндавану у централној Индији, верујући да ће их она на том месту ослободити бесконачног циклуса реинкарнације.⁸

- **Шри Ланка:** Током година унутрашњих сукоба у овој земљи, хиљаде жена је остало удовицама. Само жене мушкараца који су погинули у оружаним снагама имају право на пензију, ако се не удају поново. Али у овој култури се жена без мушкарца сматра ненормалном и подложна је сексуалној и економској експлоатацији. Удовице такође страхују да ће, ако се поново удају, деца коју су добиле с првим мужем бити малтретирана.

БЛИСКИ ИСТОК

- **Авганистан** је, због два милиона жена које су остале без мужева услед рата, назван светском престоницом удовица. Њих 50.000 само у Кабулу се бори сваки дан да нахрани и заштити своју децу. Већина има ниско образовање и никад нису радиле изван свог дома. Осталим члановима породице, удовица је терет.⁹
- **Ирак:** Преко два милиона жена из ове земље су удовице, чији су мужеви углавном погинули у рату. Неке прихватају

7 <http://articles.latimes.com/2012/oct/16/world/la-fg-india-widows-20121016>

8 <http://www.rawa.org/temp/runews/2007/05/17/forgotten-women-turn-kabul-into-widows-capital.html>

9 <http://english.cntv.cn/program/asiatoday/20120924/107612.shtml>

“привремени брак” како би преживеле, иако је за то везана велика срамота и друштвена стигма. [Види такође: “Демографска статистика: Невесте у опасности”]

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Међународни дан удовица се обележава 23. јуна, а установила га је Генерална скупштина Уједињених нација 2010. године, како би указала на кршење права удовица, као и да би им се обезбедила заштита под националним и међународним законом, пружила подршка и вратило људско достојанство. И ти можеш да их подржиш обележавањем овог дана. Можда твоја црква или нека друга женска група могу да прикупе средства за подршку пројектима мисија које помажу удовицама.

*Јер вера чиста и без мане пред Богом и Оцем јесте
ова: обилазити сироте и удовице
у њиховим невољама...*
Јаковљева 1,27

СОС: Жене и пандемија сиде*

УНАИДС је 2012. именовао вирус хумане имунодефицијенције (ХИВ) главним узроком смрти жена у репродуктивном добу широм света. 7.400 особа се зарази ХИВ-ом сваки дан, а жене представљају готово половину од око **34 милиона особа које живе с овим вирусом**. Процењује се да је 2011. заражено 1,2 милиона жена и девојака. Проценат жена код којих је постављена дијагноза сиде се више него утростручио од 1985. Велика већина се зарази преко сексуалних односа с мушкарцима.

“Лечење девицама”

У Европи XVIII века мушкарци оболели од сифилиса су плаћали за сексуалне односе с девојчицама јер су веровали да девица може да их излечи. Данас многи мушкарци у Африци и Азији верују да полни однос с девицом може да их излечи од сиде. То је довело до трагичног пораста заражених међу младим девојкама.

Наслеђивање удовице и чишћење

У неким афричким земљама одавно је обичај да жену чији је муж умро “наследи” његов брат или неки други близак рођак. У много случајева, удовица мора да буде “очишћена” сексом с рођаком пре него што буде наслеђена. За овај, вековима стар ритуал у Замбији, Кенији, Малавију, Уганди, Танзанији, Гани, Сенегалу, Анголи, Обали слоноваче, Конгу и Нигерији верује се да је неопходан како би се ослободио дух преминулог мужа. Ако се то не уради, и удовица и цело село би били доведени у опасност. Не изненађује да је овај обичај подстакао брзо ширење ХИВ-а и сиде: мужеви су пре смрти пренели ХИВ својим женама и удовице су биле присиљене на сексуалне односе с инфицираним рођацима.

ЧИЊЕНИЦЕ

- Физиолошки, жене су и до четири пута подложније инфекцији ХИВ-ом од мушкараца. Сваки минут, широм света једна млада жена буде заражена. Девојке узраста од 15 до 24 године су најугроженије, а младе жене чији су сексуални партнери десет и више година старији имају два до четири пута већу шансу да се заразе од оних чији су партнери истог узраста или годину дана старији.
- Многе жене са ХИВ-ом не примају редовну негу.
- Вероватноћа преношења вируса с мушкарца на жену је двапут већа од оне са жене на мушкарца. Ризик је посебно висок у случају принудног секса са зараженим партнером, јер је употреба кондома мало вероватна. Насиље као што је принудна проституција, инцест и силовање, укључујући

и брачно, доводе жене и девојке у опасност од инфекције ХИВ-ом. Извештаји из Јужне Африке говоре да је заразу код једне од седам младих жена било могуће спречити да нису биле изложене насиљу интимног партнера.

- У неким друштвима се обично верује да само “лоше” жене имају неко знање о сексу пре удаје. Истина је да недостатак информација у великој мери доприноси угрожености девојке и да на крају може да се покаже фаталним. Глобално гледано, мање од 30% младих жена има исправно и свеобухватно знање о ХИВ-у.
- Смртност мајки широм света била би 20% нижа да нема ХИВ-а.
- Око 17,3 милиона деце широм света страда јер су остали сирочићи због сиде, од које је умрло једно или оба њихова родитеља. Према проценама, 45.000 домаћинстава у Руанди воде деца, јер су родитељи умрли од сиде. Деведесет посто тих глава породице су девојчице.
- Огромна друштвена стигма на особама које су заражене ХИВ-ом наводи многе жене да ризикују преношење вируса на дете путем дојења јер ако не би дојиле, то би показало заједници какав је њихов ХИВ статус. На глобалном плану, само 57% заражених трудница учествује у Програму за заштиту од преношења вируса с мајке на дете.
- ХИВ позитивне особе су далеко подложније болестима као што су туберкулоза и тешки облици маларије, јер њихов слаб имуни систем не може делотворно да одговори на болест.

- На глобалном плану, 46% особа не добија потребну антиретровиралну терапију.
- Упркос порасту и доступности тестирања на ХИВ, **једна од пет особа које су заражене нису тога свесне**. Људи којима се касно постави дијагноза имају десет пута већу шансу да умру у року од годину дана од тестирања.

“Ова епидемија нажалост остаје епидемија жена.”
Мишел Сидибе, извршни директор УНАИДС-а

ПРЕГЛЕД СТАЊА У СВЕТУ:

- **Подсахарска Африка** је и даље епицентар пандемије сиде, с једном зараженом особом на сваких 20 одраслих. 58% свих ХИВ позитивних одраслих су жене. Тинејџерке имају осам пута већу шансу да се заразе од дечака тог узраста.
- **Свазиленд**, а затим **Боцвана** и **Лесото** тренутно имају највишу стопу заражених ХИВ-ом у свету, при 26%, 25% и 24%. **Јужна Африка** је четврта с нешто мање од 18% или 5,6 милиона људи који живе с ХИВ-ом и сидом. Готово трећина смрти у Јужној Африци у 2011. години била је повезана са сидом. Иако се стопа смртности смањује, расте број АИДС-сирочића.
- После подсахарске Африке, најтеже погођени региони су **источна Европа** и **централна Азија**. Смртни случајеви повезани са сидом су порасли за 21%. Заражене игле наркомана су главни извор преношења вируса јер само њих

5 посто користи стерилну опрему. Само 25% оних који имају право на лечење, то и добијају. У овим областима је распрострањеност ХИВ-а двапут већа међу младим женама него међу младим мушкарцима.

- **У Јужној Америци** епидемија бележи благ пад, али је само 56% особа укључено у Програм за заштиту од преношења вируса с мајке на дете, и само 68% заражених прима антиретровиралну терапију. **Кариби** бележе пад од 42% новозаражених.
- **Северна Америка:** Овде је дошло до пораста броја људи који живе с ХИВ-ом и сидом. У **Сједињеним Државама**, 80% заражених ХИВ-ом су афроамеричке и латиноамеричке жене. Хетеросексуални односи су главни начин преноса. Њујорк има далеко највећи број жена које живе с ХИВ-ом, затим следе Флорида, Тексас, Калифорнија и Њу Џерси. Осам од десет жена има дијагнозу, али је само 70% под контролом лекара. У **Канади** је једна о четири особе несвесна да је ХИВ позитивна. Половина од свих позитивних дијагноза код жена у прошлих неколико година постављена је кад су биле млађе од 20 година. [АБЕРТ]
- Број новозаражених на **Блиском истоку** и у **северној Африци** порастао је од 2001. за 35% а број смртних случајева за 17%. Већину жена заразе мужеви или партнери који се налазе у групи високо-ризичног понашања и већином су несвесни свог стања. Само 7% заражених трудница учествује у Програму за заштиту од преношења вируса с мајке на дете. Рани бракови на овом подручју приморавају младе девојке на секс док њихова тела још нису потпуно развијена. Због тога су подложније цепању и абразији, што може да доведе до инфекције ХИВ-ом. У **Сенегалу**, мушкарци међу којима

је спроведено испитивање верују да је женско генитално сакаћење предност јер смањује женску жељу и помаже им да се одупру мушкарцима. Истина је да ова пракса повећава ризик од заразе ХИВ-ом код жена. [Види одељак. “Демографска статистика: Женско генитално сакаћење”]

- **Западна Европа: Велика Британија** је 2011. имала више новопостављених дијагноза него било која друга земља; међутим, и **Француска** и **Шпанија** имају двоструко повећану стопу заражених. Један од 25 Африканца у Британији је ХИВ позитиван, што је 40 пута више него међу белим становништвом. Вирус се у 91% случајева преноси путем хетеросексуалних односа, али у 4,5 посто случајева с мајке на дете. Једна од пет особа у Британији не зна да има вирус. [*Terrence Higgins Trust*]

Појачавање патње

У превише области су ХИВ позитивне жене изложене **физичком и емоционалном злостављању, оптужбама за неверство, дискриминацији, одбацивању, а понекад чак и убиству**, ако се њихов позитиван статус открије. На неким местима их чак сматрају одговорним ако су им мужеви умрли од сиде.

Четири од десет земаља у свету још увек немају посебан закон који би спречио или се позабавио дискриминацијом повезаном с ХИВ-ом. У Нигерији, на пример, једној од пет особа које живе с ХИВ-ом је ускраћено пружање здравствених услуга. Двадесет земаља има законе који им допуштају да депортују особе које имају вирус ХИВ-а. Четрдесет четири земље имају неку врсту ограничења за путнике с вирусом, а њих пет им потпуно забрањује улазак.

Присилна стерилизација ХИВ позитивних жена у Намибији откривена је 2007. године и постоје докази о најмање 15 стерилизација након 2008. Сличне приче су документоване у Замбији и Демократској Републици Конго.

Добре вести

Иако се епидемија шири у многим земљама, у њих 25 се од 2001. године број нових случајева инфекције смањено за 50% или више.

2011. је 57% трудних жена које живе с ХИВ-ом у земљама с ниским или средње високим приходима примало делотворне лекове који спречавају преношење вируса с мајке на дете. Половина смањења свих нових случајева инфекције у последње две године односи се на новорођенчад.

Подсахарска Африка је у последњих шест година смањила стопу смртности од сиде за једну трећину и више људи прима терапију, укључујући 59% трудница које имају вирус ХИВ-а.

Више од осам милиона људи сада узима антиретровирусне лекове. Они су постали доступнији када је цена драматично пала са 10.000 долара по особи 2000. године, на 100 долара по особи за најмање скуп облик лечења према препоруци Светске здравствене организације. Међутим, за седам милиона људи којима су лекови неопходни, они још увек нису доступни.

81 земља је између 2006. и 2011. године за више од 50% повећала домаће инвестиције у истраживање и лечење сиде. Према проценама, годишња потреба ће до 2015. бити 22 до 24 милијарде долара.

[*Најчешће коришћени извори: *UNAIDS Fact Sheet* и *Global Reports*; *Kaiser Family Foundation*]

ПРАКТИЧНИ КОРАЦИ

Светски дан борбе против сиде је 1. децембра и то нам даје прилику да се ујединимо у борби против ове разорне болести. Помози другима да схвате овај проблем представљајући им књиге и брошуре које су доступне, или замоли особу која је ХИВ позитивна да о томе говори у твојој групи. Организуј прикупљање средстава за неки пројекат за АИДС-сирочиће, или неку другу организацију која помаже људима погођеним овом болешћу.

Додатак 1

ИЗРЕКЕ ЗАСНОВАНЕ НА РОДНОЈ ПРИПАДНОСТИ

Традиционалне изреке и молитве су део наше културе. Иако неке изреке које наводимо више нису у општој употреби, ипак одражавају дубоко укоренење ставове о женама.

“Права жена треба да буде послушна као роб... Женско је женско на основу одређеног недостатка квалитета – природна дефектност.”

– *Аристотел*

“Жени је место код куће или у гробу.”

– *Пословица Паштуна, Авганистан*

“Човек највише воли свог сина, затим своју камилу и онда своју жену.”

“Женин рај је под ногама њеног мужа.”

– *Арапске пословице*

“Мушкарци воде бригу о женама зато што је Аллах дао предност једнима над другима и зато што они троше иметке своје.”

– *Кур’ан 4:34*

“Кад жена умре, то је као ударац у плећа. Кад муж умре, то је као ударац у главу.”

— *Пунџабска пословица*

“Рођење девојчице даруј на другом месту; овде даруј дечака.”

— *Древна индијска Атхарва Веда*

“Господе, хвала Ти што се нисам родио као жена.”

— *Део јутарње молитве православних Јевреја*

“Кад се магарац попне уз мердевине, тад ће се наћи мудрост код жене.”

“Жена, пас и орах: што их више удараш, то ће бити бољи.”

— *Пословица Јоруба народа (Нигерија)*

“Жена и инвалид: то ти је једно те исто.”

— *Пословица народа Кикију (Кенија)*

“Она је рођена као жена јер је починила хиљаду греха у претходном животу.”

— *Будистичка изрека*

“И жене су људи, али су ниже од мушкараца.”

“Закон природе је да жени не би требало дозволити да има своју вољу.”

— *Конфуције, Кина*

“Постоје три несавесна дела детета према родитељу: највећи од њих је неуспех да добије синове.”

— *Менције, ученик конфуцијанизма*

“Ако имаш сина, можеш да кажеш да имаш наследника. Али то не можеш да кажеш чак и ако имаш десет кћерки.”

– *Вијетнам*

“Мушкарци су као злато; жене као бело платно.”

– *Камбоџа*

“Жене имају дугу косу и кратку памет.”

– *Шведска*

“Не постоји мудра жена.”

– *Јапан*

“Мушкарац без мозга и жена без мушкарца никад неће стајати на својим ногама.”

– *Естонија*

“Амбару, огради и жени увек је потребно поправљање.”

– *Сједињене Државе*

“Да би држао своју жену на правом путу, туци је; ако скрене с пута, туци је.”

– *Порторико и Шпанија*

“Редовно туци жену... Ако ти не знаш зашто, знаће она.”

– *Замбија*

“Љубав почиње на крају прута.”

– *Кореја*

“Жене су као пси: што их више тучеш, више те воле.”

– *Аргентина*

“Ексери на колицима и глава жене раде само кад их добро удариш.”

– *Раџастан, Индија*

“Воли јако, шибaj јако.”

– *Енглеска*

Додатак 2

КОРИСНИ ЛИНКОВИ

Свако од нас може да помогне да се трагична ситуација жена и девојака описана у овој књизи промени. Интернет странице наведене у наставку само су примери организација и кампања које могу да ти помогну да сазнаш више и можда да одлучиш да их подржиш.

СИДА

Светска коалиција жена против сиде <http://www.womenandaids.net>

Светски дан борбе против сиде <http://www.worldaidsday.org/>

Порођај

Ethiopiaid www.ethiopiaid.org.uk

Every Mother Counts www.everymothercounts.org/

The Fistula Foundation www.fistulafoundation.org/

Freedom from Fistula Foundation www.freedomfromfistula.com

UN Population Fund www.unfpa.org/public/mothers

Women Deliver www.womendeliver.org/

Worldwide Fistula Fund <http://worldwidefistulafund.org>

Дечији рад

Anti-slavery Society	http://anti-slaverysociety.addr.com/slaverysasia.htm
Dalit Freedom Network (Индија)	http://www.dalitnetwork.org/
Do Something.org	http://www.dosomething.org/tipsandtools/background-sweatshops
Коалиција за борбу против дечијег рада	http://www.stopchildlabor.org/
Childs Rights and You (CRY – Индија)	www.cry.org
Fair Wear Campaign (Аустралија)	http://www.fairwear.org.au/
Free to Work, пројекат организације Not for Sale	www.free2work.org
Светски марш против дечијег рада	http://www.globalmarch.org/issues/Child-Labour
Међународна организација рада	www.ILO.org
No Child Labour (Канада)	
The Young Center for Immigrant Children's Rights (САД)	www.theyoungcenter.org/

Дечији бракови

Girls Not Brides	http://girlsnotbrides.org/
Help the Child Brides (САД)	www.helpthechildbrides.com
Plan-UK Петиција против раних и присилних бракова:	http://www.plan-uk.org/what-we-do/campaigns/because-i-am-a-girl/get-involved/take-the-vow/

Деца војници

Child Soldiers International	www.child-soldiers.org
Child Victims of War	childvictimsofwar.org.uk
Save the Children	http://www.savethechildren.org/
War Child International	www.warchild.org

Глуви

Deaf Ministries International	www.deafmin.org/
Deaf Missions	www.deafmissions.com
Deaf Peoples	http://deafpeoples.imb.org/
Deaf World Ministries	www.deafworldministries.com/
D.O.O.R. International (Deaf Opportunity Out Reach)	www.doorinternational.com
Silent Blessings	www.silentblessings.org/
World Federation for the Deaf	www.wfdeaf.org/

Инвалиди – опште информације (Види такође: “Насиље над женама инвалидима”)

Ecumenical Disability Advocates Network	www.edan-wcc.org/
Joni and Friends	www.joniandfriends.org
Through the Roof	www.throughtheroof.org/

Насиље у породици

Iranian & Kurdish Women's Rights Organisation (BB)	http://ikwro.org.uk
Say No – Unite to End Violence	http://saynotoviolence.org/
Stop Violence Against Women	http://www.stopvaw.org/Domestic_Violence2

Напомена: Имај на уму да у локалним телефонским именицима, као и интернет претрагама, могу да се нађу двадесет четворосатне линије за помоћ и службе које су доступне у многим земљама и градовима кад се ради о насиљу у породици.

Образовање

Children in Crisis	www.childrenincrisis.org/
Day of the Girl	http://dayofthegirl.org
Plan International	www.plan-uk.org/
Save the Children	www.savethechildren.org/
10x10 Campaign	http://10x10act.org/

UN Special Envoy for Global Education	educationenvoy.org
United Nations Girls Education Initiative	http://www.ungei.org/
World Vision	http://www.worldvision.org/our-work/education

Женско генитално сакаћење

Amnesty International	www.amnesty.org/
END FGM European Campaign	http://www.endfgm.eu/en/
Equality Now	http://www.equalitynow.org/
STOP-FGM-NOW.COM	www.stop-fgm-now.com/

Напомена: Фејсбук и Твитер групе такође имају стране посвећене овом проблему. Подржи STOP FGM

Женско чедоморство

The 50 Million Missing Campaign (Индија)	http://50millionmissing.wordpress.com/
Gendercide Watch	http://www.gendercide.org/
Women's Rights Without Frontiers (Кина)	http://www.womensrightswithoutfrontiers.org/

Фистула – види: Порођај

Питања здравља – опште информације

Global Alliance for Women's Health	www.gawh.org/home.php5
------------------------------------	--

Убиства из чести

Фејсбук: International Campaign Against Honour Killings

Gendercide Watch	www.gendercide.org
------------------	--

Муслиманске жене

Sawera (Пакистан)	http://www.asafeworldforwomen.org/
-------------------	---

Women Against Shariah	http://www.womenagainsthariah.com/
-----------------------	---

Women Living Under Muslim Laws	www.wluml.org/
--------------------------------	--

Сиромаштво

Dalit Freedom Network (Индија)	www.dalitnetwork.org/
--------------------------------	--

Food for the Hungry	www.fh.org/
---------------------	--

Food for the Poor	www.foodforthe poor.org/
-------------------	--

Freedom from Hunger	www.freedomfromhunger.org
---------------------	--

The Hunger Site	www.thehungersite.com
-----------------	--

Urban Neighbours of Hope	http://www.unoh.org/
--------------------------	---

Силовање као оружје рата – види: “Жене у ратним зонама”

Избеглице

Refugee Highway Partnership	http://www.refugeehighway.net/
UN Refugee Agency	www.unhcr.org
Refugees International	www.refintl.org
Women’s Refugee Commission	www.womenscommission.org/
Worldwide Refugee Information	www.refugees.org

Верски робови

Anti-Slavery International	http://anti-slaverysociety.addr.com/slaverysasia.htm
EveryChild	http://www.everychild.org.uk/devadasi
Every Child Ministries (Африка)	http://www.ecmafrica.org/
International Needs	http://www.ineeds.org.uk/
Servants of the Goddess	www.servantsofthegoddess.com

Деца с улице

Action for Street Kids (ASK)	http://action4streetkids.org.uk/
Action International	www.actioninternational.org/
Child Hope	www.Childhope.org.uk
Every Child Ministries (Африка)	http://www.ecmafrica.org/
International Day for Street Children	www.streetchildrenday.org/
International Street Kids	www.internationalstreetkids.com
Railway Children (ББ)	www.railwaychildren.org.uk
Street Kids for Christ (Филипини)	www.streetkids.net/
Teen Challenge	Globaltc.org
Toybox (Јужна Америка)	www.toybox.org.uk
Viva Network for Children at Risk	http://www.viva.org
War Child	Warchild.org.uk

Трговина женама и девојкама

Coalition Against Trafficking in Women	www.catwinternational.org/
ECPAT (End Child Prostitution, Pornography & Trafficking of Children for Sexual Purposes)	www.ecpat.net/
Free for Life International	www.freeforlifeintl.org/

Global Alliance Against Traffic in Women	www.gaatw.org/
Manna Freedom	www.mannafreedom.com
Not for Sale	www.notforsalecampaign.org/
Stop the Traffik	www.stopthetraffik.org/

Насиље над женама инвалидима

Удовице

Appeal for Widows

Helping Orphans and Widows (H.O.W.)	http://acthow.org/
Afghan Renascent Youth Association (ARYA)	www.aryahelps.org/
Widows' Rights International	www.widowsrights.org/

Жене у ратним зонама

HEAL Africa	http://www.healafrica.org/empowering_women
Synergy of Women for Victims of Sexual Violence	http://www.donordirectaction.org/synergie/
Women for Women International	www.womenforwomen.org

Друге препоручене странице о заштити права жена и девојака

A Safe World for Women	www.asafeworldforwomen.org
Girl Effect	www.girleffect.org
Human Rights Watch	www.hrw.org
Humanium	www.humanium.org
Уједињене нације	www.un.org/womenwatch/ http://www.unwomen.org/en
United Nations Development Fund for Women	http://www.unwomen.org/en

Додатак 3

КЊИГЕ КОЈЕ ПРЕДЛАЖЕМО

Ali, Nujood, *I am Nujood, Age 10 and Divorced* (Crown, 2010.).

Batstone, David, *Not For Sale: The Return of the Global Slave Trade* (ревидирано и ажурирано издање, HarperOne, 2010.).

Belles, Nita, *In Our Backyard: A Christian Perspective on Human Trafficking in the United States* (Xulon, 2011.).

Brooks, Geraldine, *Nine Parts of Desire: The Hidden World of Islamic Women* (London: Hamish Hamilton, 1995.).

Chang, Leslie T., *Factory Girls: From Village to City in a Changing China* (Spiegel & Grau, 2008.).

Dirie, Waris, *Desert Flower* (William Morrow, 1998.).

Haugen, Gary, *Good News About Injustice: A Witness of Courage in a Hurting World* (InterVarsity Press, 2009., 1999.).

Haugen, Gary, *Terrify No More* (Thomas Nelson, 2005.).

Henry, Sharon, *Radhika's Story: Surviving Human Trafficking* (New Holland, 2010.).

Hosseini, Khaled, *A Thousand Splendid Suns* (London: Bloomsbury, 2007.).

Jewell, Dawn Herzog, *Escaping the Devil's Bedroom* (Kregel, 2008.).

Kara, Siddarth, *Bonded Labor: Tackling the System of Slavery in South Asia* (Columbia University Press, 2012.).

Kristof, Nicholas D. and Sheryl WuDunn, *Half the Sky: Turning Oppression Into Opportunity for Women Worldwide* (Knopf, 2009.).

Lloyd, Rachel, *Girls Like Us: Fighting for a World Where Girls Are Not for Sale, an Activist Finds Her Calling and Heals Herself* (Harper Perennial, 2011.).

Love, Fran and J. Eckheart, eds, *Ministry to Muslim Women: Longing to Call Them Sisters* (William Carey Library, 2000.).

Muhsen, Zana and A. Crofts, *SOLD: One Woman's True Account of Modern Slavery* (Time Warner, 1994.).

Nazer, Mende and Damien Lewis, *Slave: The True Story of a Girl's Lost Childhood and Her Fight for Survival* (Virago, 2007.).

Parshall, Phil and Julie, *Lifting the Veil; The World of Muslim Women* (Georgia, US: Gabriel Publishing, 2002.).

Roper, Matt, *Street Girls: Hope on the Streets of Brazil* (UK: Paternoster Lifestyle, 2001.).

See, Lisa, *Snow Flower and the Secret Fan* (Random House, 2005.).

Shakib, Siba, *Afghanistan, Where God Only Comes to Weep* (London: Century, 2002.).

Shannon, Lisa, *A Thousand Sisters: My Journey into the Worst Place on Earth to Be a Woman* (Seal Press, 2010.).

Shelley, Louise, *Human Trafficking: A Global Perspective* (Virginia, George Mason University, 2010.).

Westwater, Julie, *Street Kid: One Child's Desperate Fight for Survival* (Harper Element, 2006.).

Worden, Minky, *The Unfinished Revolution: Voices from the Global Fight for Women's Rights* (The Policy Press, 2012.).

Додатак 4

СЕДАМ НАЧИНА ПОМОЋУ КОЈИХ МОЖЕШ ДА ИЗОШТРИШ СВОЈ ПОГЛЕД НА СВЕТ

1. Тражи од Бога да уклони све “слепе мрље” које су се можда појавиле код тебе. Моли се да отвори очи твога срца тако да можеш да видиш свет онако како га Он види.
2. Развиј своју свест. Нека ти пређе у навику да кратко забележиш вести из новина, с радија и телевизије, и користи их као одскачну даску за посредничку молитву.
3. Поступај по принципу из Дела 20,20, где се говори о учењу “по кућама”. Развиј навику молитвеног хода (или трчања) док пролазиш поред домова. Спријатељи се са комшијом, можда и с неким који није рођен у твојој земљи. Можда ће те изненадити како ћеш топло бити примљен ако приђеш другима као ученик, искрено заинтересован да схватиш њихову културу.
4. Настави да “протежеш” свој ум и срце. Посегни ка непознатим хоризонтима кроз чланке, књиге и документарне емисије. Користи молитвене водиче, као што је *Operation World*. Постави себи за циљ то да ћеш се сваки пут сетити нечег новог.

5. Активно се укључи у мисионарски рад који подржава твоја црква. Упознај мисионаре, читај њихове извештаје и моли се за њих. Ако ти се пружи прилика, позови их код себе у госте.
6. Инвестирај неки део свог тешко зарађеног новца у неки пројекат у иностранству: то је сигуран начин да се усредсредиш на своје интересовање!
7. Размисли о томе да ове године свој годишњи одмор проведеш тако што ћеш се укључити у неки мисионарски пројекат, било код куће или у иностранству. Мисијске организације нуде широк опсег фасцинантних могућности током целе године. Вратићеш се кући с много више од препланулог тена!

Садржај

Предговор	3
Увод	5
1. СОС: Невесте у опасности	7
2. СОС: Дечија радна снага	15
3. СОС: Дечији бракови	27
4. СОС: Порођај	37
5. СОС: Жене с инвалидитетом	42
6. СОС: Насиље у породици*	49
7. СОС: Образовање	60
8. СОС: Женско генитално сакаћење	69
9. СОС: Побачај и женско чедоморство	75
10. СОС: Родна неједнакост	82
11. СОС: Девојнице војници	93
12. СОС: Девојнице на улици	100

13. СОС: Здравље и очекивани животни век.	111
14. СОС: Убиства из “части”: Извлачење с убиством . .	118
15. СОС: Сиромаштво.	128
16. СОС: Силовање као оружје рата и верског екстремизма	135
17. СОС: Избеглице	143
18. СОС: Верски робови	151
19. СОС: Трговина девојкама и женама	155
20. СОС: Удовице.	171
21. СОС: Жене и пандемија сиде*	178
Додатак 1.	187
Додатак 2.	191
Додатак 3.	201
Додатак 4.	204

За милионе девојака и жена које живе у 21. веку, насиље, трговина женама и родна дискриминација су у порасту. “СОС: Спасите наше сестре” је једноставан али моћан приручник који говори о питањима људских права која погађају половину становништва света.

Али ова књига иде даље од истицања ружних чињеница о убијању женске новорођенчади, дечијим браковима, девојчицама војницима, женском гениталном сакаћењу, убиствима “из части” и другим облицима злостављања. Њена намера је да надахне појединце и цркве на молитву и деловање који могу да помогну да се ситуација промени.

Отвори ове странице на сопствену одговорност! Кад те Бог зарази својом љубављу према немоћнима никад више нећеш бити исти.

“Једна од најважнијих књига у мом животу!”

Др Џорџ Вервер,

Оснивач и међународни директор ОМ-а (сада у пензији)

Скраћено издање књиге *True Grit: Women Taking on the World for God's Sake*.

Дебора Мероф је фоторепортерка која је путовала у 115 земаља док је служила с ОМ-ом. Током последњих 28 година написала је мноштво чланака и осам књига, укључујући и: *EUROPE: Restoring Hope* и *Psalms from the Sea*.

